

STUDIEORDNING for den pædagogiske diplomuddannelse

1. august 2018

Studieordningens historik

01-08-2018 gældende	7. udgave med fjerde del af opsætning af læringsmål og nye uddannelsesretninger
01-08-2017	7. udgave med tredje del af opsætning af læringsmål og nye uddannelsesretninger
01-01-2017	7. udgave med anden del af ny opsætning af læringsmål samt modultitler
01-08-2016	7. udgave med første del af ny opsætning af læringsmål og nedlæggelser af moduler
01-08-2015	6. udgave med 11 nye, 6 reviderede moduler, tilretninger af alle skolerettede uddannelsesretninger samt revision af prøvebestemmelser, herunder afgangsprøve
01-08-2014	6. udgave med revision af afgangsprøve, 2 nye moduler samt ny uddannelsesretning (Bevægelsesvejleder) og flere eksterne prøver.
01-08-2013	6. udgave med fire nye indholdsområder og prøveallonge. 3 nye moduler samt rev. obligatoriske moduler og hel uddannelsesretning.
01-08-2012	5. udgave med anden del af revisionen af de skolerettede uddannelsesretninger og revideret modul om neuropædagogik i PD i Psykologi.
01-04-2012	5. udgave med revision af første del af de skolerettede uddannelsesretninger
15-09-2011	4. udgave med 3 nye moduler.
01-07-2011	4. udgave i hh. til ny rammebekendtgørelse for diplomuddannelser
01-08-2010	3. udgave med nye moduler i PD i læsning og skrivning, PD i projektledelse og organisationsudvikling, PD i Undervisning i læsning og matematik for voksne samt nyt fællesfagligt modul om kommunikation.
01-08-2009	3. udgave med revision af PD i Medier og kommunikation og nyt fælles fagligt modul om fagdidaktik og klasseledelse, PD i Idræt, PD i Pædagogisk arbejde, PD i Frie skolars tradition og pædagogik indskrevet.
01-08-2008	3. udgave revideret ud fra den danske kvalifikationsramme 2008 og ny karakterskala
03-04-2008	2. udgave med nye moduler i PD i Dansk som andetsprog og PD i Undervisning i læsning og matematik for voksne - (læsevejlederuddannelsen for erhvervsskolerne)
24-04-2007	2. udgave med nye moduler i PD i Matematik
13-12-2007	2. udgave med nyt modul i PD i Specialpædagogik
13-12-2006	2. udgave med opdeling i 5 indholdsområder og fælles faglige moduler
01-11-2003	1. udgave af studieordningen.

Indhold

1	Indledning	8
2	Uddannelsens formål	8
3	Uddannelsens varighed	9
4	Uddannelsens titel	9
5	Adgangskrav	9
6	Uddannelsens mål for læringsudbytte, struktur og indhold	9
	<i>Uddannelsens struktur</i>	<i>10</i>
7	Afgangsprojektet	12
	<i>Læringsmål for afgangsprjektet</i>	<i>13</i>
8	Uddannelsens pædagogiske tilrettelæggelse	14
	<i>Undervisnings- og arbejdsformer</i>	<i>14</i>
	<i>Evaluering</i>	<i>14</i>
9	Prøver og bedømmelse	14
10	Merit og realkompetencevurdering	14
11	Censorkorps	15
12	Studievejledning	15
13	Klager og dispensation	15
14	Overgangsordninger	15
15	Retsgrundlag	15
16	Bilag 1 Obligatoriske moduler (Ob)	16
	<i>Modul Ob 1. Pædagogisk viden og forskning</i>	<i>16</i>
	<i>Modul Ob 2. Undersøgelse af pædagogisk praksis</i>	<i>17</i>
17	Bilag 2a Fælles valgfrie moduler inden for uddannelsens faglige område (Vf)	18
	<i>Modul Vf 1: Pædagogisk udviklingsarbejde</i>	<i>18</i>
	<i>Modul Vf 2: Skriftlig fremstilling og formidling</i>	<i>18</i>
	<i>Modul Vf 3: Evaluering i organisationer</i>	<i>19</i>

<i>Modul Vf 4: Lærende partnerskab – dagtilbud, grundskole, ungdomsuddannelse og museum</i>	20
<i>Modul Vf 5: Konfliktforståelse – en kulturkompetence</i>	21
<i>Modul Vf 6: Konflikthåndtering</i>	21
<i>Modul Vf 7: Talentudvikling inden for film</i>	22
<i>Modul Vf 8: Kommunikation</i>	23
<i>Modul Vf 9: Forældresamarbejde i dagtilbud og skole</i>	24
<i>Modul Vf 10: Begynderdidaktik i engelsk, fransk og tysk med fokus på flersprogethed</i>	24
<i>Modul Vf 11: Åben skole: samarbejde på tværs</i>	25
<i>Modul Vf 12: Mobning og sociale in- og eksklusionsprocesser</i>	26
18 Bilag 2 b Fælles valgfrie moduler om praktikvejledning inden for uddannelsens faglige område (Vfp)	27
<i>Modul Vfp1: Praktikvejleder til pædagoguddannelsen</i>	27
<i>Modul Vfp2: Praktikvejleder til læreruddannelsen</i>	28
19 Bilag 3 Uddannelsesretninger og retningspecifikke moduler (Rs)	30
<i>INDHOLDSOMRÅDE: FAGLIG VEJLEDNING</i>	30
19.1 DANSKVEJLEDER	30
Modul Rs 19.1.1: Faglig vejledning i skolen	31
Modul Rs 19.1.2: Dansk sprog og sprogdidaktik	31
Modul Rs 19.1.3: Litteratur og litteraturredidaktik	32
Modul Rs 19.1.4: Børne- og ungdomslitteratur	32
19.2 ENGELSKVEJLEDER	33
Modul Rs 19.2.1: Faglig vejledning i skolen	34
Modul Rs 19.2.2: Sprogtilegnelse og sprogundervisning	34
Modul Rs 19.2.3: Engelsk som kulturteknik	35
19.3. LÆSEVEJLEDNING I GRUNDSKOLEN	35
Modul Rs 19.3.1: Skriftsprogstilegnelse og skriftsprogsundervisning 0.-3. klasse	36
Modul Rs 19.3.2: Skriftsprogsudvikling og skriftsprogsundervisning 4.-10. klasse	37
Modul Rs 19.3.3: Skriftsprogsvanskeligheder 0.-10. klasse	37
19.4. MATEMATIKVEJLEDER	38
Modul Rs 19.4.1: Faglig vejledning i skolen	39
Modul Rs 19.4.2: Teknologi og digitale læremidler i matematikfaget	39
Modul Rs 19.4.3: Elever med særlige behov i matematikundervisningen	40
19.5 NATURFAGSVEJLEDER	40
Modul Rs 19.5.1: Faglig vejledning i skolen	41
Modul Rs 19.5.2: Skolens naturfaglige kultur	42
Modul Rs 19.5.3: Naturfagernes sammenhæng og indhold	42
19.6 BØRNS SPROG	43
Modul Rs 19.6.1: Børns sprogtilegnelse	44
Modul Rs 19.6.2: Sprogpedagogik og sprogindsatser	44

Modul Rs 19.6.3: Vejledning, dokumentation og samarbejde i forhold til børns sprog	45
19.7 BEVÆGELSESVJELEDER	45
Modul Rs 19.7.1: Faglig vejledning i skolen	46
Modul Rs 19.7.2: Bevægelse og læring	46
Modul Rs 19.7.3: Bevægelse, trivsel og sundhed	47
INDHOLDSSOMRÅDE: PÆDAGOGIK, PSYKOLOGI OG KOMMUNIKATION	47
19.8 ALMEN PÆDAGOGIK	48
Modul Rs 19.8.1: Pædagogik og filosofi	49
Modul Rs 19.8.2: Didaktik	49
Modul Rs 19.8.3: Pædagogfaglighed og læreprocesser	49
Modul Rs 19.8.4: Pædagogkompetencer og dansk	50
Modul Rs 19.8.5: Pædagogkompetencer og grundlæggende matematik	50
Modul Rs 19.8.6: Udeskole didaktik	51
19.9 PSYKOLOGI	51
Modul Rs 19.9.1: Udviklingspsykologi	52
Modul Rs 19.9.2: Pædagogisk-psykologisk rådgivning og intervention	53
Modul Rs 19.9.3: Gruppe- og organisationspsykologi	53
Modul Rs 19.9.4: Neuropsykologi og neuropædagogik	54
Modul Rs 19.9.5: Pædagogisk psykologi	54
19.10 INTERKULTUREL PÆDAGOGIK	55
Modul Rs 19.10.1: Mobilitet, migration og globalisering	56
Modul Rs 19.10.2: Kulturbegreber og interkulturel kommunikation	56
Modul Rs 19.10.3: Pædagogik i det interkulturelle samfund	56
19.11 FRIE SKOLERS GRUNDLAG OG PÆDAGOGISKE UDVIKLING	57
Modul Rs 19.11.1: Frihedssyn og pædagogisk praksis	58
Modul Rs 19.11.2: Fortællekultur, fortælling og det narrative	58
Modul Rs 19.11.3: De frie skoler i en global verden	58
Modul Rs 19.11.4: Vejledning i friskoler, efterskoler og højskoler	59
19.12 LOGOPÆDI	59
Modul Rs 19.12.1: Sproglige vanskeligheder	61
Modul Rs 19.12.2: Talevanskeligheder	61
Modul Rs 19.12.3: Hørevanskeligheder	61
Modul Rs 19.12.4: Skriftsproglige vanskeligheder i relation til dysleksi	62
19.13 PÆDAGOGISK OG SOCIALPÆDAGOGISK ARBEJDE	62
Modul Rs 19.13.1: Pædagogik og relationsarbejde	63
Modul Rs 19.13.2: Børn og unges læreprocesser i pædagogiske læringsmiljøer	64
Modul Rs 19.13.3: Ledelse af pædagogiske processer	64
Modul Rs 19.13.4: Social inklusion	65
Modul Rs 19.13.5: Børn, unge og familier i udsatte positioner	65
Modul Rs 19.13.6: Funktionsnedsættelser, udvikling og inklusion	66
Modul Rs 19.13.7: Brugerperspektiv, ressource-orientering og selvbestemmelse	66
Modul Rs 19.13.8: Leg, kreativitet og læring	66

Modul Rs 19.13.9: Den pædagogiske læreplan og udvikling af læringsmiljøer i dagtilbud	67
19.14 MEDIER OG KOMMUNIKATION	67
Modul Rs 19.14.1: Mediekultur	68
Modul Rs 19.14.2: Mediepædagogik og -didaktik	69
Modul Rs 19.14.3: Mediepædagogisk håndværk	69
Modul Rs 19.14.4: Læring og læringsressourcer	70
Modul Rs 19.14.5: Vejledning og organisatoriske læreprocesser	70
Modul Rs 19.14.6: Kultur, fortællinger og genrer	71
19.15 UNGES OG VOKSNES LÆREPROCESSER	71
Modul Rs 19.15.1: Didaktik og læreprocesser	72
Modul Rs 19.15.2: Ungdomsliv, socialisering og identitet	73
Modul Rs 19.15.3: Voksne og livslang læring	73
Modul Rs 19.15.4: Kompetenceudvikling på arbejdspladsen	73
19.16 SPECIALPÆDAGOGIK	74
Modul Rs 19.16.1: Specialpædagogik i samtiden	75
Modul Rs 19.16.2: Læring, kontakt og trivsel	75
Modul Rs 19.16.3: Socialkognitive udviklingsforstyrrelser	76
Modul Rs 19.16.4: Erhvervet hjerneskade	76
Modul Rs 19.16.5: Intellektuelle funktionsnedsættelser	77
Modul Rs 19.16.6: Motoriske vanskeligheder og multiple funktionsnedsættelser	77
Modul Rs 19.16.7: Sansemæssige funktionsnedsættelser	78
Modul Rs 19.16.8: Komplekse kommunikationsindsatser vedrørende mennesker med funktionsnedsættelser	78
Modul Rs 19.16.9: Kommunikationskompetencer - i arbejdet med mennesker med komplekse kommunikationsbehov	79
19.17 SYNSPÆDAGOGIK OG SYNS(RE)HABILITERING	79
Modul Rs 19.17.1: Synsnedsættelse eller blindhed - udredning	80
Modul Rs 19.17.2: Synsnedsættelse eller blindhed - læring, rehabilitering og udvikling	81
Modul Rs 19.17.3: ADL - Almindelig Daglig Levevis. At kunne klare sig i hverdagslivet med synsnedsættelse eller blindhed	81
Modul Rs 19.17.4: O&M - Orientering og Mobility. At kunne færdes i det fysiske miljø med synsnedsættelse eller blindhed	82
Modul Rs 19.17.5: Erhvervet hjerneskade og synsnedsættelse, unge og voksne	82
INDHOLDSOMRÅDE: FAG OG LÆRING	83
19.18 DANSK SOM ANDETSPROG	83
Modul Rs 19.18.1: Flersprogethed og andetsprogstilegnelse	84
Modul Rs 19.18.2: Andetsprogpædagogik	84
Modul Rs 19.18.3: Intersprogsanalyse og sproglig evaluering	85
Modul Rs 19.18.4: Dansk som andetsprogsvejledning	85
Modul Rs 19.18.5: Modtagedidaktik – sprogdudviklende basisundervisning af nye learnere med dansk som andetsprog	85
19.19 UNDERVISNING I LÆSNING OG/ELLER MATEMATIK FOR VOKSNE	86
Modul Rs 19.19.1: Funktionelle matematikfærdigheder og -forståelser hos voksne	88

Modul Rs 19.19.2: Matematikvanskeligheder hos voksne	88
Modul Rs 19.19.3: Afdækning af skriftsprogsvanskeligheder på baggrund af viden om læsning og skrivning	89
Modul Rs 19.19.4: Skriftsprogsundervisning for voksne – FVU	89
Modul Rs 19.19.5: Ordblindeundervisning for voksne	90
Modul Rs 19.19.6: Læsevejledning i ungdomsuddannelserne	90
Modul Rs 19.19.7: Læse- og skriveteknologi	91
19.20 BILLEDKUNST OG ÆSTETIK	91
Modul Rs 19.20.1: Eksperimenterende billedfremstilling	92
Modul Rs 19.20.2: Billedpædagogik, didaktik og formidling	92
Modul Rs 19.20.3: Børn og unges digitale mediebrug	93
19.21 ANVENDT SCENEKUNST	93
Modul Rs 19.21.1: Teori, dramaturgi og scenekunstens praksis	94
Modul Rs 19.21.2: Dramapædagogik	94
Modul Rs 19.21.3: Scenekunst med børn og unge	95
Modul Rs 19.21.4: Scenekunst med voksne og ældre	95
19.22 IDRÆT, KROP OG BEVÆGELSE	95
Modul Rs 19.22.1: Motorisk udvikling og kropslig læring	96
Modul Rs 19.22.2: Sundhed, krop og bevægelse	97
Modul Rs 19.22.3: Friluftsliv og udemotion	97
Modul Rs 19.22.4: Krop, bevægelse og kommunikation	98
19.23 HÅNDVÆRK, DESIGN OG INNOVATION	98
Modul Rs 19.23.1: Design og håndværk	99
Modul Rs 19.23.2: Kreative, innovative og entreprenante læreprocesser i håndværk og design	99
Modul Rs 19.23.3: Produkt og kultur	100
19.24 MUSIK	100
Modul Rs 19.24.1: Musikdidaktik og musikalsk ledelse	101
Modul Rs 19.24.2: Musikpædagogik	101
Modul Rs 19.24.3: Musik og kultur	102
19.25 DIDAKTISK UDVIKLING I SKOLEN	102
Modul Rs 19.25.1: Eksperimenterende didaktik og designtænkning	103
Modul Rs 19.25.2: Fællesskabende didaktik – didaktisk ledelse af klassefællesskaber	104
Modul Rs 19.25.3: Vurdering og feedback med data – systematisk blik på elevens læring	104
Modul Rs 19.25.4: Fagdidaktik og klasseledelse	105
Modul Rs 19.25.5: Fagdidaktik og evaluering	105
Modul Rs 19.25.6: Danskfagets didaktik	106
Modul Rs 19.25.7: Matematikkens didaktik	106
Modul Rs 19.25.8: Naturfagsdidaktik med medier	106
Modul Rs 19.25.9: Udvikling af undervisning af særligt dygtige elever	107
Modul Rs 19.25.10: Læringsmålstyret undervisning	107
Modul Rs 19.25.11: Understøttende undervisning	107
INDHOLDSOMRÅDE: ORGANISATIONSUDVIKLING	108

19.26 PROJEKTLEDELSE OG ORGANISATIONSUDVIKLING	108
Modul Rs 19.26.1: Den udviklende organisation	109
Modul Rs 19.26.2: Projektledelse	110
Modul Rs 19.26.3: Ledelse af forandringsprocesser	110
Modul Rs 19.26.4: Den professionelle konsulents forankring	111
Modul Rs 19.26.5: Konsulentarbejdets metoder	111
19.27 VEJLEDNING OG SUPERVISION	112
Modul Rs 19.27.1: Vejledningsteori og forandringsprocesser	112
Modul Rs 19.27.2: Vejledningsmetoder og -processer	113
Modul Rs 19.27.3: Kollegial vejledning	113
19.28 LÆRERFAGLIGHED OG SKOLEUDVIKLING	114
Modul Rs 19.28.1: Procesledelse af lære- og udviklingsprocesser	115
Modul Rs 19.28.2: Udviklings- og forandringsprocesser i organisationen	115
Modul Rs 19.28.3: Evaluering og evalueringskompetence	115
20 Bilag 4 Prøveallonge	116
<i>GENERELLE BESTEMMELSER</i>	<i>117</i>
<i>PRØVEFORMER</i>	<i>118</i>
<i>SÆRLIGE FORHOLD</i>	<i>123</i>

1 Indledning

Den pædagogiske diplomuddannelse er en erhvervsrettet videregående uddannelse udbudt efter lov om erhvervsrettet videregående uddannelse (videreuddannelsessystemet) for voksne (VfV-loven) og efter bestemmelserne om tilrettelæggelse af deltidsuddannelser i lov om åben uddannelse (erhvervsrettet voksenuddannelse) m.v. Uddannelsen er omfattet af reglerne i ministeriets bekendtgørelse om diplomuddannelser nr. 1008 af 29/06/2016 og prøver i erhvervsrettede videregående uddannelser nr. 1500 af 02/12/2016.

Uddannelsen hører under det pædagogiske fagområde i bekendtgørelse om diplomuddannelser.

Studieordningen er udarbejdet i fællesskab af de institutioner, som er godkendt af uddannelsesministeriet til udbud af denne uddannelse. Studieordningen finder anvendelse for alle godkendte udbud af uddannelsen, og ændringer i studieordningen kan kun foretages i et samarbejde mellem de udbydende institutioner. Det faglige fællesudvalg for diplomuddannelser på det pædagogiske område forestår på vegne af udbyderne tilretninger i studieordningen.

Følgende uddannelsesinstitutioner er ved denne studieordnings ikrafttræden godkendt til udbud af den pædagogiske diplomuddannelse:

Københavns Professionshøjskole www.kp.dk

Professionshøjskolen Absalon www.phabsalon.dk

University College Nordjylland www.ucn.dk

University College Lillebaelt www.ucl.dk

VIA University College www.via.dk

University College Syd www.ucsyd.dk

Ved udarbejdelse af den fælles studieordning og væsentlige ændringer heraf tager det faglige fællesudvalg kontakt til aftagerne og øvrige interessenter samt indhenter en udtalelse fra censorformandskabet, jf. eksamensbekendtgørelsen.

Studieordningen og væsentlige ændringer heraf træder i kraft ved et studieårs begyndelse og skal indeholde de fornødne overgangsordninger.

Studieordningen har virkning fra 1. august 2018.

2 Uddannelsens formål

Formålet med den pædagogiske diplomuddannelse er, at kvalificere den uddannede til selvstændigt at varetage pædagogiske funktioner som at planlægge, organisere, udvikle og realisere opgaver inden for undervisning, vejledning, formidling, læring, didaktik og social inklusion samt udvikle egen praksis i relation til erhvervs- og arbejdsmarkedsområdet. Endvidere er formålet, at kvalificere den studerende til selvstændigt at indgå i tværfagligt og tværsektorielt samarbejde i såvel offentlige som private virksomheder, institutioner, forvaltninger m.v.

Formålet ligger inden for fagområdets formål, som fastsat i bekendtgørelsen om diplomuddannelser.

3 Uddannelsens varighed

Uddannelsen er normeret til 60 ECTS-point (European Credit Transfer System). Det svarer til en heltidsstuderendes arbejde i 1 år.

ECTS-point er en talmæssig angivelse for den totale arbejdsbelastning, som gennemførelsen af en uddannelse eller et modul er normeret til. I studenterårsværket er indregnet arbejdsbelastningen ved alle former for uddannelsesaktiviteter, der knytter sig til uddannelsen eller modulet, herunder skemalagt undervisning, selvstudium, projektarbejde, udarbejdelse af skriftlige opgaver, øvelser og cases, samt prøver og andre bedømmelser.

4 Uddannelsens titel

Uddannelsen giver den uddannede ret til at anvende betegnelsen: Diplom i Pædagogik (PD). Den engelske betegnelse er: Diploma of Education.

5 Adgangskrav

Adgang til optagelse på den pædagogiske diplomuddannelse eller enkelte moduler herfra er betinget af, at ansøgeren har gennemført en relevant adgangsgivende uddannelse mindst på niveau med en akademiuddannelse eller en relevant videregående voksenuddannelse (VVU) samt, at ansøger har mindst 2 års relevant erhvervserfaring efter gennemført adgangsgivende uddannelse. Institutionen kan optage ansøgere, der ikke har gennemført en relevant adgangsgivende uddannelse som ovenfor nævnt, men som ud fra en konkret vurdering skønnes at have uddannelsesmæssige forudsætninger, der kan sidestilles hermed.

Institutionen optager endvidere ansøgere, der efter individuel kompetencevurdering har realkompetencer, der anerkendes som svarende til adgangsbetingelserne, jf. Lov om erhvervsrettet grunduddannelse og videregående uddannelse (videreuddannelsessystemet) for voksne.

6 Uddannelsens mål for læringsudbytte, struktur og indhold

Formål

Formålet er at den studerende opnår kompetencer inden for pædagogisk virksomhed til selvstændigt at varetage pædagogiske funktioner som planlægning, organisering, udvikling af opgaver inden for undervisning, vejledning, formidling, læring, didaktik og social inklusion. I tæt samspil med praksis skal den studerende udbygge sine kompetencer til at planlægge, tilrettelægge, gennemføre, evaluere og reflektere over pædagogisk virksomhed og kunne arbejde med udvikling af egen praksis.

Mål for læringsudbytte

Kompetencemål

Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår kompetencer til at

- håndtere komplekse problemstillinger i pædagogisk praksis
- udvikle pædagogisk praksis på egen hånd og i samarbejde med andre på grundlag af systematiske metoder og pædagogisk videnskab
- indgå i fagligt og tværfagligt samarbejde om pædagogiske tiltag og løsninger
- udvikle egen praksis inden for rammerne af professionens etik

For at opnå disse kompetencer skal den studerende	
Viden <ul style="list-style-type: none"> • have indsigt i sammenhænge mellem viden, metode og praksis indenfor den pædagogiske profession og det pågældende pædagogiske fagområde • have indsigt i problemstillinger knyttet til at udvikle pædagogisk praksis med anvendelse af pædagogisk viden og teori, systematiske metoder og professionens etik • have forståelse af sammenhænge, dilemmaer og etiske problemstillinger i relation til pædagogisk praksis 	Færdigheder <ul style="list-style-type: none"> • kunne anvende metoder og pædagogisk teori til at identificere og undersøge praksisnære og teoretiske pædagogiske problemstillinger • kunne vurdere pædagogisk praksis på grundlag af pædagogisk viden og professionens etik • kunne formidle og begrunde tiltag til udvikling af pædagogisk praksis til samarbejdspartnere og brugere

Uddannelsens struktur

Uddannelsen består af obligatoriske moduler, valgfrie moduler herunder fælles valgfrie moduler og retningsspecifikke moduler samt et afgangsprøve, der afslutter uddannelsen.

Den pædagogiske diplomuddannelse består for den enkelte studerende af valgfrie moduler, svarende til 30 ECTS-point.

Pædagogisk diplomuddannelse med uddannelsesretning

For at opnå diplom i én uddannelsesretning skal mindst 20 ECTS-point af de valgfrie moduler bestå af retningsspecifikke moduler og afgangsprøvet skal ligge inden for uddannelsesretningens mål.

Moduler svarende til maksimalt 10 ECTS-point kan vælges fra rækken af de fælles valgfrie moduler, fra andre pædagogiske uddannelsesretninger eller fra andre diplomfagområder, med mindre andet er anført under den enkelte uddannelsesretning.

Under de enkelte uddannelsesretninger (jf. kapitel 19) er de retningsspecifikke moduler beskrevet. En uddannelsesretning består af retningsspecifikke moduler mindst svarende til 30 ECTS-point. Nogle uddannelsesretninger består af flere moduler og der kan vælges frit mellem disse. Der udstedes et diplombevis med retningsangivelse (PD i xxx).

Nedenfor er uddannelsens struktur vist i grafisk model. Modulerne kan tages i anden rækkefølge, dog skal afgangsprøvet ligge sidst:

Obligatorisk modul Pædagogisk viden og forskning (10 ECTS-point)	Obligatorisk modul Undersøgelse af pædagogisk praksis (5 ECTS-point)	Retningsspecifikt modul (10 ECTS-point)	Retningsspecifikt modul (10 ECTS-point)	Valgfrit eller Retningsspecifikt modul (2x5 eller 10 ECTS-point)
Obligatorisk modul Afgangsprøve (15 ECTS-point)				

Pædagogisk diplomuddannelse på tværs af uddannelsesretninger

Vælger den studerende moduler fra forskellige uddannelsesretninger i et mindre omfang end 20 ECTS-point fra en enkelt uddannelsesretning, får den studerende en pædagogisk diplomuddannelse på tværs af uddannelsesretninger, og der udstedes et diplombevis for pædagogisk diplomuddannelse.

Den studerende kan vælge moduler inden for andre diplomuddannelsers fagområde, dog højst 15 ECTS-point. Institutionen vejleder om valg af disse.

Nedenfor er uddannelsens struktur vist i grafisk model. Modulerne kan tages i anden rækkefølge, dog skal afgangsprojektet ligge sidst:

Obligatorisk modul Pædagogisk viden og forskning (10 ECTS-point)	Obligatorisk modul Undersøgelse af pædagogisk praksis (5 ECTS-point)	Valgfrit eller Retningsspecifikt modul (2x5 eller 10 ECTS-point)	Valgfrit eller Retningsspecifikt modul (2x5 eller 10 ECTS-point)	Valgfrit eller Retningsspecifikt modul (2x5 eller 10 ECTS-point)
Obligatorisk modul Afgangprojekt (15 ECTS-point)				

Obligatoriske moduler

De obligatoriske moduler; *Pædagogisk viden og forskning* og *Undersøgelse af pædagogisk praksis* er konstituerende for uddannelsen og fælles for alle pædagogiske diplomuddannelser. De har et omfang på henholdsvis 10 og 5 ECTS-point. Uddannelsens obligatoriske moduler, der er fælles for alle studerende, omfatter således i alt 15 ECTS-point ud over afgangsprojektet.

For uddybning af læringsmål og omfang af de obligatoriske moduler henvises til bilag 1.

Fælles valgfrie moduler

Uddannelsen omfatter fælles valgfrie moduler, der for den enkelte studerende kan udgøre i alt 30 ECTS-point i en pædagogisk diplomuddannelse på tværs af retninger. De fælles valgfrie moduler har et omfang på 5 og 10 ECTS-point og er valgfrie for alle pædagogiske diplomuddannelser.

For uddybning af læringsmål og omfang af de fælles valgfrie moduler henvises til bilag 2.

Uddannelsesretninger med tilhørende retningsspecifikke moduler

Uddannelsen omfatter 28 uddannelsesretninger, hvoraf den studerende kan vælge én. Hver uddannelsesretning er sammensat af et antal retningsspecifikke moduler, der for den enkelte studerende samlet skal omfatte moduler svarende til mindst 20 og højst 30 ECTS-point (to eller tre moduler).

Den studerende kan vælge moduler uden for uddannelsesretningen i et omfang svarende til højst 10 ECTS-point. Institutionen vejleder om valg af moduler uden for uddannelsesretningen.

Retningsspecifikke moduler kan tillige vælges som valgfrie moduler af studerende, der har valgt en pædagogisk diplomuddannelse på tværs af uddannelsesretninger.

For uddybning af læringsmål, indhold og omfang af uddannelsesretningerne henvises til bilag 3.

Afgangsprojekt

Afgangsprojektet afslutter uddannelsen. Forudsætningen for at afslutte afgangprojektet er, at uddannelsens øvrige moduler er bestået. Efter at have bestået afgangprojektet vil den studerende modtage bevis for gennemført pædagogisk diplomuddannelse (PD), og såfremt betingelserne for at bestå en uddannelsesretning er opnået, et bevis for gennemført pædagogisk diplomuddannelse (PD) i den pågældende uddannelsesretning.

7 Afgangsprojektet

Modulet Afgangsprojektet har et omfang svarende til 15 ECTS-point. Modulet afslutter uddannelsen og skal dokumentere, at uddannelsens mål for læringsudbytte er opnået.

Studerende kan udarbejde afgangprojektet alene eller i gruppe på op til tre studerende som går til prøve sammen.

Den studerendes arbejde med afgangprojektet tager udgangspunkt i et emne, som skal formuleres, så det giver mulighed for at udarbejde en problemformulering eller et undersøgelsesspørgsmål, der gør det muligt at undersøge et centralt, afgrænset indhold fra uddannelsesforløbets moduler.

Uddannelsesinstitutionen skal godkende emnet.

Emne

Modulet Afgangsprojektet giver den studerende mulighed for at dokumentere sine kvalifikationer på baggrund af en dybdegående belysning af et fagligt relevant problemområde.

Udvælgelse, indkredsning og afgrænsning af emne og problemområde, samt den dybdegående belysning af problemområdet udgør således den centrale del af den studerendes indsats på modulet.

Dokumentation af viden, færdigheder og kompetencer

Som den afsluttende prøve på den pædagogiske diplomuddannelse har afgangprojektet til formål at dokumentere hvordan uddannelsesforløbet som helhed har kvalificeret den studerende til indfrielse af målene for uddannelser inden for det pædagogiske fagområde.

Gennem afgangprojektet dokumenterer den studerende sine kvalifikationer i forhold til at danne en syntese af uddannelsens forskelligartede indholdsaspekter ud fra et udviklingsbaseret og professionsorienteret videngrundlag.

Afgangsprojektet skal således dokumentere den studerendes kompetence til selvstændigt at varetage pædagogiske funktioner som at planlægge, organisere, udvikle og realisere opgaver inden for områder som undervisning, vejledning, formidling, læring, didaktik og social inklusion samt at udvikle egen praksis. Endvidere skal afgangprojektet dokumentere den studerendes kompetencer til selvstændigt at indgå i tværfagligt og tværsektorielt samarbejde i såvel offentlige som private virksomheder, institutioner, forvaltninger mv.

Forløb med uddannelsesretning

Uddannelsesforløbets sammensætning af moduler danner for en række studerende en uddannelsesretning (fx PD i Specialpædagogik, PD i Vejledning og supervision eller PD i Logopædi).

Studieordningens beskrivelse af uddannelsesretningens læringsudbytte kommer således til at udgøre et vigtigt pejlemærke for den studerendes valg af emne og problemområde. Emnet skal afspejle uddannelsesretningens faglige område og afgangsprojektet skal dokumentere hvordan uddannelsesforløbet som helhed har kvalificeret den studerende til at indfri uddannelsesretningens mål for læringsudbytte.

Forløb på tværs af uddannelsesretninger

For diplomstuderende der har taget moduler på tværs af uddannelsesretninger tages alene udgangspunkt i den pædagogiske diplomuddannelses mål for læringsudbytte (se afsnit 6.1)

Læringsmål for afgangsprojektet

15 ECTS-point, ekstern prøve

Formål

Afgangsprojektet afslutter den pædagogiske diplomuddannelse. Modulet skal give den studerende mulighed for at anvende de kompetencer, der er opnået gennem uddannelsesforløbet, i en sammenhængende præstation, der dokumenterer at uddannelsens mål for læringsudbytte er opnået.

Mål for læringsudbytte

<p>Kompetencemål</p> <p>Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår kompetencer til at</p> <ul style="list-style-type: none"> • håndtere komplekse problemstillinger i pædagogisk praksis • udvikle pædagogisk praksis på egen hånd og i samarbejde med andre på grundlag af systematiske metoder og pædagogisk videnskab • indgå i fagligt og tværfagligt samarbejde om pædagogiske tiltag og løsninger • udvikle egen praksis inden for rammerne af professionens etik 	
<p>For at opnå disse kompetencer skal den studerende</p>	
<p>Viden</p> <ul style="list-style-type: none"> • have indsigt i sammenhænge mellem viden, metode og praksis indenfor den pædagogiske profession og det pågældende pædagogiske fagområde • have indsigt i problemstillinger knyttet til at udvikle pædagogisk praksis med anvendelse af pædagogisk viden og teori, systematiske metoder og professionens etik • have forståelse af sammenhænge, dilemmaer og etiske problemstillinger i relation til pædagogisk praksis 	<p>Færdigheder</p> <ul style="list-style-type: none"> • kunne anvende metoder og pædagogisk teori til at identificere og undersøge praksisnære og teoretiske pædagogiske problemstillinger • kunne vurdere pædagogisk praksis på grundlag af pædagogisk viden og professionens etik • kunne formidle og begrunde tiltag til udvikling af pædagogisk praksis til samarbejdspartnere og brugere

Bedømmelsen af afgangsprojektet er individuel og sker på baggrund af en skriftlig opgave, som gøres til genstand for en mundtlig ekstern prøve. Udarbejdes den skriftlige opgave i en gruppe, skal hver enkelt

deltagers bidrag kunne identificeres. Hvad enten den skriftlige del af projektet er udarbejdet i gruppe eller individuelt, kan den studerende vælge at gå til den mundtlige prøve individuelt.

Se nærmere om krav til afgangsprøjetets skriftlige opgave og mundtlige prøve i prøveallongen sidst i studieordningen, bilag 4.

8 Uddannelsens pædagogiske tilrettelæggelse

Undervisnings- og arbejdsformer

Undervisnings- og arbejdsformer fremgår af institutionernes studievejledninger for den pædagogiske diplomuddannelse.

Evaluerings

Uddannelsens moduler evalueres i henhold til udbyderinstitutionernes systematik for arbejdet med kvalitetssikring- og udvikling. Evalueringerne indgår i den samlede kvalitetssikring og anvendes til løbende udvikling af uddannelsen. Evalueringer af uddannelsen behandles desuden på møder mellem udbyderne og censorformandskabet.

9 Prøver og bedømmelse

Hvert modul afsluttes med en prøve med individuel bedømmelse efter 7-trins-skalaen i karakterskalabekendtgørelsen.

Følgende moduler afsluttes med eksterne prøver:

Obigatoriske moduler:

Ob. Modul 1: Pædagogisk viden og forskning

Ob. Afgangsprøjet.

Fælles valgfrie moduler:

Vf. Modul 1: Pædagogisk udviklingsarbejde

Vfp Modul 1: Praktikvejleder til pædagoguddannelsen

Vfp Modul 2: Praktikvejleder til læreruddannelsen

Retningspecifikke moduler:

Rs. Moduler: I uddannelsesretningerne, jf. bilag 3, er det under modulets titel angivet, om modulet afsluttes med en intern eller ekstern prøve.

For prøver og eksamen gælder i øvrigt reglerne i Bekendtgørelse om prøver i erhvervsrettede videregående uddannelser og Bekendtgørelse om karakterskala og anden bedømmelse.

De udbydende institutioner fastsætter i fællesskab en beskrivelse af de enkelte prøveformer, deres omfang og tilrettelæggelse, som den enkelte udbyderinstitution skal lægge til grund for sin prøveafholdelse. Se studieordningens bilag 4. Andre lokale forhold vedrørende prøver fremgår af udbyderinstitutionernes eksamens- og studievejledninger.

10 Merit og realkompetencevurdering

Der kan gives merit for moduler, når den studerende har opnået tilsvarende kvalifikationer ved at bestå uddannelseselementer fra en anden dansk eller udenlandsk videregående uddannelse. Afgørelsen træffes på grundlag af en konkret faglig vurdering af ækvivalensen mellem de berørte uddannelseselementer.

Der kan søges om realkompetencevurdering efter reglerne fastsat i Bekendtgørelse af lov om erhvervsrettet grunduddannelse og videregående uddannelse (videreuddannelsessystemet) for voksne. På institutionernes hjemmesider findes vejledninger til at få anerkendt realkompetencer i relation til adgangskrav, moduler samt hele uddannelsen.

Klager over institutionens afgørelse om merit og anerkendelse af realkompetencer kan indbringes for Kvalifikationsnævnet.

11 Censorkorps

Den pædagogiske diplomuddannelse benytter det af ministeriet godkendte censorkorps for diplomuddannelser inden for det pædagogiske fagområde.

12 Studievejledning

Institutionen informerer og vejleder den studerende om uddannelsen.

Den skriftlige studievejledning / eksamensvejledning / studiebeskrivelse indeholder relevant information til den studerende om uddannelses- og modulforløbet, herunder læringsmål og adgang til uddannelsen og modulerne samt bestemmelser om prøver og eksamen.

13 Klager og dispensation

Klager over prøver behandles efter reglerne i bekendtgørelse om prøver i erhvervsrettede videregående uddannelser. Klager over øvrige forhold behandles efter reglerne i bekendtgørelse om diplomuddannelser. Alle klager indgives til institutionen, der herefter træffer afgørelse.

Der kan dispenseres fra de regler i studieordningen, der alene er fastsat af institutionerne, når det er begrundet i særlige forhold.

14 Overgangsordninger

Studerende, der har gennemført et eller flere moduler efter reglerne i den tidligere studieordning for uddannelsen, kan, hvis den enkelte institutions forhold tillader det, afslutte uddannelsen efter disse tidligere regler.

Studerende, der har gennemført et eller flere moduler efter den tidligere studieordning, kan afslutte uddannelsen efter reglerne i denne studieordning. Institutionerne udarbejder i forbindelse hermed i fællesskab særlige forløb på mindre end 5 ECTS-point i tilknytning til den enkelte studerendes afgangsprøve, således at det samlede studieforløb for den enkelte studerende udgør i alt mindst 60 ECTS-point.

15 Retsgrundlag

Studieordningens retlige grundlag er fastsat i gældende:

Bekendtgørelse om diplomuddannelser

Bekendtgørelse af lov om erhvervsrettet grunduddannelse og videregående uddannelse (videreuddannelsessystemet) for voksne

Bekendtgørelse af lov om åben uddannelse (erhvervsrettet voksenuddannelse) m.v.

Bekendtgørelse om prøver i erhvervsrettede videregående uddannelser

Bekendtgørelse om karakterskala og anden bedømmelse

Bekendtgørelse om fleksible forløb inden for videregående uddannelser for voksne

Retsgrundlaget kan læses på adressen www.retsinfo.dk

16 Bilag 1 Obligatoriske moduler (Ob)

Modul Ob 1. Pædagogisk viden og forskning

10 ECTS-point, ekstern prøve

Formål

Modulet skal kvalificere den studerende til at identificere og vurdere praktiske og teoretiske vidensformer indenfor den pædagogiske profession. Det skal kvalificere den studerende til at kunne vurdere pædagogisk viden, herunder ny forskning, med henblik på udvikling af pædagogisk praksis.

Mål for læringsudbytte

<p>Kompetencemål</p> <p>Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår kompetencer til at</p> <ul style="list-style-type: none"> • undersøge hvordan pædagogik er begrundet i viden og værdier • argumentere for pædagogiske tiltag på et pædagogisk viden- og værdigrundlag • vurdere mulighederne for at gennemføre begrundede pædagogiske tiltag i praksis • reflektere over sin professionelle position og selvforståelse indenfor den pædagogiske virksomhed 	
<p>For at opnå disse kompetencer skal den studerende</p>	
<p>Viden</p> <ul style="list-style-type: none"> • have indsigt i teorier om viden og pædagogisk videnskab • have forståelse af samspillet mellem samfundsudviklingen og udviklingen af pædagogisk viden og praksis • kunne reflektere over hvilken betydning pædagogisk viden og etik har for den professionelle position 	<p>Færdigheder</p> <ul style="list-style-type: none"> • kunne analysere og vurdere det videns- og værdimæssige grundlag for pædagogisk praksis • kunne analysere den samfundsmæssige baggrund for at pædagogisk viden efterspørges konkret i tid og sted • kunne håndtere dilemmaer i den pædagogiske praksis knyttet til etik og forholdet mellem viden og praksis

Modul Ob 2. Undersøgelse af pædagogisk praksis

5 ECTS-point, intern prøve

Formål

Modulet skal kvalificere den studerende til at undersøge og dokumentere pædagogisk praksis. Den studerende skal udvikle færdigheder til på et metodologisk reflekteret grundlag at frembringe empiriske data om pædagogisk praksis.

Mål for læringsudbytte

<p>Kompetencemål Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår kompetencer til at</p> <ul style="list-style-type: none"> • udvikle et metodisk begrundet design for undersøgelse af pædagogisk praksis • håndtere arbejdsprocesserne i forbindelse med at gennemføre en mindre empirisk undersøgelse 	
<p>For at opnå disse kompetencer skal den studerende</p>	
<p>Viden</p> <ul style="list-style-type: none"> • have viden om muligheder og begrænsninger ved forskellige kvantitative og kvalitative metoder til undersøgelse af pædagogisk praksis • kunne identificere og reflektere over metodiske problemstillinger, der knytter sig til undersøgelser af pædagogisk praksis 	<p>Færdigheder</p> <ul style="list-style-type: none"> • kunne begrunde metodevalg i relation til undersøgelse af pædagogisk praksis

17 Bilag 2a Fælles valgfrie moduler inden for uddannelsens faglige område (Vf)

Modul Vf 1: Pædagogisk udviklingsarbejde

10 ECTS-point, ekstern prøve

Formål

Pædagogisk udviklingsarbejde forstås som en målrettet og systematisk proces med at udvikle og forandre praksisformer i arbejdet med pædagogiske opgaver.

Der arbejdes på et videnskabeligt grundlag med analyse og vurdering af udvikling i uddannelse, undervisning og pædagogisk arbejde, således at den studerende bliver i stand til aktivt og kritisk konstruktivt at indgå i alle faser i pædagogisk udviklingsarbejde.

Mål for læringsudbytte

Kompetencemål

Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår kompetencer til at

- initiere pædagogisk udviklingsarbejde som en målrettet og systematisk proces med henblik på at udvikle og forandre praksisformer i pædagogisk arbejde
- gennemføre empiriske undersøgelser og udviklingsarbejder, knyttet til egen praksis
- kunne indgå kritisk konstruktivt i samarbejdet i alle faser af et pædagogisk udviklingsarbejde

For at opnå disse kompetencer skal den studerende

Viden

- have indsigt i forskellige faser, arbejdsprocesser og handlemuligheder i pædagogisk udviklingsarbejde
- have indsigt i brugen af dokumentation og formidling i forbindelse med udviklingsarbejde
- have viden om forskellige tilgange til evaluering

Færdigheder

- kunne identificere, analysere og vurdere dynamikken i samspillet mellem de enkelte aktører og de forskellige elementer i konkrete pædagogiske udviklingsarbejder
- kunne undersøge og dokumentere praksis med henblik på at kunne analysere og diskutere mål og interesser i det pædagogiske udviklingsarbejde
- kunne anvende analytiske og kritiske tilgange til pædagogisk forskning og udviklingsarbejde

Modul Vf 2: Skriftlig fremstilling og formidling

5 ECTS-point, intern prøve

Formål

Formålet er at give den studerende indsigt i og værktøjer til at udtrykke sig klart og effektivt på skrift i forhold til en given kommunikationssituation.

Gennem teori, analyse og øvelser arbejdes med, hvilke elementer der gør en tekst overbevisende og hensigtsmæssig, samt med de skriveprocesser og værktøjer, der kan understøtte ens egen produktion; fx kommunikationsanalyse, genrekarakteristika, struktureringsredskaber og layout.

Modulet henvender sig således til studerende, der dels ønsker at tilegne sig teoretisk viden om skriftlig fremstilling og dels ønsker praktiske færdigheder i de skriftlige genrer, den studerende møder i sin praksis på studie og i profession. Modulet inddrager deltageres egne tekster.

Mål for læringsudbytte

<p>Kompetencemål Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår kompetencer til at</p> <ul style="list-style-type: none"> • håndtere komplekse kommunikationsopgaver i skriftlig form 	
<p>For at opnå disse kompetencer skal den studerende</p>	
<p>Viden</p> <ul style="list-style-type: none"> • have viden om kommunikations-teori og retorik i forbindelse med skriftlig kommunikation • have indsigt i skriveprocesser og skriftlige værktøjer 	<p>Færdigheder</p> <ul style="list-style-type: none"> • kunne producere målrettet, overbevisende og hensigtsmæssig faglig tekst • kunne vurdere skriftlige genrer i forskellige kommunikationssituationer

Modul Vf 3: Evaluering i organisationer

10 ECTS-point, intern prøve

Formål

Formålet er, at den studerende alene og i samarbejde med andre kan etablere og udvikle eksisterende evalueringskulturer i pædagogisk arbejde i institutioner, i uddannelsessystemet og i det private erhvervsliv.

Modulet henvender sig til studerende, der ønsker at anvende evalueringer som et udviklingsredskab internt i organisationer og rettet mod omverdenen og/eller som et redskab til at kunne dokumentere og legitimere en given aktivitet.

Mål for læringsudbytte

<p>Kompetencemål Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår kompetencer til at</p> <ul style="list-style-type: none"> • gennemføre og begrunde beslutninger vedrørende evaluering i organisationer • udvikle evalueringsdesign, og deltage i evalueringsarbejde i praksis med afsæt i viden og forskning inden for feltet • dokumentere evalueringspraksis
<p>For at opnå disse kompetencer skal den studerende</p>

<p>Viden</p> <ul style="list-style-type: none"> • have viden om og indsigt i teorier om evaluering i forskellige perspektiver i organisationer • kunne reflektere over og forstå evalueringers betydning for didaktiske overvejelser og rammesætningen af pædagogisk arbejde 	<p>Færdigheder</p> <ul style="list-style-type: none"> • kunne beskrive, formulere og formidle problemstillinger og handlemuligheder inden for evaluering i organisationer på individ-, organisations- og samfundsniveau • kunne indsamle data samt analysere og vurdere forskellige evalueringsmodeller i forhold til design af evalueringer, herunder interessenternes betydning i evalueringsprocesser
---	---

Modul Vf 4: Lærende partnerskab – dagtilbud, grundskole, ungdomsuddannelse og museum

10 ECTS-point, intern prøve

Formål

Modulets formål at give den studerende kompetencer til at til at udvikle og gennemføre oplevelses- og læringsforløb for børn og unge og arbejde med lærende partnerskaber mellem dagtilbud, grundskoler, gymnasier og museer samt andre kulturinstitutioner.

Mål for læringsudbytte

<p>Kompetencemål</p> <p>Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår kompetencer til at</p> <ul style="list-style-type: none"> • udvikle grundlag for lærende partnerskab mellem dagtilbud, grundskole, ungdomsuddannelse og museum samt andre kulturinstitutioner • samarbejde i lærende partnerskaber om at udvikle, planlægge, implementere og evaluere bæredygtig didaktisk praksis på tværs af det formelle og det uformelle læringsmiljø 	
<p>For at opnå disse kompetencer skal den studerende</p>	
<p>Viden</p> <ul style="list-style-type: none"> • have indsigt i dagtilbuds, grundskolens, ungdomsuddannelsers og museers organisation, lovmæssige grundlag, samfundsmæssige betydning, sprog og selvforståelse • have viden om teorier og metoder om praksisfællesskaber og lærende partnerskaber 	<p>Færdigheder</p> <ul style="list-style-type: none"> • kunne kortlægge grundlaget for og etablere bæredygtige og lærende partnerskaber mellem dagtilbud, grundskole, ungdomsuddannelse og museum • kunne analysere og vurdere formidlings- og undervisningspraksis i grænsefladen mellem det formelle og det uformelle læringsmiljø

<ul style="list-style-type: none"> • have kendskab til lærings- og formidlingsteorier som de manifesterer sig i formelle og uformelle læringsmiljøer • have forståelse af didaktisk metode og praksis på tværs af dagtilbud, skoleformer og museer 	<ul style="list-style-type: none"> • kunne mestre og producere formidlings- og undervisningsaktiviteter i et tværprofessionelt samarbejde mellem lærere, gymnasielærere, pædagoger og museumsformidlere
--	--

Modul Vf 5: Konfliktforståelse – en kulturkompetence

10 ECTS-point, intern prøve

Formål

Formålet er, at den studerende med afsæt i praksiserfaring og med henblik på professionelle opgaver kan arbejde kontaktskabende med egne og andres konflikter i professionelle sammenhænge.

Modulet henvender sig til studerende, der ønsker at udvikle kompetencer til at håndtere og forstå konflikter i professionelle sammenhænge.

Mål for læringsudbytte

<p>Kompetencemål Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår kompetencer til at</p> <ul style="list-style-type: none"> • kunne analysere konflikter i egne professionelle sammenhænge; deres opståen og dynamik • medvirke til at skabe et konflikt håndterende miljø • påtage sig ansvar i forhold til konfliktarbejde i egen og andres professionelle praksis 	
<p>For at opnå disse kompetencer skal den studerende</p>	
<p>Viden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kunne forstå konflikters årsager og dynamik set i sammenhæng med menneske- og samfundssyn i en globaliseret verden • have indsigt i kommunikations- og samarbejdsformer i konfliktprocesser 	<p>Færdigheder</p> <ul style="list-style-type: none"> • kunne anvende viden om konflikters årsager og dynamik til at analysere og forstå aktuelle konflikter • mestre aktiv lytning, anerkendende kommunikation og dialog med respekt for menneskers forskellighed • have overblik over konfliktmønstre og kan vurdere og begrunde forskellige tilgange til konflikt håndtering

Modul Vf 6: Konflikt håndtering

10 ECTS-point, intern prøve

Formål

Formålet er at den studerende med afsæt i praksiserfaringer og med henblik på professionelle opgaver kan arbejde kontaktskabende med egne og andres konflikter og anvende processer og metoder til håndtering af konflikter.

Modulet henvender sig til studerende, der ønsker at udvikle kompetencer til at håndtere og forstå konflikter i professionelle sammenhænge.

Mål for læringsudbytte

<p>Kompetencemål Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår kompetencer til at</p> <ul style="list-style-type: none"> • agere som vejledende og støttende tredje part med henblik på at håndtere konflikter i professionelle sammenhænge i større eller mindre grupper • kunne indgå i samarbejde om konflikthåndterende processer på arbejdspladser med forskellige værdier, normer og traditioner • udvikle samarbejde om konstruktiv konflikthåndtering, der understøtter konfliktkulturen i professionssammenhæng på individ-, gruppe- og organisationsplan 	
<p>For at opnå disse kompetencer skal den studerende</p>	
<p>Viden</p> <ul style="list-style-type: none"> • forstå konflikters grundlæggende mønstre og begreber; herunder betydningen af værdier, menneskesyn • indsigt i basal konfliktløsning, afklarende samtaler og mægling 	<p>Færdigheder</p> <ul style="list-style-type: none"> • kunne vurdere og begrunde forskellige metoder i relation til grundlæggende værdier og magtforhold i konflikter • kunne anvende forskellige metoder til konflikthåndtering • kunne mestre kommunikation, der understøtter relationsdannelse og konflikthåndteringsprocesser

Modul Vf 7: Talentudvikling inden for film

10 ECTS-point, intern prøve

Formål

Formålet er at give de studerende kompetencer til at varetage undervisning og udvikle nye undervisningskoncepter indenfor kunstnerisk filmproduktion med særligt fokus på talentudvikling.

Mål for læringsudbytte

<p>Kompetencemål Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår kompetencer til at</p>

<ul style="list-style-type: none"> • planlægge, gennemføre og evaluere talentudviklings-forløb indenfor film • facilitere kunstneriske udviklingsprocesser i arbejdet med filmtalenter • udvikle filmdidaktisk praksis med afsæt i relevant teori og metode • indgå i filmdidaktiske praksisfællesskaber og netværksskabende aktiviteter 	
For at opnå disse kompetencer skal den studerende	
Viden <ul style="list-style-type: none"> • have viden om filmdidaktikkens historie og metode • have indsigt i teori og praksis indenfor talentudvikling • kunne forstå komplekse kunstneriske udviklingsprocesser 	Færdigheder <ul style="list-style-type: none"> • kunne mestre planlægning, gennemførelse og evaluering af egen undervisning • kunne anvende udvalgte metoder til ideudvikling • kunne begrunde didaktiske valg gennem brug af relevant teori

Modul Vf 8: Kommunikation

10 ECTS-point, intern prøve

Formål

Formålet er, at den studerende opnår kompetencer til at håndtere kommunikative problemstillinger i praksis samt at reflektere over og forbedre egne kommunikative strategier og handlemuligheder. Modulet henvender sig således til studerende, der ønsker at udvikle den kommunikative praksis i samspillet med borgere og brugere, samarbejdspartnere og kolleger, samt studerende, elever og børn i deres daglige professionelle praksis.

Mål for læringsudbytte

Kompetencemål Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår kompetencer til at <ul style="list-style-type: none"> • deltage selvstændigt i udvikling af egen professions kommunikative praksis • udvikle kommunikation og samarbejdsrelationer i og uden for eget fagområde • forholde sig kritisk reflekterende til egne kommunikative strategier 	
For at opnå disse kompetencer skal den studerende	
Viden <ul style="list-style-type: none"> • have viden om kommunikationsteorier og metoder • have indsigt i forskellige kommunikative strategier og handlemuligheder • kunne reflektere over kontekstens og relationens betydning for kommunikation 	Færdigheder <ul style="list-style-type: none"> • kunne anvende forskellige kommunikationsredskaber, herunder eksempelvis dialog, aktiv lytning og kropssprog • kunne anvende teori og metode i relation til kommunikative problemstillinger i egen praksis • kunne begrunde og udvælge relevante kommunikative strategier og

	handlemuligheder i egen praksis i relation til udvalgte målgrupper <ul style="list-style-type: none"> • kunne vurdere kontekstens og relationers betydning for kommunikationen
--	---

Modul Vf 9: Forældresamarbejde i dagtilbud og skole

5 ECTS-point, intern prøve

Formål

Formålet er, at den studerende opnår viden om, samt kompetencer og færdigheder til at udvikle og inddrage forældrene i samarbejde som en integreret del af den pædagogiske praksis. Den pædagogiske praksis med børn og forældre fordrer viden om og udvikling af muligheder for samarbejde i alle institutionstyper.

Modulet henvender sig til studerende, der ønsker at udvikle kompetencer til at indgå i og varetage samarbejde med forældrene i dagtilbud og skole.

Mål for læringsudbytte

Kompetencemål Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår kompetencer til at <ul style="list-style-type: none"> • indgå i udviklingsarbejde om professionalisering af forældresamarbejde • facilitere samarbejdsprocesser med forældre med forskellige sproglige, sociale og kulturelle baggrunde, livsmønstre og ønsker 	
For at opnå disse kompetencer skal den studerende	
Viden <ul style="list-style-type: none"> • have indsigt i forældresamarbejdets betydning for børns udvikling og læring • have viden om interkulturel pædagogik, flersprogethed, kommunikation og samarbejdsteorier 	Færdigheder <ul style="list-style-type: none"> • kunne tilrettelægge, organisere og indgå i forpligtende forældresamarbejde

Modul Vf 10: Begynderdidaktik i engelsk, fransk og tysk med fokus på flersprogethed

10 ECTS-point, intern prøve

Formål

Såvel internationalt som nationalt lærer børn fremmedsprog i en stadig tidligere alder for at kunne begå sig i en globaliseret verden. Børns hverdag er i dag præget af individuelle og samfundsmæssige sprog- og kulturmøder, som skoler ifølge forskning ikke i tilstrækkelig grad tager højde for. Modulets formål er at kvalificere den studerende til at kunne implementere forandringsprocesser med afsæt i egne

praksiserfaringer og på basis af en forskningsbaseret viden om tidlig sprogstart i engelsk, fransk og tysk. Modulet integrerer flersprogethedsdidaktik, herunder dansk som andetsprog som dimension i fremmedsprogsundervisningen og henvender sig til lærere og pædagoger i skolen.

Mål for læringsudbytte

<p>Kompetencemål Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår kompetencer til at</p> <ul style="list-style-type: none"> • planlægge, gennemføre, evaluere og udvikle en differentieret begynderundervisning i engelsk, fransk og tysk, der udvikler elevernes interkulturelle kommunikative kompetencer • planlægge, gennemføre, evaluere og udvikle i fremmedsprogsundervisningen en flersprogethedsdidaktik, der tager højde for dansk som andetsprog som dimension i fremmedsprogsundervisningen og bygger på elevernes samlede sproglige og kulturelle ressourcer • kunne initiere forandringsprocesser samt forankre en begynderdidaktik med fokus på flersprogethed. 	
<p>For at opnå disse kompetencer skal den studerende</p>	
<p>Viden</p> <ul style="list-style-type: none"> • have viden om og indsigt i rammebetingelser for og teorier om begynderdidaktik i fremmedsprogsundervisningen • have viden om og indsigt i rammebetingelser for og teorier om flersprogethedsdidaktik i fremmedsprogsundervisningen • have viden om og indsigt i teorier om praksisnær professionsudvikling • have viden om og kendskab til læremidler herunder digitale læremidler til at optimere lærings- og samarbejdsprocesser. 	<p>Færdigheder</p> <ul style="list-style-type: none"> • kunne begrundet planlægge og beskrive en læringsmålsbevidst begynderundervisning, der tager udgangspunkt i et kognitivt læringssyn, et kommunikativt sprogsyn, et dynamisk kultursyn og en anvendelsesorienteret pædagogisk tilgang • kunne begrundet planlægge og beskrive en flersprogethedsdidaktik, som tager udgangspunkt i elevernes individuelle og den samfundsmæssige flersprogethed i den tidlige sprogstart • kunne implementere forandringsprocesser i skolens praksis • kunne analysere, udvælge og anvende læremidler til begynderundervisningen herunder digitale redskaber.

Modul Vf 11: Åben skole: samarbejde på tværs

10 ECTS-point, intern prøve

Formål

Formålet er, at den studerende udvikler kompetencer til at samarbejde med andre professioner, institutioner og organisationer i og uden for grundskolen til at gennemføre, planlægge og evaluere åben-skole-aktiviteter.

Mål for læringsudbytte

<p>Kompetencemål Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår kompetencer til at</p> <ul style="list-style-type: none"> • påtage sig ansvaret for at planlægge, gennemføre og evaluere åben-skole-projekter i et tværprofessionelt samarbejde mellem lærere, pædagoger og centrale aktører • udvikle åben-skole-aktiviteter, der rummer et samspil mellem æstetiske læreprocesser i skolen og hos den eksterne partner • reflektere over åben-skole-aktiviteter i et dannelsesperspektiv 	
<p>For at opnå disse kompetencer skal den studerende</p>	
<p>Viden</p> <ul style="list-style-type: none"> • have viden om metoder til planlægning, gennemførelse og evaluering af åben-skole-aktiviteter, der bidrager til opfyldelse af folkeskolens formål og mål • have indsigt i den historiske og kulturelle udvikling og samfundsmæssige begrundelser for rammerne af åben skole • have viden om muligheder og udfordringer i tværprofessionelt samarbejde inden for såvel som uden for rammerne af grundskolen • have viden om æstetiske og praksisorienterede læreprocesser og om pædagogiske og didaktiske teoris transfer mellem skolens, fritidsdelens og eksterne partners forskellige læringsrum og didaktisk praksis. 	<p>Færdigheder</p> <ul style="list-style-type: none"> • kunne planlægge, gennemføre og evaluere åben-skole-aktiviteter, der bidrager til opfyldelsen af folkeskolens fag og obligatoriske emner i samarbejde med brugere og eksterne samarbejdspartneres mål og interesser • kunne sætte eksempler på åben-skole-aktiviteter ind i en historisk og samfundsmæssig sammenhæng og reflektere over samme • kunne mestre åben-skole-aktiviteter i tværprofessionelt samarbejde mellem lærere, pædagoger og eksterne samarbejdspartnere • kunne mestre åben-skole-aktiviteter, der rummer et samspil mellem æstetiske og praksisorienterede læreprocesser i skolen og hos eksterne partnere.

Modul Vf 12: Mobning og sociale in- og eksklusionsprocesser

10 ECTS-point, intern prøve

Formål

Modulet henvender sig til studerende der ønsker at få teoretisk viden om samt kompetencer til at identificere, forebygge og håndtere mobbesituationer i sociale og institutionelle sammenhænge.

Mål for læringsudbytte

<p>Kompetencemål</p> <p>Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår kompetencer til at</p> <ul style="list-style-type: none"> • håndtere forebyggelses og interventionsarbejde i forhold til mobning • indgå i samarbejde på tværs af aktørgrupper i forebyggelses- og interventionsarbejdet • udvikle arbejdet med mobning med henblik på at styrke etiske og moralske forholdemåder og identifikationer 	
<p>For at opnå disse kompetencer skal den studerende</p>	
<p>Viden</p> <ul style="list-style-type: none"> • have viden om fænomenet mobning på baggrund af forskellige teoretiske paradigmer og forståelser. • have indsigt i forskellige positioner og komplekse sociale strukturer samt konsekvenser af mobning • kunne forstå forskelle mellem konflikter, mobning osv. i relation til identifikation af de forskellige processer - samt forskellige typer af mobning og krænkelser 	<p>Færdigheder</p> <ul style="list-style-type: none"> • kunne analysere komplekse sociale processer og relationer • kunne anvende, vurdere og begrunde metoder til forebyggelse af mobning og intervention i mobbesituationer • kunne vurdere metodernes etiske muligheder og begrænsninger for alle parter • kunne reflektere over mobning som et socialt og kulturelt fænomen

18 Bilag 2 b Fælles valgfrie moduler om praktikvejledning inden for uddannelsens faglige område (Vfp)

Modul Vfp1: Praktikvejleder til pædagoguddannelsen

10 ECTS-point, ekstern prøve

Formål

Modulet svarer til den tidligere praktikvejlederuddannelse til pædagoguddannelsen.

Med afsæt i den studerendes egne erfaringer og praktikstedets praksis, arbejdes der på modulet med vejledningsfaglige, læringsteoretiske og voksendidaktiske temaer og problemstillinger, der sætter den studerende i stand til at varetage opgaven som praktikvejleder i den pædagogstuderendes praktikuddannelsesperiode. Den, der har gennemført modulet kan anvende betegnelsen praktikvejleder.

Mål for læringsudbytte

<p>Kompetencemål</p> <p>Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår kompetencer til at</p> <ul style="list-style-type: none"> • tilrettelægge, gennemføre, dokumentere og evaluere vejledningsforløb for pædagogstuderende

<ul style="list-style-type: none"> • rammesætte en reflekteret, professionel kommunikation med den pædagogstuderende om praktikperiodens faglige kompetencemål og den studerendes læringsmål for perioden • identificere, analysere og diskutere centrale praktiske og teoretiske problemstillinger af didaktisk karakter i tilknytning til praktikken og dokumentere eget og andres arbejde med praktikvejlederopgaver i praktikuddannelsesperioden • udvikle og understøtte praktikstedets uddannelseskultur 	
For at opnå disse kompetencer skal den studerende	
Viden <ul style="list-style-type: none"> • have indsigt i praktikstedets organisation og tilrettelæggelse af praktikperioden som uddannelseselement i pædagoguddannelsen • have viden om iagttagelses-, videns- og vurderingsformer, læringsteori og voksendidaktik, herunder deltagerforudsætninger og deltagelsesmuligheder • have indsigt i vejledningsformer og -metoder, herunder magtdimensionen i vejledningen og etiske udfordringer. 	Færdigheder <ul style="list-style-type: none"> • kunne tilrettelægge den studerendes praktikuddannelse for praktikperioden med afsæt i praktikstedets værdigrundlag og undersøgelse af egen praksis • kunne udvikle differentierede læringsmiljøer og fællesskaber med kobling til den studerendes læringsmål • kunne udøve differentieret vejledning med opmærksomhed på professionel kommunikation og indgå i medbedømmelse af den studerendes arbejde med de faglige kompetencemål med kobling til den studerendes dokumentation af praktikforløb

Modul Vfp2: Praktikvejleder til læreruddannelsen

10 ECTS-point, ekstern prøve

Formål

Modulet svarer til den tidligere praktikvejlederuddannelse for læreruddannelsen.

I tilknytning til praktik og skolens praksis arbejdes der på et videnskabeligt grundlag med vejledningsfaglige, læringsteoretiske og almen- og fagdidaktiske temaer og problemstillinger med det formål, at den studerende tilegner sig kompetencer til at varetage opgaven som vejleder for og bedømmer af lærerstuderende i praktik. Den, der har gennemført modulet, kan anvende betegnelsen praktikvejleder.

Mål for læringsudbytte

Kompetencemål

Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår kompetencer til at

- dokumentere, analysere og vurdere eget og andres arbejde med planlægning, undervisning og vejledning
- varetage og udvikle opgaven som vejleder for og bedømmer af lærerstuderende i praktik i samspil med læreruddannelsen

For at opnå disse kompetencer skal den studerende	
<p>Viden</p> <ul style="list-style-type: none"> • have indsigt i skolens organisatoriske, juridiske, sociale og kulturelle grundlag: Læreplaner, læreplansteori, læreplansudformning, undervisningsplanlægning samt undervisningsteoretiske og didaktiske grundpositioner • have viden om analoge og digitale dataindsamlings- og databehandlingsmetoder og deres anvendelighed i forhold til dokumentation, analyse og diskussion af vejledning, undervisning og læring • have indsigt i forskellige former for evaluering af læring, undervisning og feedback-processer samt deres muligheder og begrænsninger • have indsigt i vejledningsteori, -etik og -praksis 	<p>Færdigheder</p> <ul style="list-style-type: none"> • kunne planlægge, tilrettelægge, gennemføre, evaluere og udvikle differentierede vejledningsforløb med lærerstuderende • kunne iagttage og beskrive pædagogisk praksis og vejledning ved anvendelse af en bred variation af dataindsamlings- og databehandlingsmetoder • kunne evaluere lærerstuderendes læringsudbytte og bruge resultaterne til at udvikle egen vejledning • kunne vejlede og bedømme lærerstuderende med opmærksomhed på de mange etiske udfordringer, der knytter sig til vejledning og bedømmelse

19 Bilag 3 Uddannelsesretninger og retningspecifikke moduler (Rs)

Uddannelsesretningerne på det pædagogiske fagområde er fordelt i 4 indholdsområder, som er fagligt i familie med hinanden og som omfatter fælles områder for censur.

UDDANNELSESRETNINGERNES 4 INDHOLDSOMRÅDER

Uddannelsesretningerne med tilhørende retningspecifikke moduler er indholdsmæssigt placeret i 4 indholdsområder:

FAGLIG VEJLEDNING

PÆDAGOGIK, PSYKOLOGI OG KOMMUNIKATION

FAG OG LÆRING

ORGANISATIONSUDVIKLING

INDHOLDSOMRÅDE: FAGLIG VEJLEDNING

Indholdsområdet består af følgende pædagogiske uddannelsesretninger:

19.1 Danskvejleder

19.2 Engelskvejleder

19.3 Læsevejledning i grundskolen

19.4 Matematikvejleder

19.5 Naturfagsvejleder

19.6 Børns sprog

19.7 Bevægelsesvejleder

Pædagogisk diplomuddannelse

19.1 DANSKVEJLEDER

Formål

Formålet med danskvejlederuddannelsen er at kvalificere dansklæreren til at varetage igangsættende, udviklende, vejledende og koordinerende funktioner i forbindelse med skolens undervisning i dansk.

Mål for læringsudbytte

Kompetencemål

Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår kompetencer til at

- formidle viden om danskfagets indhold og didaktik til kolleger, ledelse og forældre, fremme kollegiale læreprocesser og forestå praksisudvikling inden for dansk
- vælge og anvende metoder samt kombinere faglig viden med didaktisk viden til identifikation af, refleksion over og vurdering af problemstillinger i danskfaget
- vejlede om læringsmålsorienteret didaktik og om planlægning, gennemførelse og evaluering af læringsmålstyret undervisning i dansk, samt varetage koordinerende funktioner i forbindelse med skolens undervisning i dansk

For at opnå disse kompetencer skal den studerende

Viden	Færdigheder
<ul style="list-style-type: none"> • kunne reflektere over professionsrelaterede didaktiske problemstillinger i danskfaget • have indsigt i udviklingsprojekter og aktuel forskning inden for danskundervisningen • have indsigt i teorier og metoder vedrørende kollegiale læreprocesser og vejledning af kolleger • have indsigt i danskvejlederfunktionens indhold, metoder, etik og særlige udfordringer 	<ul style="list-style-type: none"> • kunne vælge og anvende teorier og metoder til analyse og vurdering af forskelligartede tekster i danskundervisningen • kunne anvende viden om udviklingsprojekter og aktuel forskning til at udvikle danskundervisningen • kunne vejlede om danskfaglige læreprocesser, herunder om læringsmålsstyret undervisning i dansk

For at opnå uddannelsesretningen Danskvejleder skal uddannelsen indeholde fagmodulerne Faglig vejledning i skolen, Dansk sprog og sprogdidaktik samt ét af de to litteraturmoduler; modul 3 eller 4.

Faglige moduler

Modul 1: Faglig vejledning i skolen

Modul 2: Dansk sprog og sprogdidaktik

Modul 3: Litteratur og litteraturredidaktik

Modul 4: Børne- og ungdomslitteratur

Modul Rs 19.1.1: Faglig vejledning i skolen

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan påtage sig ansvar for at rammesætte og proceslede fagdidaktiske udviklingsprocesser
- mestrer anvendelsen af forskellige vejledningsfaglige tilgange og positioner
- kan indgå i, facilitere og udvikle samarbejdet omkring faget eller det faglige områdes udvikling i skolen
- har viden om praksislæringsteori – herunder organisatoriske betingelser for læreprocesser
- har indsigt i vejledningsteori, -metoder og procesledelse
- har indsigt i pædagogisk udviklingsarbejde, evalueringsteori og metode
- kan reflektere over iagttagelsespositioner og interaktionsprocesser i samarbejdet
- kan begrunde, rammesætte, lede og evaluere kollegiale udviklingsprocesser
- mestrer kommunikative kompetencer i forhold til at etablere og facilitere det fagdidaktiske udviklingsarbejde
- kan reflektere over og håndtere valg og etiske dilemmaer i samarbejdet

Modul Rs 19.1.2: Dansk sprog og sprogdidaktik

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan vurdere og begrunde didaktiske valg og sprogpædagogiske metoder i undervisningen i dansk sprog og sprogbrug i skolen
- kan håndtere sprogpædagogiske problemstillinger, vurdering af læremidler herunder særlige forhold, som knytter sig til dansk som andetsprog og lærerens opgave som sproglig vejleder
- kan udvikle egen praksis inden for modulets område og indgå i dialog med kolleger om udvikling af undervisningen i sprog
- har viden om sproget som system og sproget i brug
- har viden om sprogets funktioner og betydningspotentiale
- har indsigt i forskellige teorier om tilegnelse af sproglige kompetencer og om sprogets betydning for børns udvikling og læring
- kan foretage en systematisk sproglig analyse og vurdering af moderne skrift- og talesprog med relevans for undervisning i skolen
- kan foretage en sprogbeskrivelse af tekster spændende fra hele tekster til sprogets mindste dele ved brug af pragmatik, tekstlingvistik, semantik, syntaks, ordklasselære, morfologi og fonologi.
- kan analysere og vurdere elevproducerede tekster såvel mundtlige som skriftlige

Modul Rs 19.1.3: Litteratur og litteraturredidaktik

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan udvikle egen praksis inden for modulets område og indgå i dialog med kollegaer om udvikling af litteraturundervisningen
- kan diskutere og håndtere fagdidaktiske problemstillinger og metoder, der lægger op til en undersøgende og udviklende litteraturundervisning herunder litteraturens egenart og legitimering
- har viden om litteratur og litteraturens egenart som æstetisk artefakt
- har viden om litteraturens historiske foranderlighed og kontekstforankring
- har indsigt i forskellige litteraturteoretiske, -didaktiske og -metodiske tilgange
- har viden om forskellige genrer, perioder og forfattere i dansk og anden nordisk litteratur
- kan udvælge, anvende og begrunde valg af litteratur ud fra forskellige didaktiske kriterier og forskningsresultater
- kan analysere og fortolke litteratur ud fra bevidst valgte litteraturteoretiske og -metodiske tilgange
- kan analysere og fortolke nyere og ældre litteratur ud fra centrale elementer som genre, komposition, fortæller, virkemidler og stil

Modul Rs 19.1.4: Børne- og ungdomslitteratur

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan udvikle egen praksis inden for modulets område og indgå i dialog med kollegaer om udvikling af undervisning i og formidling af børne- og ungdomslitteratur
- kan vurdere og håndtere forskningsresultater i relation til det børnelitterære felt og litteraturpædagogik, herunder læsevaner, læselyst, dannelse og formidlingsformer
- har viden om børne- og ungdomslitteraturens litteratur- og kulturhistorie
- har viden om forskellige børnelitterære tendenser, repræsentative forfatterskaber og genrer, herunder billedbogen som medie
- har indsigt i børnelitteraturens egenart og relationen mellem børnelitteratur og pædagogik
- kan reflektere over børnelitteraturens æstetik, forskellige barndomssyn og dannelsesforestillinger i børnelitteratur
- kan udvælge, anvende og begrunde valg af børne- og ungdomslitteratur ud fra forskellige vurderingskriterier og formål fra værklæsning i litteraturundervisningen til børns selvstændige læsning
- kan analysere og fortolke af børne- og ungdomslitteratur
- kan perspektivere til børne- og ungdomslitteratur litterært, æstetisk, kulturelt og pædagogisk.

Pædagogisk diplomuddannelse

19.2 ENGELSKVEJLEDER

Formål

Uddannelsesretningens formål er at kvalificere den studerende til at varetage udviklende, rådgivende, koordinerende og styrende funktioner i forbindelse med skolens undervisning i engelsk. Den studerende skal gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering kunne planlægge, gennemføre og evaluere pædagogiske tiltag inden for engelskundervisningen med henblik på at kunne vejlede kolleger og ledelse. For at opnå uddannelsesretningen Engelskvejleder skal alle uddannelsens moduler indgå.

Mål for læringsudbytte

<p>Kompetencemål Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår kompetencer til at</p> <ul style="list-style-type: none"> • vedligeholde, vejlede om og udvikle engelskfagets didaktik og evalueringskultur • igangsætte og stimulere den faglige debat samt implementere udviklingsarbejder med henblik på at styrke skolens engelskundervisning. 	
<p>For at opnå disse kompetencer skal den studerende</p>	
<p>Viden</p> <ul style="list-style-type: none"> • have viden om sammenhængen mellem sprogtegnelsesteorier og sprogdidaktik 	<p>Færdigheder</p> <ul style="list-style-type: none"> • kunne anvende metoder til at analysere, dokumentere og evaluere praksis inden for læringsmålstyret engelskundervisning og evaluering

<ul style="list-style-type: none"> • have viden om forskning og udvikling indenfor fremmedsprogsdidaktik og metoder • have viden om forskning og udvikling i interkulturel pædagogik 	<ul style="list-style-type: none"> • kunne vejlede kolleger og ledelse vedrørende engelskundervisningens indhold og metoder • kunne udvikle praksis på baggrund af forsknings- og udviklingsarbejde
--	---

Moduler

Modul 1: Faglig vejledning i skolen

Modul 2: Sprogtilegnelse og sprogundervisning

Modul 3: Engelsk som kulturteknik

Modul Rs 19.2.1: Faglig vejledning i skolen

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan påtage sig ansvar for at rammesætte og proceslede fagdidaktiske udviklingsprocesser
- mestrer anvendelsen af forskellige vejledningsfaglige tilgange og positioner
- kan indgå i, facilitere og udvikle samarbejdet omkring faget eller det faglige områdes udvikling i skolen
- har viden om praksislæringsteori – herunder organisatoriske betingelser for læreprocesser
- har indsigt i vejledningsteori, -metoder og procesledelse
- har indsigt i pædagogisk udviklingsarbejde, evalueringsteori og metode
- kan reflektere over iagttagelsespositioner og interaktionsprocesser i samarbejdet
- kan begrunde, rammesætte, lede og evaluere kollegiale udviklingsprocesser
- mestrer kommunikative kompetencer i forhold til at etablere og facilitere det fagdidaktiske udviklingsarbejde
- kan reflektere over og håndtere valg og etiske dilemmaer i samarbejdet

Modul Rs 19.2.2: Sprogtilegnelse og sprogundervisning

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan indgå i samarbejds- og vejledningssituationer med engelskfaglige kolleger og påtage sig medansvar for udvikling af en tidssvarende sprogundervisningskultur
- kan analysere, vurdere og begrunde anvendelsen af forskellige former for læremidler
- kan analysere og vurdere læseplaner og uddannelsesplanlægning i et samfundsmæssigt perspektiv
- har viden om sammenhængen mellem generel videnskabsteori, sprogsyn, sproglæringssyn og skiftende sprogundervisningsparadigmer

- kan anvende viden om forskning og udvikling inden for sprogtilegnelsesteori til systematisk refleksion og dokumentation i arbejdet med elevcentreret målsætning og evaluering i en tidssvarende engelskundervisning
- kan analysere, begrunde og udvikle læringsbetingelser og læringsituationer i engelskundervisningen
- kan monitorere, analysere og vurdere elevsprog/ intersprog samt opstille relevante differentierede mål for progression under anvendelse af viden om sproglæringsstrategier

Modul Rs 19.2.3: Engelsk som kulturteknik

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan beskrive, analysere og fortolke tekster samt planlægge litteraturpædagogisk arbejde under hensyntagen til litteraturens kultur-og samfundsmæssige aspekter
- kan analysere og diskutere global kommunikation på målsproget og kan påtage sig ansvar for at etablere internationale kontakter samt udvikle internationalt samarbejde
- har indsigt i interkulturel didaktik og kan tilrettelægge, analysere, vurdere og udvikle undervisning i interkulturel kommunikativ kompetence
- har viden om det engelske sprogs historie og udbredelse og dets varierede former og funktioner som første- eller andetsprog, fremmedsprog, internationalt sprog samt lingua franca i en globaliseret, demokratisk kontekst
- kan anvende sin viden om det engelske sprogs struktur og brug til evaluering og feedback med henblik på at fremme elevens sproglige bevidsthed, produktion og progression
- behersker målsprog og -sprogbrug og kan udtrykke sig nuanceret med valg af passende register og syntaks i forhold til genre og kontekst

Pædagogisk Diplomuddannelse

19.3. LÆSEVEJLEDNING I GRUNDSKOLEN

Formål

Uddannelsesretningens formål er at bibringe den studerende professionelle og videnskabeligt forankrede kompetencer i at varetage læsevejlederfunktionen i grundskolen. Med afsæt i sproglig og læsefaglig viden skal den studerende gennem teoretisk refleksion selvstændigt kunne identificere, vurdere, vejlede og handle i forhold til skriftsprogssprogsfaglige problemstillinger i praksis. På baggrund af indsigt i teorier om læsning og skrivning, samt viden om skriftsprogstegnelse, skriftsprogslig udvikling og skriftsprogssdidaktik skal den studerende kunne imødekomme skriftsprogssfaglige behov hos forskellige elevgrupper samt give professionel vejledning om skriftsprogssundervisning til relevante målgrupper.

Mål for læringsudbytte

Kompetencemål

Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår kompetencer til at

<ul style="list-style-type: none"> • formidle og kommunikere viden om læsning og skrivning til kolleger, ledelse og forældre • vejlede om skriftsprogstilegnelse, skriftsproglig udvikling og skriftsprogsundervisning fra 0. - 10. klasse • kunne identificere, afdække og vejlede i målrettede tiltag for elever med skriftsprogsvanskeligheder 0.-10. klasse • kunne forestå den løbende udvikling af handleplaner og didaktiske tiltag for skriftsprogsundervisning i dansk og andre fag 	
For at opnå disse kompetencer skal den studerende	
<p>Viden</p> <ul style="list-style-type: none"> • have indsigt i teori og viden om afkodning og sprogforståelse i læsning samt om vanskeligheder med læsning og skrivning • have indsigt i teori om læse-, stave- og skriveudvikling • have viden om skriftsprogdidaktik og evalueringsformer på begynder-, mellem- og sluttrin • have viden om vejledningsteori og vejledningsmetoder 	<p>Færdigheder</p> <ul style="list-style-type: none"> • kunne analysere og vurdere elevers læse-, skrive- og staveudvikling • kunne identificere og afdække skriftsproglige vanskeligheder og komme med forslag til tiltag • kunne vejlede omkring tilrettelæggelse og gennemførelse af differentieret skriftsprogsundervisning i 0.-10. klasse • kunne vejlede i formativ anvendelse af test- og evalueringsresultater

Moduler

Modul 1: Skriftsprogstilegnelse og skriftsprogsundervisning 0.-3. klasse

Modul 2: Skriftsprogsvanskeligheder og skriftsprogsundervisning 4.-10. klasse

Modul 3: Skriftsprogsvanskeligheder 0.-10. klasse

Den, der har gennemført de tre moduler på uddannelsesretningen (30 ECTS-point), kan anvende betegnelsen *Læsevejleder*.

For at opnå uddannelsesretningen PD *Læsevejledning i grundskolen* skal alle uddannelsens tre moduler samt de tre obligatoriske moduler indgå (60 ECTS-point).

Den, der har gennemført

Modul Rs 19.3.1. Skriftsprogstilegnelse og skriftsprogsundervisning 0.-3. klasse,

Modul Rs 19.12.4. Skriftlige vanskeligheder i relation til dysleksi (fra 19.12 PD Logopædi) og

Modul Rs 19.19.7. Læse- og skriveteknologi (fra 19.19 PD Undervisning i Læsning og/ eller matematik for voksne) har opnået kompetencer til at varetage funktionen *Ordblindelærer i grundskolen*.

Modul Rs 19.3.1: Skriftsprogstilegnelse og skriftsprogsundervisning 0.-3. klasse
10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan vejlede i tilrettelæggelse og gennemførelse af differentieret skriftsprogsundervisning i 0.-3. klasse,
- kan formidle og kommunikere viden om skriftsprogstilegnelse og skriftsprogsundervisning i 0. - 3. klasse til relevante målgrupper
- kan analysere, reflektere over og vurdere problemstillinger inden for læseproces, skriftsprogstilegnelse og skriftsprogsundervisning i 0. - 3. klasse på baggrund af indsigt i skriftsprogsudvikling
- har viden om dansk sproglære, herunder fonetik, ortografi, morfologi, syntaks og semantik, og kan anvende denne viden analytisk og didaktisk i forhold til skriftsprogstilegnelse og skriftsprogsundervisning
- har viden om forudsætninger for afkodning og sprogforståelse i læsning
- kan analysere og vurdere elevers skriftsprogstilegnelse og skriftsprogsudvikling, herunder vejlede i formativ anvendelse af test- og evalueringsresultater

Modul Rs 19.3.2: Skriftsprogsudvikling og skriftsprogsundervisning 4.-10. klasse

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan observere, analysere og vurdere skriftsprogsundervisning på mellem- og sluttrin samt vejlede relevante målgrupper om handlemuligheder
- kan analysere, reflektere over og vurdere problemstillinger inden for skriftsprogsudvikling og skriftsprogsundervisning i 4. - 10. klasse i alle fag
- har viden om skriftsprogsudvikling og skriftsprogsundervisning, 4. – 10. klasse, herunder teorier inden for flydende læsning og sprogforståelse i læsning
- har viden om literacy-teorier samt viden om genre, tekstlingvistik, syntaks, morfologi og ortografi
- har viden om vejledningsteori og metoder til facilitering af kollegiale læreprocesser
- kan analysere og vurdere elevers skriftsprogsudvikling, herunder vejlede i formativ anvendelse af test- og evalueringsresultater

Modul Rs 19.3.3: Skriftsprogsvanskeligheder 0.-10. klasse

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan vejlede i tilrettelæggelse og gennemførelse af differentieret og inkluderende skriftsprogsundervisning, der tilgodeser alle elever i den almindelige undervisning
- kan vejlede relevante målgrupper i formativ anvendelse af evalueringsresultater med henblik på forebyggende, foregribende og indgribende indsatser
- kan afdække skriftsproglige vanskeligheder hos elever i hele skoleforløbet samt identificere tidlige tegn på vanskeligheder hos elever i begynderundervisningen
- kan formidle og kommunikere viden om vanskeligheder med læsning og skrivning til relevante målgrupper

- har indsigt i metoder til afdækning og evaluering af elevers læse- og skrivefærdigheder med særlig henblik på at identificere afkodnings- og sprogforståelsesvanskeligheder
- har indsigt i forskellige læse- og skrivemetodiske tiltag med henblik på tilpasset undervisning af elever med skriftsproglige vanskeligheder, herunder i didaktisk og kompenserende anvendelse af digitale hjælpemidler
- kan analysere, reflektere over og vurdere problemstillinger inden for afkodningsvanskeligheder og vanskeligheder med sprogforståelse i læsning samt sammensatte sproglige vanskeligheder i læsning.

Pædagogisk diplomuddannelse

19.4. MATEMATIKVEJLEDER

Formål

Matematikvejlederuddannelsen skal kvalificere matematiklærere til at varetage udviklende, rådgivende, koordinerende og styrende funktioner i forbindelse med skolens undervisning i matematik.

Den studerende skal kunne planlægge, gennemføre, evaluere og analysere undervisning og undervisningsaktiviteter inden for faget matematik med henblik på at kunne vejlede kolleger og ledelse. For at opnå uddannelsesretningen Matematikvejleder skal alle uddannelsens moduler indgå.

Mål for læringsudbytte

<p>Kompetencemål Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår kompetencer til at</p> <ul style="list-style-type: none"> • vælge og anvende metoder samt kombinere faglig viden med didaktisk viden til identifikation af, refleksion over og vurdering af problemstillinger i praksis • igangsætte og stimulere den faglige debat, samt igangsætte udviklingsarbejder • vejlede om didaktiske perspektiver i forbindelse med planlægning, gennemførelse og evaluering af matematikundervisning i henhold til gældende læseplaner • udvikle og vedligeholde en evalueringskultur for matematikfaget på skolen 	
<p>For at opnå disse kompetencer skal den studerende</p>	
<p>Viden</p> <ul style="list-style-type: none"> • have reflekteret viden om professionsrelaterede didaktiske problemstillinger i matematikfaget • have faglig og fagdidaktisk viden samt praksiserfaringer indenfor disse områder • have indsigt i udviklingsprojekter og aktuel forskning inden for matematikundervisningen • have indsigt i teorier og metoder vedrørende kollegiale læreprocesser og vejledning af kolleger 	<p>Færdigheder</p> <ul style="list-style-type: none"> • kunne vejlede kolleger og ledelse vedrørende matematikundervisningens indhold, metoder og materialevalg • kunne vejlede kolleger og ledelse om læreprocesser og undervisning i matematikfaget herunder om læringsmålsstyret undervisning • kunne udvikle skolens praksis på baggrund af fagdidaktisk forskning og udviklingsarbejde

	<ul style="list-style-type: none"> • kunne beskrive, formulere og formidle relevante problemstillinger og foreslå handlemuligheder inden for matematikundervisning og formidling • kunne identificere matematikdidaktiske problemstillinger • kunne analysere, dokumentere, vurdere og evaluere praksis
--	--

Moduler

Modul 1: Faglig vejledning i skolen

Modul 2: Teknologi og digitale læremidler i matematikfaget

Modul 3: Elever med særlige behov i matematikundervisningen

Modul Rs 19.4.1: Faglig vejledning i skolen

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan påtage sig ansvar for at rammesætte og proceslede fagdidaktiske udviklingsprocesser
- mestrer anvendelsen af forskellige vejledningsfaglige tilgange og positioner
- kan indgå i, facilitere og udvikle samarbejdet omkring faget eller det faglige områdes udvikling i skolen
- har viden om praksislæringsteori – herunder organisatoriske betingelser for læreprocesser
- har indsigt i vejledningsteori, -metoder og procesledelse
- har indsigt i pædagogisk udviklingsarbejde, evalueringsteori og metode
- kan reflektere over iagttagelsespositioner og interaktionsprocesser i samarbejdet
- kan begrunde, rammesætte, lede og evaluere kollegiale udviklingsprocesser
- mestrer kommunikative kompetencer i forhold til at etablere og facilitere det fagdidaktiske udviklingsarbejde
- kan reflektere over og håndtere valg og etiske dilemmaer i samarbejdet

Modul Rs 19.4.2: Teknologi og digitale læremidler i matematikfaget

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan vurdere og analysere teknologier og digitale læremidlers muligheder og begrænsninger i forhold til indhold og metoder i matematikundervisningen
- kan formidle viden om teknologier og deres anvendelser til kolleger
- kan inspirere og vejlede kolleger og ledelse i forbindelse med anvendelse og integration af forskellige teknologier i matematikundervisningen

- har viden om og kan forholde sig kritisk og konstruktivt til brug af teknologier og digitale læremidler på alle niveauer i folkeskolens matematikundervisning, herunder læremidlernes muligheder og begrænsninger i forhold til indhold og arbejdsformer i matematikundervisningen
- har viden om grundlaget for inddragelse af teknologier i matematikundervisningen
- har viden om den aktuelle debat om teknologianvendelsen i faget - som f.eks. computing og 21-skills
- har viden om didaktiske perspektiver på teknologianvendelse i undervisningen generelt og i matematik specielt
- kan betjene og anvende teknologier og digitale læremidler, herunder DGP, CAS og regneark, i en undervisningssammenhæng,

Modul Rs 19.4.3: Elever med særlige behov i matematikundervisningen

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan træffe, begrunde og vurdere pædagogiske og didaktiske valg på baggrund af indsigt i teorier og nyere forskning om læring hos og undervisning af elever med særlige behov i matematikundervisningen
- kan planlægge, gennemføre og evaluere differentieret matematikundervisning, der fremmer inklusion af elever med særlige behov samt udvælge relevante hjælpemidler på baggrund af konkrete behov
- kan vejlede om og angive pædagogiske og didaktiske undervisningstiltag til elever med særlige behov i matematikundervisningen i både klasseundervisningen og specialundervisningen
- kan informere og rådgive kolleger, skoleledelse og andre personer herunder forældre, der har betydning for udviklingen af undervisningstilbud til elever med særlige behov i matematikundervisningen
- har viden og kan kende adfærdsbeskrivelser, definitioner, diagnoser og årsager, der ligger til grund for en kategorisering af elever som havende særlige behov i matematikundervisningen
- har viden om tidlig indsats i matematikundervisningen
- kan anvende observationer, interview, spørgeskemaer og test til kortlægning af forudsætninger og potentialer hos elever med særlige behov i matematikundervisningen

Pædagogisk diplomuddannelse

19.5 NATURFAGSVEJLEDER

Formål

Uddannelsesretningens formål er at kvalificere den studerende naturfagslærer til at varetage koordinerende, rådgivende, styrende og udviklende funktioner i forbindelse med skolens undervisning i alle naturfag.

Naturfagsvejlederen skal, i samarbejde med kolleger og ledelse, kunne planlægge, gennemføre og evaluere undervisning, læringsaktiviteter og pædagogisk udvikling på en sådan måde, at kollegers undervisningskompetence udvikles til gavn for eleverne, deres læringsudbytte og almene dannelse. For at opnå uddannelsesretningen Naturfagsvejleder skal alle uddannelsens moduler indgå.

Mål for læringsudbytte

<p>Kompetencemål Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår kompetencer til at</p> <ul style="list-style-type: none"> • kunne initiere og vedligeholde skolebaserede naturfaglige udviklingsprojekter sammen med ledelse og kolleger med henblik på at udvikle skolens naturfaglige kultur • påtage sig ansvar for og være initiativtager til at skabe naturfaglige fælles aktiviteter og udvikling af skolens naturfaglige undervisning samt elevernes naturfaglige kompetencer • kunne anvende forskellige vejlednings- og samarbejdsformer i arbejdet med kollegiale teams 	
<p>For at opnå disse kompetencer skal den studerende</p>	
<p>Viden</p> <ul style="list-style-type: none"> • opnå viden om hvorledes lærere og lærerteams kan medvirke til at udvikle skolens naturfaglige kultur • opnå viden om lærerprofessionelle vidensbaser og emnespecifik professionel viden • have viden om vejlednings- og samarbejdsformer til brug i samarbejdet med ledelse, kollegiateams og individuelle kolleger. • have indsigt i didaktiske begrundelser for konstruktion af undervisningsplaner, undervisnings- og evalueringsformer 	<p>Færdigheder</p> <ul style="list-style-type: none"> • kunne anvende forskningsviden i samarbejdet med kolleger og ledelse med henblik på udvikling af skolens naturfaglige kultur • kunne begrunde skolebaserede udviklingstiltag med baggrund i forskningsviden og emnespecifik professionel viden • kunne anvende observationer, dokumentationer og refleksioner over undervisning i samarbejdet med kolleger, når der arbejdes med at udvikle naturfagsundervisning og relatere det til naturfagsdidaktisk forsknings- og udviklingsarbejde

Moduler

Modul 1: Faglig vejledning i skolen

Modul 2: Skolens naturfaglige kultur

Modul 3: Naturfagenes sammenhæng og indhold

Modul Rs 19.5.1: Faglig vejledning i skolen

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan påtage sig ansvar for at rammesætte og proceslede fagdidaktiske udviklingsprocesser
- mestrer anvendelsen af forskellige vejledningsfaglige tilgange og positioner
- kan indgå i, facilitere og udvikle samarbejdet omkring faget eller det faglige områdes udvikling i skolen
- har viden om praksislæringsteori – herunder organisatoriske betingelser for læreprocesser
- har indsigt i vejledningsteori, -metoder og procesledelse
- har indsigt i pædagogisk udviklingsarbejde, evalueringsteori og metode
- kan reflektere over iagttagelsespositioner og interaktionsprocesser i samarbejdet
- kan begrunde, rammesætte, lede og evaluere kollegiale udviklingsprocesser
- mestrer kommunikative kompetencer i forhold til at etablere og facilitere det fagdidaktiske udviklingsarbejde
- kan reflektere over og håndtere valg og etiske dilemmaer i samarbejdet

Modul Rs 19.5.2: Skolens naturfaglige kultur

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan initiere og vedligeholde skolebaserede naturfaglige udviklingsprojekter sammen med ledelse og kolleger med henblik på at udvikle skolens naturfaglige kultur
- kan indgå i samarbejde og vejlede om at udvikle motiverende og lærerig undervisning, hvor der trækkes på lærerprofessionelle vidensbaser og emnespecifik professionel viden
- har indsigt i undervisningsfaglighed, lærerprofessionel viden og kompetence inklusiv PCK, i det naturfaglige lærerkollegium som udgangspunkt for kompetenceudvikling internt og eksternt
- har viden om fagdidaktisk forskning, lærerprofessionelle vidensbaser og emnespecifik professionel viden.
- kan lede udvikling af undervisning og løfte undervisningsfaglighed
- kan vejlede ledere og kollegiale teams i forbindelse med pædagogisk og didaktisk udvikling med henblik på at udvikle skolens naturfaglige kultur.

Modul Rs 19.5.3: Naturfagenes sammenhæng og indhold

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan påtage sig ansvar for og være initiativtager til naturfagligt samarbejde på langs og tværs af skolens fagrække og udvikling af skolens naturfaglige undervisning, fx kontakt til eksterne læringsmiljøer
- kan på et fagdidaktisk grundlag inspirere og vejlede kolleger og ledelse i forbindelse med arbejdet for at skabe progression og kontinuitet i naturfagsundervisningen på skolen og sikre progression og sammenhæng fra førskolen til indskolingen og siden fra udskolingen til ungdomsuddannelserne.

- kan i samarbejde med kollegeteams analysere og vurdere undervisning, læremidler, inklusiv digitale, og artefakter for at kunne udvikle undervisningen mod en mere kompetencemålsat undervisning, hvor der skabes grundlag for tværfaglige projektbaserede undervisningsforløb.
- kan i samarbejde med kolleger trække på viden om og udvikle undervisning der inkluderer og udfordrer alle elever
- har viden om og kan sammen med kolleger reflektere over hvorledes de naturfaglige delkompetencer kan udfoldes i undervisningen
- ar indsigt i og kan sammen med kolleger reflektere over hvorledes viden om børns og elevers udvikling af blandt andet tænkning og begreber samt kognitive taksonomier kan medtænkes i undervisningen fx i arbejdet med at skabe sammenhæng, kontinuitet og progression i undervisningen
- kan i samarbejdet med kolleger vejlede om hvorledes der kan skabes sammenhæng, kontinuitet og progression i undervisningen på de forskellige klassetrin på egen skole
- kan i samarbejdet med kolleger vurdere og begrunde hvorledes der kan opbygges en kompetencebaseret undervisning og anvende dette til at udvikle konkret undervisning på skolen.

Pædagogisk diplomuddannelse

19.6 BØRNS SPROG

Formål

Formålet er at uddanne til at kunne arbejde med børns sprog i dagtilbud og andre pædagogiske kontekster på baggrund af indsigt i børns sproglige og kommunikative tilegnelse og udvikling. Endvidere at kunne indgå i samarbejde med forældre, kolleger og øvrige relevante samarbejdspartnere om sprogindsatser samt påtage sig vejledningsfunktioner for kolleger og forældre. Den, der har gennemført uddannelsesretningens moduler, kan anvende betegnelsen sprogvejleder.

Mål for læringsudbytte

<p>Kompetencemål Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår kompetencer til at</p> <ul style="list-style-type: none"> • rammesætte, planlægge, gennemføre, kvalificere, evaluere og videreudvikle sprogindsatser • håndtere sprogindsatser på individ - og gruppeniveau • indgå i samarbejdsrelationer m.h.p. udvikling af sprogindsatser • varetage og udvikle rollen som sprogvejleder 	
<p>For at opnå disse kompetencer skal den studerende</p>	
<p>Viden</p> <ul style="list-style-type: none"> • have viden om forskningsbaserede teorier om børns sprogtilegnelse og kommunikative udvikling 	<p>Færdigheder</p> <ul style="list-style-type: none"> • kunne begrunde relevante sprogindsatser rettet mod forskellige målgrupper • kunne anvende teorier, metoder og begreber til at analysere og kvalificere sprogindsatser

<ul style="list-style-type: none"> • kunne reflektere over læringsmiljøets betydning for børns sprogtilegnelse og kommunikative udvikling • have indsigt i forskellige metoder til at undersøge, kvalificere og udvikle sprogindsatser • kunne reflektere over forskellige evalueringsparadigmer samt vejledningsfunktioner 	<ul style="list-style-type: none"> • kunne vurdere relevans samt fordele og ulemper ved forskellige evalueringsmetoder og - tilgange • kunne varetage rollen som sprogvejleder overfor forældre og øvrige relevante samarbejdspartnere
--	--

Moduler

Modul 1: Børns sprogtilegnelse

Modul 2: Sprogpedagogik og sprogindsatser

Modul 3: Vejledning, dokumentation og samarbejde i forhold til børns sprog

Modul Rs 19.6.1: Børns sprogtilegnelse

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan anvende viden om nyere forskningsbaserede teorier om børns sprogtilegnelse og -udvikling som ramme for planlægning af sprogindsatser på individ - og gruppeniveau
- har indsigt i kognitive, interaktionelle og sociale aspekter af børns sproglige og kommunikative tilegnelse og udvikling
- kan reflektere over forskellige læringsmiljøers betydning for børns sproglige og kommunikative tilegnelse og udvikling
- kan indgå i samarbejde og dialog om dagtilbuddets sprogindsatser for alle børn, herunder tosprogede, gennem indsigt i sprogets opbygning, herunder det danske sprog i forhold til andre sprog
- kan reflektere over tilgange og måder at evaluere børns sproglige udvikling og funktionelle kommunikative kompetencer m.h.p. at identificere og begrunde behov for indsatser
- kan anvende viden om sproglige forudsætninger for læsning til at understøtte planlægning af sprogindsatser.

Modul Rs 19.6.2: Sprogpedagogik og sprogindsatser

10 ECTS-points, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan anvende viden om børns sproglige og skriftsproglige tilegnelse og -udvikling til planlægning og kvalificering af sproglige læringsmiljøer og sprogindsatser på individ - og gruppeniveau
- har indsigt i og kan reflektere over børns læreprocesser på individ - og gruppeniveau
- kan vurdere og reflektere over didaktiske modeller til udvikling af sproglige læringsmiljøer

- kan reflektere over og anvende evaluering af sprogindsatser på individ - og gruppeniveau
- har viden om og kan indgå i samarbejde med forældre og øvrige relevante samarbejdspartnere om børns sprog

Modul Rs 19.6.3: Vejledning, dokumentation og samarbejde i forhold til børns sprog
10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan indgå i samarbejde med kolleger, forældre, ledelse og øvrige relevante samarbejdspartnere om specifikke og generelle sprogindsatser
- kan forestå vejledning af kolleger og forældre ift. sprogindsatser på individ - og gruppeniveau
- har indsigt i teorier om vejledning, voksenlæring og pædagogiske forandringsprocesser
- kan reflektere over videnskabsteoretiske positioner og deres betydning for dokumentationen af børns sproglige udvikling og pædagogisk praksis
- har viden om forskellige typer af data og metoder til evaluering samt dokumentation af sproglig praksis
- kan reflektere over og kvalificere evaluering og dokumentation af sproglig praksis
- kan påtage sig ansvar for at kvalificere og udvikle sprogindsatser på baggrund af eksisterende praksis, dokumentation og data om børns sproglige udvikling.

Pædagogisk diplomuddannelse

19.7 BEVÆGELSESVejleder

Formål

Uddannelsesretningens formål er at bibringe den studerende kompetencer til at udvikle, vejlede og koordinere arbejdet med skolens implementering af bevægelse i hverdagen.

For at opnå uddannelsesretningen Bevægelsesvejleder skal alle uddannelsens moduler indgå.

Mål for læringsudbytte

Kompetencemål

Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår kompetencer til at

- udvikle og implementere en kultur hvor bevægelse tænkes sammen med skolens rammer, mål, undervisning og daglige virke
- igangsætte og stimulere den faglige debat, samt igangsætte udviklingsarbejder med henblik på at udvikle og styrke skolens bevægelseskultur
- udøve, integrere og samarbejde om vejledning inden for inddragelse af bevægelse i skolens daglige virke og undervisning

For at opnå disse kompetencer skal den studerende

<p>Viden</p> <ul style="list-style-type: none"> • have viden om læringsmålorienteret didaktik og om læringsmålstyret undervisning • have viden om den institutionelle, historiske og kulturelle betydning af idræt og bevægelse i en samfundsmæssig kontekst • have viden om sammenhænge mellem fysisk aktivitet og læring, sundhed og trivsel • have viden om kommunikation, procesledelse, vejledningsteori- og metoder 	<p>Færdigheder</p> <ul style="list-style-type: none"> • kunne planlægge, gennemføre og evaluere læringsmålstyret undervisning i bevægelse • kunne vejlede og inspirere kolleger, ledelse og samarbejdspartnere i at anvende bevægelse til at fremme læring, sundhed, trivsel, inklusion og motivation hos børn, unge og voksne • kunne kombinere faglig viden med pædagogisk og didaktisk viden og i forhold hertil perspektivere praksiserfaringer • kunne beskrive, analysere og vurdere læringssituationer og formidle relevante handlemuligheder relateret til bevægelse
--	---

Moduler

Modul 1: Faglig vejledning i skolen

Modul 2: Bevægelse og læring

Modul 3: Bevægelse, trivsel og sundhed

Modul Rs 19.7.1: Faglig vejledning i skolen

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan påtage sig ansvar for at rammesætte og proceslede fagdidaktiske udviklingsprocesser
- mestrer anvendelsen af forskellige vejledningsfaglige tilgange og positioner
- kan indgå i, facilitere og udvikle samarbejdet omkring faget eller det faglige områdes udvikling i skolen
- har viden om praksislæringsteori – herunder organisatoriske betingelser for læreprocesser
- har indsigt i vejledningsteori, -metoder og procesledelse
- har indsigt i pædagogisk udviklingsarbejde, evalueringsteori og metode
- kan reflektere over iagttagelsespositioner og interaktionsprocesser i samarbejdet
- kan begrunde, rammesætte, lede og evaluere kollegiale udviklingsprocesser
- mestrer kommunikative kompetencer i forhold til at etablere og facilitere det fagdidaktiske udviklingsarbejde
- kan reflektere over og håndtere valg og etiske dilemmaer i samarbejdet

Modul Rs 19.7.2: Bevægelse og læring

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan udvikle og implementere en kultur hvor bevægelse samtænkes med skolens rammer, mål, undervisning og daglige virke
- kan indgå i samarbejde om udvikling og anvendelse af rum og rammer i bevægelses- og læringsperspektiv
- kan udvikle didaktiske metoder og modeller til implementering af inkluderende arbejde med bevægelse og læring i skolen.
- har viden om evidensen bag fysisk aktivitets sammenhæng med læring og motivation
- har viden om bevægelse, idræt, læring og pædagogik i en samfundsmæssig og institutionel kontekst
- kan kombinere faglig viden om bevægelse og bevægelseskvaliteter med pædagogisk og didaktisk viden
- kan beskrive, analysere og vurdere læringsituationer og formidle relevante handlemuligheder relateret til bevægelse

Modul Rs 19.7.3: Bevægelse, trivsel og sundhed

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål**Den studerende**

- kan udvikle og implementere en kultur hvor bevægelse, trivsel og sundhed er en integreret del af skolens virke
- kan indgå i samarbejde om at skabe visioner, mål, rum og rammer i et sundheds-, bevægelses- og trivselsperspektiv
- har viden om skolens betydning for bevægelse, trivsel og sundhed i et samfundsmæssigt perspektiv
- har viden om betydningen af fysisk aktivitet i sammenhæng med sundhed og trivsel
- har indsigt i sammenhængen mellem nationale, lokale og skolens egne mål for sundhed, bevægelse og trivsel
- kan anvende og udvikle metoder og modeller til implementering af arbejdet med sundhed, bevægelse og trivsel i skolen.
- kan kombinere sundhedspædagogisk og didaktisk viden og perspektivere praksiserfaringer
- kan beskrive, analysere, vurdere og formidle relevante problemstillinger og handlemuligheder inden for sundhed, trivsel og bevægelse

INDHOLDSOMRÅDE: PÆDAGOGIK, PSYKOLOGI OG KOMMUNIKATION

Indholdsområdet består af følgende pædagogiske uddannelsesretninger:

19.8 Almen pædagogik

19.9 Psykologi

19.10 Interkulturel pædagogik

19.11 Frie Skolers tradition og pædagogik

19.12 Logopædi

19.13 Pædagogisk og socialpædagogisk arbejde

- 19.14 Medier og kommunikation
- 19.15 Unge og voksnes læreprocesser
- 19.16 Specialpædagogik
- 19.17 Synspædagogik og syns(re)habilitering

Pædagogisk diplomuddannelse

19.8 ALMEN PÆDAGOGIK

Mål for læringsudbytte

<p>Kompetencemål Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår kompetencer til at</p> <ul style="list-style-type: none"> • håndtere og indgå i kvalificerede diskussioner omkring uddannelse, undervisning og læring i praksis, på et begrundet og reflekteret grundlag såvel i forhold til professionelle som til en større offentlighed • tilrettelægge, gennemføre og evaluere pædagogisk praksis, der tilgodeser deltagernes alsidige udvikling, trivsel og læring • indgå i samarbejde med aktuelle aktører omkring udvikling af uddannelse, undervisning og læring og opdragelse i relation til individ, gruppe eller organisation. • påtage sig ansvar for at deltage i og lede uddannelsesplanlægning, undervisning og arbejde med praktisk pædagogisk udvikling 	
<p>For at opnå disse kompetencer skal den studerende</p>	
<p>Viden</p> <ul style="list-style-type: none"> • have viden om nyeste almen pædagogisk forskning og professionsviden • have viden om læring, didaktik og dannelse • kunne reflektere over grundlæggende værdier, fremtidsforventninger og ønskede mål • have indsigt i pædagogisk virksomhed i relation til almen pædagogiske og didaktiske overvejelser 	<p>Færdigheder</p> <ul style="list-style-type: none"> • kunne tilrettelægge, gennemføre og evaluere læreprocesser, herunder læringsmåls-orienterede processer • kunne udvikle og arbejde med praktisk pædagogisk udvikling inden for fagområdet • kunne analysere og vurdere almene pædagogiske problemstillinger • kunne begrunde valg af løsningsforslag på baggrund af almen pædagogisk og didaktisk indsigt

Moduler

- Modul 1: Pædagogik og filosofi
- Modul 2: Didaktik
- Modul 3: Pædagogfaglighed og læreprocesser
- Modul 4: Pædagogkompetencer og dansk
- Modul 5: Pædagogkompetencer og grundlæggende matematik
- Modul 6: Udeskole didaktik

Modul Rs 19.8.1: Pædagogik og filosofi

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan indgå i tværprofessionelt samarbejde om at udvikle visionære strategier for almenpædagogisk praksis i skoler, uddannelsesinstitutioner og dagtilbud for børn og unge.
- har viden om pædagogiske teoridannelser i filosofisk belysning,
- har viden om den demokratiske skole/institution samt pædagogik og filosofi.
- har viden om og indsigt i teori om kommunikation og formidlingsformer.
- kan reflektere over pædagogisk praksis, samt almenpædagogiske problemstillinger og deres betydning for børn/unges dannelse
- kan anvende pædagogiske teorier i filosofisk belysning til at diskutere og vurdere opdragelse, uddannelse og læring i livslangt perspektiv.
- kan begrunde og forklare visionære udviklingsstrategier for samfundets institutionaliserede praksis i skoler, uddannelsesinstitutioner og dagtilbud for børn og unge.

Modul Rs 19.8.2: Didaktik

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan på baggrund af viden om didaktiske problemstillinger, forståelser og metoder påtage sig ansvaret for selvstændig iagttagelse, planlægning, udvikling og evaluering i forhold til læreprocesser og undervisning
- kan planlægge, gennemføre og evaluere vellykket undervisning
- har viden om didaktisk teori og metodeudvikling, herunder almen didaktik og fagdidaktik
- har viden om lærings- og klasseledelse samt læringsforståelser der knytter sig til læringsmål, læseplan, et fag eller et fagområde
- har indsigt i perspektiver og metoder til udvikling af positive relationer og inkluderende læringsfællesskaber.
- kan udvikle metoder, der fremmer børns og unges personlige og sociale kompetencer.
- kan vurdere og anvende didaktiske og fagdidaktiske forståelser og metoder til belysning af fagområdets muligheder og problematikker med henblik på udvikling af praksis

Modul Rs 19.8.3: Pædagogfaglighed og læreprocesser

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan på baggrund af viden om dannelse, læring og didaktik på kvalificeret vis indgå i et tværprofessionelt samarbejde til gavn for børn og unges trivsel, læring og udbytte af undervisningen.

- kan bidrage til udvikling af fælles mål for og i samarbejdet mellem lærere og pædagoger.
- kan anvende læringsteoretisk viden som grundlag for at planlægge, udføre, facilitere, dokumentere og evaluere læreprocesser, der tilgodeser barnet/den unges alsidige udvikling, læring og dannelse.
- har indsigt i almen didaktiske forståelser og metoder.
- har viden om lærings- og dannelsesteori.
- har viden om dokumentations- og evalueringsarbejde i pædagogisk praksis.
- har viden om pædagogers og læreres faglighed som forudsætning for tværprofessionelt samarbejde.
- kan vurdere og fagligt begrunde, hvordan man kan anvende og udvikle pædagogfaglighed i den tværprofessionelle praksis.

Modul Rs 19.8.4: Pædagogkompetencer og dansk

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan på baggrund af viden om børn og unges tilegnelse af det talte, det læste og det skrevne sprog ved skolestart og gennem skoleforløbet, på kvalificeret vis indgå i et tværprofessionelt samarbejde til gavn for børn og unges danskfaglige udvikling, herunder undervisningsrelateret lektiehjælp i dansk.
- kan formidle og indgå i tværfaglige drøftelser om læringsmæssige og didaktiske problemstillinger og løsningsmodeller, samt reflektere over praksis og anvende læringsteorier og metoder på et videnskabsteoretisk grundlag
- kan styrke barnets/den unges læring i forbindelse med det talte og de skrevne sprog, herunder etablere differentierede læse- og skriveoplevelser, der udfordrer og stimulerer barnets/den unges udvikling.
- har viden om og indsigt i grundlæggende teorier om sprog- og ordforrådstilegnelse, samt kommunikative strategier og færdigheder hos børn og unge
- har viden om læreprocesser, der stimulerer børn og unges tilegnelse af sprog og danskfaglig nysgerrighed.
- har viden om betydningen af børn og unges sproglige udvikling i forhold til udvikling af færdigheder inden for læsning og skrivning.
- har viden om gældende mål for danskfaget i skolen.
- kan styrke barnets/den unges lyst til at bruge sproget personligt og alsidigt i samspil med andre.
- kan facilitere sprogmiljøer og dialogformer, der stimulerer børn og unges sproglige nysgerrighed.

Modul Rs 19.8.5: Pædagogkompetencer og grundlæggende matematik

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan på baggrund af viden om børn og unges læring i matematik gennem skoleforløbet med specielt fokus på skolestart, på kvalificeret vis indgå i et tværprofessionelt samarbejde til gavn

for børn og unges matematikfaglige udvikling, herunder undervisningsrelateret lektiehjælp i matematik.

- kan formidle og indgå i tværfaglige drøftelser om læringsmæssige og didaktiske problemstillinger og løsningsmodeller, samt reflektere over praksis og anvende læringsteorier og metoder på et videnskabsteoretisk grundlag
- kan iværksætte såvel træningsbaserede og forståelsesbaserede aktiviteter der understøtter børn og unges læreprocesser i matematik blandt andet med anvendelse af eksperimenterende arbejdsformer.
- har viden om de gældende mål og om evalueringsmetoder i matematik - såvel summative som formative
- har viden om og indsigt i begreber og læreprocesser, som fører til matematisk begrebsdannelse og talforståelse
- kan mestre anvendelse af hjælpemidler som hensigtsmæssigt illustrerer matematiske begreber
- kan håndtere en faglig fremadskridende dialog, som leder mod matematisk begrebsdannelse.
- kan håndtere en matematisk samtale herunder hverdagssprogets relation til fagsproget afpasset i forhold til barnet/den unge.
- kan håndtere barnets/den unges misopfattelser specielt inden for stofområdet, tal og størrelser, herunder at kunne identificere disse misopfattelser samt anvende dem i forbindelse med børn og unges læreprocesser.

Modul Rs 19.8.6: Udeskole didaktik

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan på et begrundet og reflekteret grundlag håndtere og indgå i samarbejde om at udvikle, planlægge, gennemføre og evaluere forløb med udeskole i autentiske læringsmiljøer, der underbygger den teoretiske viden, eleven har tilegnet sig i klasselokalet.
- kan indgå i tværprofessionelt samarbejde mellem lærer og pædagoger med henblik på at inspirere til og styrke udeundervisning og udeskolepraksis.
- kan indgå i samarbejde med henblik på at skabe netværk og koblinger mellem skole, institution og lokalsamfund.
- har viden om teorier om læring og læreprocesser der knytter sig til udeskole og udeundervisning
- har viden om didaktisk teori og metoder der knytter sig til undervisning uden for klasselokalet.
- kan anvende læringsteoretisk viden som grundlag for at organisere, planlægge, udføre, facilitere, dokumentere og evaluere læreprocesser i forbindelse med egen udeskolepraksis.
- kan anvende analytiske og kritiske tilgange til forskning og udviklingsarbejde i relation til udeskole og udeundervisning.
- kan vurdere og fagligt begrunde, hvordan man kan arbejde med praktisk udvikling inden for udeskole og udeundervisning.

Pædagogisk diplomuddannelse

19.9 PSYKOLOGI

Formål

Med afsæt i en videnskabelig, psykologisk synsvinkel, skal den studerende i sit professionelle virke kunne håndtere komplekse problemstillinger der angår læring, udvikling og trivsel i relation til individ, gruppe eller organisation. Den studerende skal kunne intervenere i forhold til psykologisk begrundede problemstillinger af relevans for aktørerne i en pædagogisk relevant praksis.

Mål for læringsudbytte

<p>Kompetencemål Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår kompetencer til at</p> <ul style="list-style-type: none"> • intervenere i forhold til psykologiske problemstillinger i en professionel praksis • varetage specialiserede pædagogiske funktioner på baggrund af indsigt i psykologi (fx som konsulent, teamleder, projektleder eller mellemlider i pædagogiske institutioner) • indgå i samarbejde med de relevante aktører om at håndtere komplekse problemstillinger, der angår læring, udvikling og trivsel i relation til individ, gruppe eller organisation • påtage sig et ansvar for at lede og facilitere arbejds- og interventionsprocesser på baggrund af indsigt i psykologisk viden og metode 	
<p>For at opnå disse kompetencer skal den studerende</p>	
<p>Viden</p> <ul style="list-style-type: none"> • have indsigt i psykologisk teori og metode i pædagogisk sammenhæng • kunne reflektere over anvendelsen af psykologisk viden i en professionel praksis i relation til læring, udvikling og trivsel • kunne reflektere over forholdet mellem psykologisk viden og dens anvendelsesmuligheder i en pædagogisk relevant praksis 	<p>Færdigheder</p> <ul style="list-style-type: none"> • kunne anvende psykologisk viden og metoder i læringsmiljøer og udviklingsammenhænge • mestre relevante metoder i psykologien som grundlag for at styrke udviklings-, trivsels- og læreprocesser • mestre anvendelse af psykologiske interventionsmetoder i relevant pædagogisk praksis

Moduler

Modul 1: Udviklingspsykologi

Modul 2: Pædagogisk-psykologisk rådgivning og intervention

Modul 3: Gruppe- og organisationspsykologi

Modul 4: Neuropsykologi og neuropædagogik

Modul 5: Pædagogisk psykologi

Modul Rs 19.9.1: Udviklingspsykologi

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan indgå i samarbejde om at håndtere udviklingspsykologiske problemstillinger, set i et livslangt perspektiv, i en relevant pædagogisk kontekst
- kan påtage sig et medansvar for en faglig begrundet intervention i den pædagogiske praksis på et udviklingspsykologisk grundlag
- har indsigt i forskellige udviklingspsykologiske teorier om den livslange udvikling
- har viden om væsentlige forskningsresultater i hele det udviklingspsykologiske fagområde og forståelse af deres implikationer for daglig pædagogisk praksis
- har viden om forskellige former for og årsager til udvikling af vanskeligheder i relation til udvikling, personlighedsdannelse og socialisering
- kan reflektere over hvordan det praktisk pædagogisk arbejde, med afsæt i ressourcer og relationer, er forankret i udviklingspsykologien
- kan vurdere og anvende relevante metoder til informationsindhentning i relation til relevante udviklingspsykologiske problemstillinger

Modul Rs 19.9.2: Pædagogisk-psykologisk rådgivning og intervention

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan påtage sig ansvar for at tilrettelægge, gennemføre og evaluere interventioner i pædagogiske kontekster med afsæt i psykologisk teori og metode
- kan facilitere refleksive og systematiske samarbejdsprocesser om pædagogisk analyse og intervention i professionelle læringsfællesskaber
- har viden om den pædagogisk-psykologiske rådgivning og interventions placering inden for rammerne af det omgivende samfunds institutioner, politikker og intentioner
- har indsigt i viden og forskning om læring- og kommunikation i relation til rådgivning og intervention i pædagogiske miljøer
- kan reflektere kritisk og konstruktivt over muligheder og begrænsninger i pædagogisk-psykologisk rådgivning og intervention
- kan reflektere over etiske problemstillinger i forbindelse med rådgivning og intervention
- kan begrunde og anvende forskellige psykologiske teorier, metoder og teknikker til rådgivning og intervention i pædagogiske kontekster

Modul Rs 19.9.3: Gruppe- og organisationspsykologi

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan samarbejde om at identificere, analysere og intervenere overfor forskellige former for konflikter i grupper og organisationer
- kan påtage sig et medansvar for at anvende og vurdere betydningen af forskellige former for kommunikation i en gruppe- og organisationspsykologisk kontekst.
- har viden om forskellige læring- og forandringsteorier og -modeller inden for gruppe- og organisationspsykologi og deres praktisk pædagogiske implikationer

- har indsigt i teorier og begreber om sammenhænge mellem organisation, ledelse og medarbejdere i forhold til at skabe positiv udvikling i en organisation
- har indsigt i organisatoriske beslutningsstrukturer og samarbejdsformer, herunder deres betydning for organisatorisk udvikling på individ og gruppeniveau
- kan anvende og vurdere aktuelle eller nyere modeller for procesudvikling i forhold til grupper og organisationer med tilknytning til den pædagogiske praksis
- kan begrunde og anvende metoder til informationsindhentning som baggrund for vurdering af udviklingsprocesser og -muligheder i grupper og organisationer.

Modul Rs 19.9.4: Neuropsykologi og neuropædagogik

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan indgå i samarbejde om at håndtere kognitions- og neuropsykologiske problemstillinger, set i et livslangt perspektiv, i en relevant pædagogisk kontekst
- kan påtage sig ansvar for at tilrettelægge, gennemføre og vurdere neuropædagogiske interventionsforløb
- har teoretisk og forskningsbaseret viden om det kognitions- og neuropsykologiske grundlag for at fremme den livslange udvikling
- har indsigt i hjernens grundlæggende funktioner, dens udvikling og struktur
- har indsigt i det kognitions- og neuropsykologiske grundlag for centrale kognitive, sociale, emotionelle og motoriske funktioner samt tilsvarende funktionsnedsættelser
- kan reflektere over sammenhænge mellem et neuropsykologisk og neuropædagogisk videngrundlag og en konkret pædagogisk praksis
- kan begrunde og anvende metoder til informationsindhentning og vurdering af kognitions- og neuropsykologiske forhold i relation til problemstillinger i en pædagogisk kontekst

Modul Rs 19.9.5: Pædagogisk psykologi

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan indgå i reflektivt samarbejde om at håndtere menneskelig diversitet i forhold til lærings- og dannelsesprocesser i en pædagogisk praksis
- har psykologisk viden om lærings- og dannelsesprocesser og deres forankring i forskning, historie og samfund
- har viden om almindeligt forekommende læringsvanskeligheder og deres indflydelse på udviklingsmulighederne hos individer og grupper
- kan analysere og diskutere psykologiske problemstillinger med afsæt i forskellige lærings- og dannelses teorier
- kan anvende psykologisk teori til at reflektere kritisk over normer og menneskesyn i pædagogisk praksis
- kan begrunde og anvende metoder til informationsindhentning og vurdering af læreprocesser i læringsmiljøer set i individuelt, socialt og kontekstuel perspektiv

- kan begrunde og udvikle handlingsstrategier i forhold til pædagogiske lærings- og dannelsesproblemstillinger på individ-, gruppe- og organisationsniveau.

Pædagogisk diplomuddannelse

19.10 INTERKULTUREL PÆDAGOGIK

Formål

Den studerende skal i sit professionelle virke kunne håndtere og handle i forhold til en kulturel kompleksitet i institutioner, skoler og uddannelsesinstitutioner med flerkulturelle børne- og ungdomsgrupper og voksne. Den studerende skal kunne reflektere over og forstå, hvilke kulturelle kategoriserings- og differentieringsformer som skabes gennem de institutionelle tænke- og handlemåder, samt hvilken betydning det har for børn og unges udviklings- og læreprocesser.

Mål for læringsudbytte

<p>Kompetencemål Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår kompetencer til at</p> <ul style="list-style-type: none"> • udvikle og håndtere støtte af børn og unge og voksnes deltagelse i udviklings- og læringsprocesser i flerkulturelle sammenhænge • udvikle og indgå i støtten af børn og unge og voksnes sociale identitetsdannelse i kulturelle komplekse fællesskaber • agere professionelt i komplekse kulturelle kontekster og indgå i tværprofessionelt samarbejde 	
<p>For at opnå disse kompetencer skal den studerende</p>	
<p>Viden</p> <ul style="list-style-type: none"> • have viden om betydningen af kulturel kompleksitet i flerkulturelle institutioner • have viden om teorier og metoder i kulturelle processer i pædagogiske sammenhæng • kunne forstå og reflektere over hvordan fællesskaber dannes på baggrund af en demografisk udvikling, kulturel kompleksitet og diversitet 	<p>Færdigheder</p> <ul style="list-style-type: none"> • kunne analysere komplekse kulturelle problemstillinger i en pædagogisk praksis og opstille løsningsforslag • kunne analysere inkluderende og ekskluderende kulturelle processer • kunne formidle og igangsætte udvikling af inkluderende kulturelle fællesskaber og begrunde sine valg af pædagogiske tiltag

Moduler

Modul 1: Mobilitet, migration og globalisering

Modul 2: Kulturbegreber og interkulturel kommunikation

Modul 3: Pædagogik i det interkulturelle samfund

Modul Rs 19.10.1: Mobilitet, migration og globalisering

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan indgå i et samarbejde om at håndtere pædagogiske problemstillinger med henblik på at udvikle pædagogisk praksis i samfundsmæssige kontekster præget af mobilitet, migration, globalisering og internationalisering
- har viden om migrationsteorier og demografiske forandringer
- har indsigt i teorier om globalisering, transnationalitet og intentionalitet
- har viden om demokratiforståelser, menneskerettigheder, majoritets- og minoritetsforhold
- og integrationsprocesser
- kan vurdere teoretiske og praktiske forhold vedr. mobilitet og migration og begrunde tiltag rettet mod udvikling af den pædagogiske praksis

Modul Rs 19.10.2: Kulturbegreber og interkulturel kommunikation

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan håndtere pædagogiske processer med henblik udvikling af kulturelt dynamiske praksisser
- har viden om kulturbegreber og kulturteori
- kan reflektere over og skabe forståelse for andre kulturelle praksisser
- har indsigt i teoretiske tilgange om etnicitetsdannelse og identitet
- har viden om og kan analysere og håndtere interkulturel kommunikation
- kan vurdere og anvende teorier om interkulturel kommunikation i pædagogiske sammenhæng

Modul Rs 19.10.3: Pædagogik i det interkulturelle samfund

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan indgå i et samarbejde om pædagogiske udvikling i kulturelle komplekse samfund
- har viden om inklusions- og eksklusionsprocesser i institutioner og skoler, mangfoldighed i institutions- og skolekultur, interkulturel dannelse og social identitetsdannelse
- kan reflektere over og udvikle egne interkulturelle kompetencer i forbindelse med pædagogisk arbejde
- kan skabe og begrunde pædagogiske rammer for udvikling af inkluderende fællesskaber og multikulturelle læringsmiljøer
- kan tilrettelægge pædagogisk arbejde og undervisning rettet mod udvikling af interkulturelle kompetencer

Pædagogisk diplomuddannelse

19.11 FRIE SKOLERS GRUNDLAG OG PÆDAGOGISKE UDVIKLING

Formål

Retningens formålet er, at lærere, pædagoger, ledere og øvrige studerende opnår viden og indsigt i de frie skolers ide- og virkningshistorie og tilegner sig færdigheder og kompetencer til at aktualisere, formidle og omsætte menneske- og skolesyn, værdier og pædagogisk praksis for de frie skoler.

Mål for læringsudbytte

<p>Kompetencemål Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår kompetencer til at</p> <ul style="list-style-type: none"> • kvalificere og udvikle frie skolers pædagogiske praksis på baggrund af beskrivelse, analyse og vurdering af teori og praksisrefleksion • kunne skabe koblinger til frie skolers værdigrundlag samt omsætning i hverdagspraksis gennem indsigt i begreberne livsoplysning, folkelig oplysning og demokratisk dannelse • alene og i samarbejde med kolleger kvalificere og udvikle fagdidaktik og dannelsesmål samt omsætte dette i konkret undervisning • deltage i og være medansvarlig for skolens udvikling og være repræsentant og eksponent for skoleformen gennem internt og eksternt samarbejde 	
<p>For at opnå disse kompetencer skal den studerende</p>	
<p>Viden</p> <ul style="list-style-type: none"> • have viden om de filosofiske ideer og pædagogiske grundtanker bag de frie skolers opståen og udvikling • have indsigt i betydningen af ”at stå mål med” spændingsfeltet mellem skolepolitiske og pædagogiske reformer i den offentlige skole og udmøntningen af de frie skolers pædagogiske grundideer • have viden om det moderne samfunds vilkår for børn, unge og voksnes livsfaser og identitetsudvikling 	<p>Færdigheder</p> <ul style="list-style-type: none"> • kunne tilrettelægge didaktisk velovervejede undervisnings- og studieforløb med baggrund i skolens værdigrundlag, formål og mål • kunne vurdere pædagogiske strømninger i lyset af den frie skoles idegrundlag og traditioner og herigennem bidrage til at videreudvikle den frie skoles pædagogiske ideer og praksis • kunne formidle ny viden, teori og praksis samt bidrage til den offentlige debat om udvikling af de frie skoler

Moduler

Modul 1: Frihedssyn og pædagogisk praksis ny

Modul 2: Fortællekultur, fortælling og det narrative rev

Modul 3: De frie skoler i en global verden ny

Modul 4: Vejledning i friskoler, efterskoler og højskoler rev

Modul Rs 19.11.1: Frihedssyn og pædagogisk praksis

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan omsætte tanker om pædagogisk grundsyn i udviklingen af kvalitativt begrundede tiltag inden for undervisning, opdragelse og dannelse
- kan forholde sig til etiske og dannelsesmæssige udfordringer i den værdibaserede skole i praksis
- kan i samspil med kolleger og ledelse skabe rammerne for udviklingen af livsoplysende fællesskaber og undervisning
- har viden om den pædagogisk filosofiske baggrund for begreberne livsoplysning, folkeoplysning og demokratisk dannelse
- har kendskab til økonomiske, sociale og politiske forholds betydning for den frie skoles praktiske forvaltning af frihedssynet
- kan sætte frie skolars begreber om frihed, dannelse og etik i relation til relevante videnskabsteoretiske positioner
- kan analysere, reflektere over og vurdere frie skolars frihedssyn i relation til pædagogisk teori og øvrige centrale pædagogiske positioners frihedssyn, herunder folkeskolens frihedssyn
- kan i samarbejde med kolleger og ledelse metodisk analysere pædagogiske tiltag samt redegøre for pædagogikkens etiske aspekt

Modul Rs 19.11.2: Fortællekultur, fortælling og det narrative

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan facilitere undervisning i fortælleforløb for børn og kolleger
- kan reflektere over egen praksis i forhold til narrativitets- og æstetikteori
- kan udvikle egne fortællinger
- kan udvikle didaktisk begrundede undervisningsforløb i fortælling og bruge fortælling som undervisningsredskab
- kan argumentere for fortællingens betydning i forhold til identitetsudvikling og narrativ vejledning samt i et organisatorisk perspektiv
- har viden om de frie skolars fortælletradition og kultur, samt nyere fortælleteori og storytelling
- har viden om indhold, genrer, fortællingens struktur og didaktiske målsætninger
- har viden om narrative kompetencer, narrativitets- og æstetikteori
- kan anvende sprog og virkemidler som fortæller
- kan anvende fortællingens rum og fortællerens sceniske figur

Modul Rs 19.11.3: De frie skoler i en global verden

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan ud fra de frie skolers organisering og undervisning i formelle og uformelle læringsrum bidrage til elevernes tilegnelse og mestring af interkulturelle kompetencer og mellemfolkelig forståelse
- kan begrunde, organisere og kvalificere undervisning, i såvel rejser som genbesøg, med fokus på elevernes tilegnelse af interkulturelle kompetencer og mellemfolkelig forståelse
- kan lede eleverne i nødvendig refleksion i mødet med det fremmede, som også er mødet med sig selv, både i udlandet og i Danmark
- kan alene, og i samarbejde med kolleger, virke som inspirator og vejleder i skolens organisering af - og tilgang til det internationale, herunder have kendskab til konkrete uddannelsesprogrammer, online samarbejde, støttemuligheder mv.
- har viden om teoretiske tilgange til interkulturel kompetence og mellemfolkelig forståelse
- har viden om internationalt forskellige opfattelser af læring og kan formidle et bredt kultursyn
- kan observere, identificere, analysere, sammenligne og reflektere over kulturelle udtryk og indtryk
- kan formidle og videndele erfaringer med hvordan interkulturelle læreprocesser igangsættes, vedligeholdes og udvikles i en skoleorganisation.

Modul Rs 19.11.4: Vejledning i friskoler, efterskoler og højskoler

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan udvise professionel dømmekraft i vejledningen på baggrund af forståelse af – og refleksion over sammenhængen mellem teori, metode og vejledningspraksis
- kan forstå og reflektere over sammenhængen mellem den samfundsmæssige udvikling, vejledningsfaglige problemstillinger og valg af vejledningsstrategi
- kan selvstændigt og professionelt initiere og indgå i faglige og tværfaglige samarbejder med henblik på at udvikle og understøtte målgruppens vejlednings – og valgprocesser, deres overgange til og deltagelse i uddannelse og arbejde
- har viden om vejledningen i krydsfeltet mellem menneske og system
- har indsigt i uddannelses-, erhvervs-, og karrierevejledningens teori, metode og praksis med særligt fokus på vejledningens potentialer i de frie skoleformers fællesskaber
- har viden om vejlednings- og valgprocesser i et lærings- og dannelseperspektiv
- kan vurdere, begrunde og anvende karrierevalgsteoretiske og vejledningsmetodiske tilgange i tilrettelæggelse af indsatser under hensyn til målgruppens individuelle, sociale og kulturelle betingelser
- kan identificere, analysere, udvikle, organisere og evaluere en differentieret vejledningspraksis i forhold til skolens øvrige tilbud og værdigrundlag

Pædagogisk diplomuddannelse

19.12 LOGOPÆDI

Formål

Formålet er at kvalificere den studerende til at kunne håndtere logopædiske problemstillinger inden for almenpædagogiske praksisfelter såvel som i et stærkt specialiseret fagligt miljø. At bibringe den studerende en integreret teoretisk og professionsrettet viden om forhold til logopædisk praksis, som bygger på såvel national som international forskning. At kvalificere til at arbejde ud fra et helhedsperspektiv, hvor grundlaget er det tværprofessionelle samarbejde i en læringsdifferentieret indsats. Den tidlige indsats samt det inkluderende og kontekstuelle perspektiv vægtes højt ligesom forskellige tilgange til arbejdet med mennesket med særlige behov, i såvel et individuelt som et socialt og samfundsmæssigt perspektiv.

Mål for læringsudbytte

<p>Kompetencemål Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår kompetencer til at</p> <ul style="list-style-type: none"> • håndtere logopædiske problemstillinger inden for almenpædagogiske praksisfelter, såvel som i et stærkt specialiseret fagligt miljø. • påtage sig ansvar for at planlægge, gennemføre og evaluere logopædiske interventioner der fremmer læring og udvikling ud fra en integreret teoretisk og professionsrettet viden if. til logopædisk praksis, som bygger på både national og international forskning. • indgå i samarbejde med relevante parter med henblik på en helhedsorienteret, inkluderende og læringsdifferentieret indsats 	
<p>For at opnå disse kompetencer skal den studerende</p>	
<p>Viden</p> <ul style="list-style-type: none"> • have indsigt i teori og forskning om sprogtilegnelse, sproglig udvikling, lingvistik, udviklingsdiversitet og klassifikation af logopædiske vanskeligheder • have viden om komplekse årsagssammenhænge, af betydning for typisk og atypisk sprogtilegnelse • have kendskab til relevante interventionsmetoder og forståelse for sammenhængen mellem almen, - specialpædagogiske og logopædiske arbejdsformer 	<p>Færdighed</p> <ul style="list-style-type: none"> • kunne reflektere over og anvende relevante teorier i relation til den logopædiske praksis • kunne anvende relevante metoder inden for logopædien som grundlag for at undersøge, analysere, beskrive og vurdere læreprocesser der fremmer udviklings- og deltagelsesmuligheder • kunne formidle logopædisk viden og koordinere målrettede indsatser på såvel et forebyggende som indgribende niveau i mono-, fler- og tværfaglige kontekster • kunne reflektere over egen og andres logopædiske praksis og skelne mellem forskellige logopædiske tilgange til arbejdet med mennesker, med særlige behov

Moduler

Modul 1: Sproglige vanskeligheder

Modul 2: Talevanskeligheder

Modul 3: Hørevanskeligheder

Modul 4: Skriftsproglige vanskeligheder i relation til dysleksi

PD i Logopædi som udover de obligatoriske, indeholder de retningspecifikke moduler. 1: Sproglige vanskeligheder og 2: Talevanskeligheder kvalificerer til funktionen som Talepædagog/Logopæd.

Modul Rs 19.12.1: Sproglige vanskeligheder

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan planlægge, gennemføre og evaluere relevante logopædiske interventioner
- kan indgå i samarbejde om en læringsdifferentieret indsats, der rummer overvejelser i forhold til den enkelte, den enkeltes netværk, samt relevante samarbejdspartnere
- har grundlæggende viden om lingvistik, sprogtilegnelse, sproglig og kommunikativ udvikling
- har viden om sproglige vanskeligheder og deres udvikling, herunder fremtrædelsesformer, differentialdiagnoser, udbredelse, årsager, sværhedsgrader, prognoser og implikationer
- har viden om relevant lovgivning, konventioner og klassifikation
- kan indhente information, udrede, beskrive, analysere og vurdere sproglige vanskeligheder med henblik på en læringsdifferentieret indsats

Modul Rs 19.12.2: Talevanskeligheder

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan iværksætte en læringsdifferentieret og koordineret indsats i forhold til den enkelte med talevanskeligheder og netværket omkring den enkelte, herunder relevante samarbejdspartnere
- kan håndtere undersøgelsesmetoder til beskrivelse, analyse og vurdering af talevanskeligheder
- har viden om årsager til udvikling af talevanskeligheder, deres fremtrædelsesformer, diversitet og prognose
- har kendskab til relevant lovgivning, konventioner og klassifikationer (fx ICF/ICF-CY)
- kan reflektere over forskellige logopædiske praksisformer og metoder, coping og kompensationsmuligheder, særligt i relation til stammen, stemmen, dysartrier og indgreb i struben
- kan skelne fysiologiske udtalevanskeligheder i form af dysartri, læsp, snøvl og læbe-, kæbe- og ganespalte, motorisk og neurologisk udviklingsforstyrrelse i form af verbal dyspraksi
- kan anvende viden om stemmens funktioner og dysfunktioner, med vægt på hæse stemmer hos børn, unge og voksne samt ikke flydende tale med særlig vægt på stammen og løbsk tale.
- kan anvende grundlæggende viden om forudsætninger for udvikling af talen, hvilket inkluderer: taleorganernes neurologi, fysiologi og anatomi

Modul Rs 19.12.3: Hørevanskeligheder

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan indgå i samarbejde om en læringsdifferentieret indsats i relation til hørevanskeligheder, der rummer overvejelser i forhold til den enkelte og til netværket omkring den enkelte, herunder relevante samarbejdspartnere
- har grundlæggende viden om forudsætninger for udvikling af hørelsen, hvilket inkluderer: viden om hørelsens neurologi, fysiologi og anatomi
- har viden om forskellige former for og årsager til hørevanskeligheder samt medicinske og kliniske undersøgelsesmetoder og behandling
- har viden om hørehæmmedes kommunikative forudsætninger og betingelser for social, psykisk og sproglig udvikling, samt hørevanskeligheders betydning set i et kontekstuel perspektiv
- har kendskab til lovgivning, konventioner og klassifikationer inden for det faglige område
- har kendskab til teknisk audiologi, herunder akustik, teknisk apparatur i forbindelse med analyse, diagnosticering og behandling, høreapparater og tekniske hjælpemidler
- kan begrunde valget af hørepædagogiske tiltag ud fra viden om høretabets art, omfang og betydning for den hørehæmmedes perspektiv
- har kendskab til og i praksis kunne håndtere hørepædagogiske interventionsmetoder, arbejdsformer og materialer
- kan indhente information, beskrive, analysere og vurdere læringsdifferentieret indsats i relation til mennesker med hørevanskeligheder

Modul Rs 19.12.4: Skriftsproglige vanskeligheder i relation til dysleksi
10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål**Den studerende**

- kan indgå i et tværfagligt samarbejde mellem lærere, forældre og andre skoleinterne og -eksterne aktører om en læringsdifferentieret indsats over for børn og unge med skriftsproglige vanskeligheder i relation til dysleksi
- har viden om sproglige, kognitive og sociale forudsætninger for udvikling af skriftsproglige færdigheder hos børn og unge.
- har indsigt i årsager til udvikling af skriftsproglige vanskeligheder i relation til dysleksi og kan afdække de sproglige forudsætninger af betydning for udviklingen af skriftsproglige færdigheder samt dysleksi.
- har kendskab til teori og metode i forhold til forebyggende, foregribende og indgribende indsatser ved skriftsproglige vanskeligheder i relation til dysleksi og kan på baggrund heraf argumentere for og igangsætte relevant undervisning og læringsdifferentieret indsats
- har kendskab til lovgivning og bekendtgørelser med relevans for en grundskolekontekst.
- kan afdække, beskrive, analysere og vurdere grundlaget for en læringsdifferentieret indsats for børn og unge med eller i risiko for dysleksi.

Pædagogisk diplomuddannelse**19.13 PÆDAGOGISK OG SOCIALPÆDAGOGISK ARBEJDE****Formål**

Retningen skal kvalificere til pædagogisk og socialpædagogisk arbejde med børn, unge og voksne i forskellige positioner, herunder at videreudvikle pædagogiske og socialpædagogiske arbejdsområder.

Mål for læringsudbytte

<p>Kompetencemål Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår kompetencer til at</p> <ul style="list-style-type: none"> • medvirke til udvikling af pædagogisk og socialpædagogisk praksis • varetage særlige pædagogiske funktioner som fx konsulent- og formidlingsvirksomhed, ledelse af pædagogiske processer, tværfagligt samarbejde og projektledelse • inddrage etiske overvejelser i sit professionelle arbejde og indgå styrket i fagligt og tværfagligt samarbejde 	
<p>For at opnå disse kompetencer skal den studerende</p>	
<p>Viden</p> <ul style="list-style-type: none"> • have indsigt i det pædagogiske og socialpædagogiske arbejdsfelts centrale teoridannelser, viden- og kundskabsområder • have viden om metoder og teknikker til at undersøge, analysere og kvalificere pædagogisk og socialpædagogisk arbejde • have viden om institutioners og organisationers samfundsmæssige funktion • have viden om aktuelle udfordringer i pædagogisk og socialpædagogisk indsats over for forskellige målgrupper 	<p>Færdigheder</p> <ul style="list-style-type: none"> • kunne planlægge, gennemføre og evaluere pædagogiske og socialpædagogiske indsatser • kunne anvende viden til metodisk at undersøge, analysere og kvalificere pædagogisk og socialpædagogisk praksis • kunne vurdere og anvende nyt videngrundlag og nye metoder i pædagogisk og socialpædagogisk praksis

Moduler

Modul 1: Pædagogik og relationsarbejde

Modul 2: Børn og unges læreprocesser i pædagogiske læringsmiljøer

Modul 3: Ledelse af pædagogiske processer

Modul 4: Social inklusion

Modul 5: Børn, unge og familier i udsatte positioner

Modul 6: Nedsat funktionsevne, udvikling og inklusion

Modul 7: Brugerperspektiv, ressource-orientering og selvbestemmelse!

Modul 8. Leg, kreativitet og læring

Modul 9: Den pædagogiske læreplan og udvikling af læringsmiljøer i dagtilbud

Modul Rs 19.13.1: Pædagogik og relationsarbejde

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan reflektere over egen positions betydning og iværksætte samarbejde med brugere og andre interessenter
- kan påtage sig ansvar for udvikling af systematisk tilrettelagt og begrundet pædagogisk relationsarbejde
- kan indgå i samarbejde med kolleger og ledelse om at udvikle og tilrettelægge rammer for- og indsatser i det pædagogiske arbejde skal have viden om børn, unge eller voksnes forskellige livsvilkår, identitetsdannelse og perspektiv i relation til professionelt pædagogisk relationsarbejde
- har indsigt i politiske, organisatoriske og lovgivningsmæssige rammer og betingelser for udøvelsen af pædagogisk arbejde
- har indsigt i viden og teorier til belysning af udfordringer, brudflader og dilemmaer for pædagogisk praksis og den pædagogiske profession
- kan vurdere hindringer, begrænsninger og muligheder for det pædagogiske arbejde i et samfundsmæssigt og institutionelt perspektiv
- kan vurdere og anvende nyt videngrundlag og nye metoder i pædagogisk praksis
- kan planlægge, gennemføre og evaluere pædagogiske udviklingsforløb

Modul Rs 19.13.2: Børn og unges læreprocesser i pædagogiske læringsmiljøer
10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan påtage sig ansvar for at organisere og udvikle pædagogisk læringsmiljø og pædagogiske aktiviteter med inddragelse af børn og unges perspektiver og relevant pædagogisk viden
- kan indgå i samarbejde med kolleger, ledelse og forældre om at undersøge, udvikle, dokumentere og evaluere pædagogiske lærings- og udviklingsrum
- har viden om børn- og unges liv, dannelse, udvikling, trivsel og læreprocesser
- har indsigt i grundlæggende træk ved pædagogprofessionens rolle koblet til den samfundsmæssige udvikling
- kan analysere og forholde sig til pædagogiske mål og midler og deres anvendelse i pædagogisk praksis
- kan indsamle og anvende viden om børn og unge som grundlag for udvikling af nye pædagogiske indsatser
- kan vurdere og anvende metoder til at øge børn og unges trivsel, udvikling og læring i tilrettelæggelsen af læringsmiljøet

Modul Rs 19.13.3: Ledelse af pædagogiske processer
10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan organisere, igangsætte, gennemføre og lede pædagogiske processer
- kan indgå i samarbejde om pædagogiske udviklingsprojekter og evaluere pædagogiske indsatser
- kan kommunikere, ekspliciter og formidle viden om styringsmæssige aspekter af pædagogisk praksis
- har viden om ledelse og organisering af pædagogiske processer herunder viden om magt og etik
- har indsigt i organisationers og institutioners samfundsmæssige placering, funktion og udvikling
- har indsigt i væsentlige perspektiver inden for fornyelse af og forandringer i det pædagogiske arbejde

- kan reflektere over pædagogisk ledelse i forskellige kontekster og praksisområder som fx læringsarenaer, kollegial sparring, vejledning samt konsulent- og ledelsesmæssig praksis
- kan analysere betydningen af organisationers struktur og kultur for det pædagogiske arbejde
- kan vurdere og evaluere ledelse af pædagogiske processer herunder etiske perspektiver

Modul Rs 19.13.4: Social inklusion

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan udvikle en inkluderende pædagogik præget af diversitet og deltagelse i fællesskaber
- kan inddrage analytiske overvejelser konstruktivt i forhold til formulering af og udvikling af inkluderende indsatser
- kan samarbejde kollegialt, tværprofessionelt og gennem brugerinddragelse om strategier og metoder til inkluderende indsatser
- har viden om sammenhængen mellem inklusion og eksklusion i forskellige kontekster
- har viden om centrale teorier og begreber om normalitet, afvigelse og marginalisering i en samfundsmæssig kontekst
- har viden om inkluderende pædagogik, diversitet, deltagelse og styrkelse af fællesskaber
- kan formulere og analysere problemstillinger vedrørende forholdet mellem inklusions- og eksklusionsmekanismer i konkrete pædagogiske og sociale sammenhænge
- kan ud fra systematisk iagttagelse og metodisk indsats begrunde udvikling af nye deltagelsesformer og inkluderende pædagogik
- kan anvende metoder til vejledning og supervision til udvikling af inkluderende indsats

Modul Rs 19.13.5: Børn, unge og familier i udsatte positioner

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan formulere, diskutere og formidle centrale overvejelser i relation til valg af forskellige socialpædagogiske indsatsformer
- kan indgå i tværfagligt samarbejde om udvikling af nye socialpædagogiske indsatser for børn, unge og familier i udsatte positioner
- kan påtage sig ansvar for kommunikation og samarbejde med børn, unge og familier har viden om centrale teorier og begreber i forhold til levevilkår, muligheder og udvikling for børn, unge og familier i udsatte positioner
- kender konventioner og lovgivning og har indsigt i socialpædagogiske indsatser i forhold til udsatte grupper
- har viden om etiske perspektiver og magtrelationer i den professionelle indsats
- kan indhente viden om og analysere udsatte børns-, unges – og familiers egen oplevelse af deres situation
- kan anvende og begrunde metodevalg i socialpædagogisk arbejde med børn og unge i udsatte positioner
- kan inddrage viden om magt og etik i planlægning og gennemførelse af professionelle indsatser.

Modul Rs 19.13.6: Funktionsnedsættelser, udvikling og inklusion

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan samarbejde med borgere med funktionsnedsættelse om udviklende og inkluderende deltagelse
- kan indgå i samarbejde med andre professionelle om udvikling af fuldt medborgerskab og deltagelse for borgere med funktionsnedsættelser
- har viden om inklusions- og eksklusionsprocesser for mennesker med funktionsnedsættelser
- har viden om funktionsnedsættelser, levevilkår og samfundsmæssige forhindringer for fuld deltagelse og høj livskvalitet
- har viden om konventioner, rettigheder og lovgivning om menneskerettigheder og medborgerskab, herunder til medborgerskabets etiske fordringer
- har viden om indsatser, der fremmer medborgerskab, udvikling, læring og fuld deltagelse
- kan planlægge gennemføre og evaluere udviklingsforløb, der kan medvirke til styrket deltagelse, læring og udvikling for borgere med nedsat funktionsevne
- kan anvende metoder til at indhente viden om interesser og ønsker hos borgere med funktionsnedsættelse og til at vurdere mulighederne for udvikling for deltagelse i en given kontekst
- kan inddrage viden om magt og etik i planlægning og gennemførelse af professionelle indsatser

Modul Rs 19.13.7: Brugerperspektiv, ressource-orientering og selvbestemmelse

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan samarbejde med borgere om at udvikle øget indflydelse på egen livssituation og demokratisk samfundsmæssig deltagelse
- kan indgå i samarbejde med andre professionelle, borgere og pårørende om udvikling af øget brugerindflydelse og selvbestemmelse
- har viden om betydningen af selvbestemmelse, demokratisk deltagelse og ressourceorientering samt indblik i betydningen af diversitet og udvikling af solidariske fællesskaber
- har viden om brugerperspektiv, empowerment, modstandsdygtighed, resiliens, demokratisk organisering og inddragelse
- har viden om metoder til at øge borgeres selvbestemmelse og demokratiske, samfundsmæssige deltagelse
- kan indsamle viden om og kunne vurdere hindringer, begrænsninger og muligheder for selvbestemmelse og demokratisk deltagelse hos individer og i konkrete samfundsmæssige sammenhænge
- kan planlægge, gennemføre og evaluere indsatser, der medvirker til at fremme øget selvbestemmelse og samfundsmæssig demokratisk deltagelse.

Modul Rs 19.13.8: Leg, kreativitet og læring

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan påtage sig ansvar for udvikling af læringsmiljøer, der faciliterer børns dannelse gennem deltagelse, leg, kreativ udfoldelse og børnefællesskaber
  - kan ud fra et børneperspektiv samarbejde om at styrke børns leg
  - kan i samarbejde med kolleger udvikle og gennemføre en pædagogik, der understøtter børns leg, læring, nysgerrighed, eksperimenteren og kreativitet
  - kan udvikle en pædagogisk praksis med afsæt i et forskningsinformeret grundsyn på børn og børns leg
  - har grundlæggende viden om kreativitet, børns leg og legekultur samt indsigt i legens betydning i et dannelses- og læringsperspektiv
  - har viden om og kan reflektere over betydningen af den professionelle indsats i samspil med de institutionelle rammer, rum og betingelser
  - kan analysere og vurdere legens betydning for børns dannelse, udvikling og deltagelse
- kan begrunde og anvende didaktisk tænkning i understøttelse af børns leg og kreative processer

Modul Rs 19.13.9: Den pædagogiske læreplan og udvikling af læringsmiljøer i dagtilbud

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan bidrage til udvikling og forankring af den pædagogiske læreplan i dagtilbud
- kan indgå i sparring med kolleger og ledelse om at undersøge, udvikle og evaluere pædagogiske læringsmiljøer
- kan initiere et samarbejde om børns trivsel, udvikling, dannelse og læring med forældre og øvrige samarbejdspartnere
- har viden om lovgivning, kommunale strategier og lokale indsatser vedrørende den pædagogiske læreplan, herunder det pædagogiske grundlag
- har indsigt i læreplanens mål med afsæt i det brede læringsbegreb
- har indsigt i strukturelle rammer og processuelle forholds betydning for alle børns læring i hverdagens rutiner, planlagte aktiviteter, leg og spontane situationer
- kan i samarbejde med kolleger og ledelse organisere og arbejde helhedsorienteret med læreplanstemaerne så de, set fra et barneperspektiv, er sammenhængende og tematisk forbundne
- kan didaktisk tilrettelægge et pædagogisk læringsmiljø, der medtænker børns perspektiv og deltagelse, herunder inddragelse af børn i udsatte positioner
- kan bidrage til en evalueringskultur præget af meningsfuld dokumentation af sammenhængen mellem praksis i det pædagogiske læringsmiljø og børns trivsel, udvikling, dannelse og læring

Pædagogisk diplomuddannelse**19.14 MEDIER OG KOMMUNIKATION**

Formål

Uddannelsesretningens formål er at kvalificere den studerende til at kunne varetage komplekse pædagogiske opgaver samt læreprocesser om og med medier og kommunikation i relation til mediernes dannelses- og samfundsmæssige betydning for de pædagogiske praksisfelter.

Mål for læringsudbytte

Kompetencemål	
Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår kompetencer til at	
<ul style="list-style-type: none"> • indgå i samarbejde om mediepædagogisk og -didaktisk videndeling og organisationsudvikling • påtage sig ansvar for udviklingsarbejder inden for medier, teknologi- og kommunikationsprocesser • udvikle teknologiforståelse i et kompetence- og organisationsperspektiv • håndtere mediepædagogisk og -didaktisk vejledning i et organisationsperspektiv 	
For at opnå disse kompetencer skal den studerende	
Viden	Færdigheder
<ul style="list-style-type: none"> • have viden om mediers betydning for børns, unges og voksnes socialiserings- og læreprocesser • kunne reflektere over forholdet mellem fag, pædagogik og teknologi • have indsigt i mediepædagogiske og didaktiske læreprocesser og læringsformer • kunne forstå vilkår for børns, unges og voksnes mediedannelse 	<ul style="list-style-type: none"> • kunne anvende metoder og redskaber til mediepædagogisk produktion og refleksion • kunne mestre facilitering og vejledning i medierelaterede læreprocesser • kunne begrunde sammenhænge mellem teknologi, didaktik og mediepædagogik

For at opnå kompetencer til funktionen som læringsvejleder i relation til folkeskolens pædagogiske læringscentre, skal uddannelsesforløbet som minimum indeholde modul 4: Læring og læringsressourcer og modul 5: Vejledning og organisatoriske læreprocesser.

Moduler

Modul 1: Mediekultur

Modul 2: Mediepædagogik og – didaktik

Modul 3: Mediepædagogisk håndværk

Modul 4: Læring og læringsressourcer

Modul 5: Vejledning og organisatoriske læreprocesser

Modul 6: Kultur, fortællinger og genrer

Modul Rs 19.14.1: Mediekultur

10 ECTS-point, eksternt prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan håndtere mediekulturelle problemstillinger knyttet til sammenhængen mellem hverdagsliv og mediebrug belyst i et samfundsmæssigt, kulturelt og mediepædagogisk perspektiv
- kan indgå i samarbejder om mediers betydning for identitetsdannelse, som socialiseringsfaktor og for kulturel betydningsdannelse
- kan påtage sig ansvar for undersøgelser af børns, unges og voksnes mediebrug og medievaner i forskellige kontekster
- kan håndtere mediepædagogisk vejledning
- har viden om mediers samfundsmæssige, kulturelle og pædagogiske betydning
- kan reflektere over mediers betydning i et dannelses-, kompetence- og læringsperspektiv
- har indsigt i hvorledes mediebrug indgår i hverdagslivet og i en mediepædagogisk praksis (dannelsesproces, oplevelse og forståelse)
- kan forstå personlige, samfundsmæssige og organisatoriske muligheder og rammer for mediebaseret undervisning
- kan vurdere og anvende mediepædagogiske og mediedidaktiske metoder

Modul Rs 19.14.2: Mediepædagogik og -didaktik

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan indgå i samarbejde og udvikling om mediepædagogiske og -didaktiske processer i et organisationsperspektiv
- kan igangsætte og evaluere mediepædagogiske og -didaktiske læreprocesser, der fremmer kreative og innovative kompetencer i en medialiseret kultur
- kan påtage sig ansvar for at omsætte aktuel forskning inden for det mediepædagogiske og -didaktiske område med henblik på udvikling af fagene
- har viden om mediepædagogik som overbegreb i relation til medier, kultur og læring
- kan reflektere over mediers betydning i et dannelses-, kompetence- og læringsperspektiv
- har indsigt i teorier om læring og udvikling af kollaborative læringsmiljøer med digitale læringsressourcer
- kan forstå samspillet mellem medier, fag og læring, og håndtere vejledning i relation hertil
- har indsigt i digitale fænomener som fx kodning og databearbejdning som kommunikation og udtryksmiddel i læringskontekster
- mestrer metoder til digital produktion og design af læringsmiljøer der fremmer kreative og innovative kompetencer
- anvender varierede mediepædagogiske og -didaktiske metoder med henblik på udvikling af det mediepædagogiske- og didaktiske felt i egen organisation

Modul Rs 19.14.3: Mediepædagogisk håndværk

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan inspirere til og udvikle børn og unges egne medieproduktioner og håndtere arbejdet i skole og institution med andres medieproduktioner
- kan inspirere børn og unge til digital understøttelse af egne læreprocesser gennem samarbejde og deling
- kan varetage didaktisk planlægning af mediepædagogisk arbejde med egne og professionelle produktioner
- kan i samarbejde med kollegaer udvikle organisationens mediepædagogiske principper og didaktiske metoder
- har indsigt i kommunikation gennem digitale medier, herunder perspektiver til betydning for social kontekst
- har viden om æstetiske principper i medieproduktion
- har forståelse for, hvordan tekst, kontekst og intertekstualitet har betydning for medieproduktioner
- kan identificere og perspektivere læringspotentiale i arbejdet med medieproduktion i relation til relevante læringsteorier
- kan planlægge, gennemføre og evaluere forløb med medieproduktion
- kan vejlede kolleger i arbejdet med medieproduktioner.

Modul Rs 19.14.4: Læring og læringsressourcer

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan indgå i samarbejde om at omsætte evidens- og forskningsbaseret viden om elevers læring i organisationen.
- kan gennemføre og designe professionsfaglig analyse og -vurderinger af læringsressourcer relateret til skoleudvikling med henblik på at understøtte det undervisende personales planlægning, gennemførelse og evaluering af undervisning
- kan omsætte viden om læringsteori, didaktisk design og teknologiforståelse i pædagogisk praksis
- har indsigt i forskellige læringsteoretiske perspektiver og tilgange og deres betydning for tilrettelæggelse af læringsmiljøer og udvikling af viden.
- har viden om teorier, metoder og modeller til analyse, vurdering og anvendelse af læringsressourcer
- kan reflektere over læringsressourcers relation til skolens læringskultur og understøttelse af udviklingsinitiativer
- kan anvende læringsmål, evalueringsteori og metoder til at fremme elevernes læring

Modul Rs 19.14.5: Vejledning og organisatoriske læreprocesser

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan igangsætte, gennemføre, vurdere og begrunde vejlednings- og udviklingsopgaver i organisationen i relation til aktuelle indsatsområder på baggrund af forskningsbaseret viden.

- kan udvikle undersøgelses- og evalueringstiltag i forhold til organisationskultur og vejlednings- og udviklingsopgaver.
- har viden om vejledningsteorier og -metoder.
- har viden om grundlæggende teorier og principper for organisations- og skoleudvikling
- har indsigt i kommunikationsteori og læreprocessteori
- kan reflektere over vejledningsteori og metoder relateret til vejledning af det pædagogiske personale i forhold til planlægning, gennemførelse og evaluering af pædagogisk praksis
- kan vurdere og anvende relevante metoder og værktøjer til projektledelse
- kan understøtte videndelings-, lærings- og forandringsprocesser i lokale organisatoriske kontekster
- kan facilitere processer og vejlede kolleger i udvikling af pædagogisk praksis.

Modul Rs 19.14.6: Kultur, fortællinger og genrer

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan udvikle brugen af nye fortælleformer, ofte bundet til nye teknologier, både i børn og unges egne arbejder og i formidling af kulturtilbud til børn
- kan anvende viden om forskellige medieudtryk metodisk i mediepædagogisk og didaktisk begrundet arbejde med børn og unges egne produktioner
- kan påtage sig ansvar for at rammesætte produktions- og læreprocesser og oplevelser omkring fortællinger og genrer
- har viden om kulturens forskellige fortællinger og genrer samt deres funktion i forhold til den enkeltes udvikling og fællesskabers kultur
- har viden om fortællingers grundstrukturer, genrer, æstetik og sprog i relation til værk, kultur, modtager og kontekst.
- kan reflektere over medialiseringens vilkår for udvikling og produktion af fortællinger og genrer i relation til konvergens, remediering, tværmedialitet, intertekstualitet, m.m.
- kan vurdere forskellige former for deltagelseskultur, fankultur og andre skabende fællesskaber på nettet i forhold til æstetik og formsprog
- kan vurdere professionelle medieudtryk ud fra både et historisk og et aktuelt synspunkt i forhold til æstetik og formsprog
- kan producere tekster med blik for fortællingens grundstruktur, genre og æstetik
- kan deltage i digital samproduktion på nettet.

Pædagogisk diplomuddannelse

19.15 UNGES OG VOKSNES LÆREPROCESSE

Formål

Uddannelsesretningens formål er at kvalificere den studerende til at varetage igangsættende, udviklende og koordinerende funktioner i forbindelse med tilrettelæggelse af undervisning samt lære- og udviklingsprocesser for unge og voksne.

Mål for læringsudbytte

<p>Kompetencemål Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår kompetencer til at</p> <ul style="list-style-type: none"> • forstå udvikling af uddannelser og andre pædagogiske indsatsområder med henblik på at udvikle læringsmiljøer for unge og voksne 	
<p>For at opnå disse kompetencer skal den studerende</p>	
<p>Viden</p> <ul style="list-style-type: none"> • have viden om og kunne reflektere over unge og voksnes udvikling og læring såvel i uddannelsesmæssige som i praksis- og erhvervsorienterede situationer i relation til livslang læring • have indsigt i ungdoms- og voksenuddannelserne samt det ungdoms- og voksenpædagogiske arbejdsfelt 	<p>Færdigheder</p> <ul style="list-style-type: none"> • kunne planlægge, gennemføre og evaluere praksisnær undervisning • kunne analysere og evaluere forskellige målgruppers læreprocesser og kompetenceudvikling under hensyntagen til samfundets, arbejdsmarkedets og den enkeltes behov • kunne anvende teorier, metoder og begreber til kritisk at kunne analysere og kvalificere uddannelser og pædagogisk praksis

Moduler

Modul 1: Didaktik og læreprocesser

Modul 2: Ungdomsliv, socialisering og identitet

Modul 3: Voksne og livslang læring

Modul 4: Kompetenceudvikling på arbejdspladsen

Modul Rs 19.15.1: Didaktik og læreprocesser

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan facilitere læreprocesser med fokus på problemløsning og idéskabelse
- kan indgå i samarbejde om at etablere og evaluere pædagogiske udviklingsmiljøer
- kan facilitere unge og voksnes læreprocesser i et dannelseperspektiv
- har viden om pædagogisk og didaktisk teori som ramme for udvikling af undervisning og læring i praksis
- har indsigt i sammenhæng mellem deltagerforudsætninger og læreprocesser
- kan forstå planlægning, gennemførelse og evaluering af systematiske læreprocesser

- kan anvende og vurdere forskning og udviklingsprocesser i pædagogisk praksis
- kan reflektere og udvikle undervisningsformer og metoder

Modul Rs 19.15.2: Ungdomsliv, socialisering og identitet

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan forestå planlægning, gennemførelse og evaluering af inkluderende læreprocesser i en organisationsramme
- kan påtage sig ansvar for at involvere unge og skabe motiverende læringsmiljøer
- kan medvirke til sikring af sammenhængen mellem strategiske mål, kompetenceudviklingsbehov og uddannelsesplanlægning
- har indsigt i unges identitetsudvikling og selvdannelse
- har viden om læring og kompetenceudvikling i forskellige kontekster
- har indsigt i organisatoriske og læringsmæssige forudsætninger i forbindelse med facilitering af processer rettet mod organisations- og arbejdsplanlægning
- har viden om teorier og metoder om kursus- og uddannelsesplanlægning og kan differentiere metoder efter målgruppen
- har indsigt i særlige målgrupper og problemstillinger

Modul Rs 19.15.3: Voksne og livslang læring

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan håndtere udfordringer og dilemmaer i forbindelse med voksnes livslange læring
- har indsigt i og forståelse af forholdet mellem voksnes livs- og udviklingsbetingelser og læreprocesser
- har viden om voksenpsykologi, voksnes udvikling og livsfaser
- kan reflektere over samfundsmæssige vilkår og udvikling i relation til livslang læring
- kan anvende forsknings- og udviklingsarbejder til at perspektivere voksenpædagogiske indsatser
- kan anvende voksenpædagogiske teorier i en pædagogisk sammenhæng

Modul Rs 19.15.4: Kompetenceudvikling på arbejdspladsen

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan forestå planlægning, gennemførelse og evaluering af kompetenceudviklingsforløb på arbejdspladser
- kan medvirke til sikring af sammenhængen mellem strategiske mål, kompetenceudviklingsbehov og uddannelsesplanlægning
- har teorier og viden om læring og kompetenceudvikling på arbejdspladsen

- har indsigt i organisatoriske og læringsmæssige forhold i forbindelse med facilitering af læreprocesser rettet mod organisations- og arbejdspladslæring
- har teorier og viden om kvalifikations-, kompetence- og karrierebegreber
- kan reflektere over vilkår og dilemmaer set i en organisatorisk kontekst.
- kan anvende teorier og metoder om kursus- og uddannelsesplanlægning
- kan håndtere teorier om praksislæring, arbejdspladslæring og læringsmiljø i organisationer

Pædagogisk diplomuddannelse

19.16 SPECIALPÆDAGOGIK

Formål

Formålet er at den studerende opnår kompetencer til selvstændigt at varetage almen og specialpædagogiske funktioner som undersøgelse, planlægning, organisering, udvikling af opgaver inden for almen og specialpædagogisk virksomhed, herunder konsultative tilgange, samskabelse, rådgivning, vejledning og formidling. I tæt samspil med praksis skal den studerende udbygge sine kompetencer til at planlægge, tilrettelægge, gennemføre, evaluere og reflektere over almen og/eller specialpædagogisk virksomhed og kunne arbejde med udvikling af egen og andres praksis.

Mål for læringsudbytte

<p>Kompetencemål</p> <p>Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår kompetencer til at</p> <ul style="list-style-type: none"> • arbejde ud fra et helhedsperspektiv, hvor grundlaget er det tværprofessionelle og/eller tværsektorielle samarbejde i en læringsdifferentieret indsats, der fremmer deltagelse og udvikling. • håndtere specialpædagogiske problemstillinger i sit professionelle virke inden for det almenpædagogiske såvel som det specialiserede praksisfelt • skelne mellem forskellige paradigmatisk tilgange til arbejdet med mennesket med særlige behov i såvel et individuelt, som et kontekstuelt og samfundsmæssigt perspektiv. • håndtere specialpædagogiske problemstillinger i forhold til forebyggelse. • samarbejde om opgaver relateret til vedligeholdelse og udvikling på det almenpædagogiske og specialpædagogiske område i en etisk dimension • undersøge, analysere, planlægge, gennemføre og evaluere (specialpædagogiske didaktiske overvejelser) specialpædagogiske aktiviteter for at fremme læring og udvikling 	
<p>For at opnå disse kompetencer skal den studerende</p>	
<p>Viden</p> <ul style="list-style-type: none"> • have teoretisk og professionsrettet viden om specialpædagogiske område, som bygger på såvel national som international forskning. • have indsigt i klassifikation af funktionelle vanskeligheder 	<p>Færdigheder</p> <ul style="list-style-type: none"> • kunne håndtere formidlende og vejledende funktioner, som knytter sig til det specialpædagogiske område. • kunne identificere, afdække, analysere og vurdere den enkeltes livssituation, herunder kontekstuelle udviklingsmuligheder og individuelle forudsætninger

<ul style="list-style-type: none"> • have viden om sammenhængen mellem almenpædagogiske og specialpædagogiske arbejdsformer • have indsigt i begrundelser for inkluderende og ekskluderende processer 	<ul style="list-style-type: none"> • mestre relevante grundlæggende metoder i specialpædagogikken som grundlag for at styrke udviklings- og læreprocesser • kunne vurdere grundlaget for inddragelse af eksterne parter og netværket med henblik på at styrke den specialpædagogiske indsats og borgerinddragelse
---	---

Moduler

Modul 1: Specialpædagogik i samtiden

Modul 2: Læring, kontakt og trivsel

Modul 3: Social-kognitive udviklingsforstyrrelser

Modul 4: Erhvervet hjerneskade

Modul 5: Intellektuelle funktionsnedsættelser

Modul 6: Motoriske vanskeligheder og multiple funktionsnedsættelser

Modul 7: Sansemæssige funktionsnedsættelser

Modul 8: Komplekse kommunikationsindsatser vedrørende mennesker med funktionsnedsættelser

Modul 9: Kommunikationskompetencer - i arbejdet med mennesker med komplekse kommunikationsbehov

Modul Rs 19.16.1: Specialpædagogik i samtiden

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan håndtere specialpædagogiske paradigmer, herunder professionsforståelse og etik, udviklingsmæssig diversitet og variation i relation til inkluderende og ekskluderende processer.
- kan påtage sig ansvar for samarbejds- og gruppeprocesser i det mono- og tværfaglige felt, i forhold til sociale og organisatoriske specialpædagogiske opgaveløsninger
- kan identificere specialpædagogikkens egenart i relation til almenpædagogikken.
- mestrer at samarbejde om en læringsdifferentieret indsats, der fremmer inklusion og som rummer overvejelser i forhold til den enkelte og til netværket omkring den enkelte
- har viden om specialpædagogik i samtiden, herunder indsigt i såvel det formelle grundlag (lovgivning, konventioner etc.) som indsigt i de organisatoriske og samfundsmæssige betingelser
- kan reflektere over normalitet og afvigelse samt funktionsnedsættelser og diagnosticering i den specialpædagogiske kontekst i historisk og nutidigt perspektiv.

Modul Rs 19.16.2: Læring, kontakt og trivsel

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- mestrer en pædagogisk praksis, der fremmer deltagelse, læring og trivsel for børn, unge og voksne relevante netværk, ved brug af relevante metoder, materialer eller hjælpemidler.

- kan indgå i et samarbejde om en indsats, der fremmer deltagelse, læring og trivsel med relevante samarbejdspartnere og netværket omkring den enkelte eller gruppen, der er i vanskeligheder.
- kan reflektere over individuelle og kontekstuelle begrundelser for børn, unge og voksnes vanskeligheder i forhold til læring, kontakt og trivsel.
- har kendskab til relevant lovgivning på området.
- kan indhente information, beskrive, analysere og vurdere individuelle og kontekstuelle baggrunde for vanskeligheder i forhold til læring, kontakt og trivsel.
- kan beskrive, planlægge og gennemføre individuelle og kontekstuelle almene og specialpædagogiske indsatser, der fremmer læring og trivsel.

Modul Rs 19.16.3: Socialkognitive udviklingsforstyrrelser

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan vedligeholde og udvikle forudsætningerne for læring og udvikling, herunder de socialkognitive funktioner hos mennesker med gennemgribende og /eller socialkognitive udfordringer.
- kan indgå i et samarbejde om en læringsdifferentieret indsats med eksempelvis kollegaer, forældre, pårørende eller eksterne parter.
- har viden om diagnoser indenfor ADHD og autismspekteret, herunder refleksion over normalitet og afvigelse i det senmoderne samfund.
- har kendskab til målgruppen i et livsperspektiv eksempelvis i relation til familieliv, uddannelse, fritidsliv og arbejde.
- kan indhente information, beskrive, analysere og vurdere en læringsdifferentieret indsats, der retter sig mod at optimere læring og udvikling for mennesker med socialkognitive vanskeligheder.
- kan vurdere og reflektere over special- og almen pædagogiske arbejdsformer, herunder metoder, materialer og hjælpemidler.

Modul Rs 19.16.4: Erhvervet hjerneskade

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan påtage sig ansvar for at opbygge og vedligeholde et samarbejde om en neuropædagogisk indsats.
- har kendskab til hjernens udvikling, opbygning og funktion i forhold til erhvervet hjerneskade.
- har viden om forskellige metoder, materialer og hjælpemidler som anvendes i rehabiliteringsarbejdet.
- har kendskab til forskellige former for og årsager til erhvervede hjerneskader, der medfører mere eller mindre komplicerede forudsætninger for social deltagelse og læring.
- kan indhente information, beskrive, analysere og vurdere en neuropædagogisk indsats i forbindelse med erhvervet hjerneskade.

- kan indgå i et samarbejde om en læringsdifferentieret indsats under hensyntagen til den variation og diversitet, der karakteriserer målgruppen.

Modul Rs 19.16.5: Intellektuelle funktionsnedsættelser

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan indgå i samarbejde om en læringsdifferentieret indsats med tværprofessionelle samarbejdspartnere og netværket omkring den enkelte og/eller gruppen der befinder sig i læringsvanskeligheder.
- kan udvikle praksis ved at anvende almene og /eller specialpædagogiske teorier, metoder, arbejdsformer, materialer og hjælpemidler, der fremmer deltagelse og læring for mennesker.
- har kendskab til relevant lovgivning på området.
- kan indhente information, beskrive, analysere og vurdere individuelle og kontekstuelle baggrunde for vanskeligheder i forhold til målgruppen.
- har kendskab til målgruppen i et livsperspektiv eksempelvis i relation til familieliv, uddannelse, fritidsliv og arbejde herunder rehabilitering.
- har kendskab til årsager til intellektuelle funktionsnedsættelser herunder, kognitive funktioner, diagnoser samt kontekstuelle begrundelser for børn, unge og voksnes vanskeligheder i forhold til læring.

Modul Rs 19.16.6: Motoriske vanskeligheder og multiple funktionsnedsættelser

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan indhente information, beskrive, analysere og vurdere en læringsdifferentieret indsats i forhold til børn, unge, eller voksne med motoriske vanskeligheder og/eller multiple funktionsnedsættelser.
- kan udarbejde udviklingsmål og kompensationsmuligheder, der retter sig mod at fremme muligheder for deltagelse, herunder vedligeholdelse og udvikling af færdigheder
- kan indgå tværfagligt og/eller tværsektorielt i et samarbejde om en læringsdifferentieret indsats i relation til målgruppen, der rummer overvejelser i forhold til den enkelte og til netværket omkring den enkelte.
- har viden om målgruppen i forhold til forskellige vanskeligheder/diagnoser, herunder udbredelse, årsagsforhold, sværhedsgrad, prognose og implikationer.
- har viden om og kan reflektere over den motoriske udvikling og funktion samt årsager til atypiske motoriske funktioner og multiple funktionsnedsættelser.
- kan vurdere og anvende relevante specialpædagogiske metoder, hjælpemidler og materialer i forhold til udvikling og/eller kompensation. Herunder relevant lovgivning på området
- har kendskab til fysiologiske og neuropsykologiske teorier og/eller forskning om motorisk udvikling, krop, bevægelse i forhold til motoriske og multiple funktionsnedsættelser.
- kan begrunde og iværksætte netværksindsatser, der fremmer muligheder for udvikling og trivsel i relation til familieliv, uddannelse, fritidsliv og arbejde.

Modul Rs 19.16.7: Sansemæssige funktionsnedsættelser

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan indhente information, beskrive, analysere og vurdere en læringsdifferentieret indsats, der retter sig mod at optimere trivsel og læring i relation til mennesker med vanskeligheder i forhold til en eller flere sanser, i et henholdsvis udviklende og kompenserende perspektiv
- kan indgå i tværfagligt og/eller tværsektorielt samarbejde om en specialpædagogisk indsats i relation til vanskeligheder i forhold til en eller flere sansemodaliteter, der rummer overvejelser i forhold til den enkelte og til netværket omkring den enkelte
- har en grundlæggende viden om det sensoriske system og dets betydning for menneskets udvikling, samt indsigt i teorier og forskningsresultater om vanskeligheder i forhold til en eller flere sanser.
- har viden om forskellige former for og årsager til vanskeligheder i forhold til en eller flere sanser herunder mestrings- og kompensationsadfærd
- har kendskab til målgruppen i forhold til forskellige vanskeligheder/diagnoser, herunder udbredelse, årsagsforhold, sværhedsgrad, prognose og implikationer.
- har indsigt i vanskeligheder i forhold til en eller flere sanser set i et livsperspektiv i relation til familieliv, uddannelse, fritidsliv og arbejde herunder kendskab til relevant lovgivning.

Modul Rs 19.16.8: Komplekse kommunikationsindsatser vedrørende mennesker med funktionsnedsættelser

10 ECTS-point, intern prøve

For mennesker med komplekse kommunikationsbehov gælder at de fleste;

- skal lære at udtrykke sig gennem andre kommunikationsformer end tale
- har brug for alternative løsninger også i forhold til skriftsproget
- er livslangt afhængige af støtte fra deres nære omgivelser – som skal kunne afklare deres kommunikationsbehov, kende til alternative løsninger samt give livslang støtte til så selvstændig kommunikation som muligt.

Læringsmål

Den studerende

- kan indgå i det tværprofessionelle og/eller tværsektorielle samarbejde med inddragelse af netværk omkring børn, unge og voksne med komplekse kommunikationsbehov, og kan påtage sig ansvaret for et dialogbaseret samarbejdende procesforløb i et relationelt perspektiv
- har viden om grundlæggende kommunikationsteori, herunder samspil og kommunikation i et socio-kognitivt perspektiv
- har viden om supplerende, støttende kommunikationsformer, herunder viden om understøttende it-programmer, arbejdsformer, metoder, hjælpemidler og materialer i forhold til udvikling, habilitering og compensation.
- har kendskab til relevant lovgivning på området.

- har kendskab til relevante teorier og forskningsresultater om kommunikativ typisk og atypisk udvikling, herunder relationelle og kognitive forhindringer.
- har færdigheder og metoder i relation til observation, analyse, vurdering, planlægning og iværksættelse af pædagogiske forløb i et individuelt og kontekstuel perspektiv, samt vurdering af disse.
- kan reflektere over kommunikative vanskeligheder set i et livsperspektiv i relation til deltagelse i sociale sammenhænge, familieliv, eventuel uddannelse, fritidsliv eller arbejde.

Modul Rs 19.16.9: Kommunikationskompetencer - i arbejdet med mennesker med komplekse kommunikationsbehov

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan forstå og udvikle dialogbaserede procesforløb i et relationelt perspektiv (F.eks. familie, kolleger, tværprofessionelle og/eller tværsektorielle samarbejdspartnere) i relation til udviklingen af kommunikationskompetence og -praksis.
- kan reflektere over specialpædagogiske perspektiver og paradigmer i relation til opbygning af kommunikationsmiljøer for mennesker med komplekse kommunikationsbehov.
- kan analysere og reflektere over samspils- og kommunikationspraksis i et socio -kognitivt perspektiv, herunder videoanalyse.
- har viden om lærings og udviklingspotentialer i forhold til sprogudvikling, herunder særlige forhold der fremmer interaktion og deltagelse.
- har viden om omgivelsernes betydning for vellykket kommunikation i arbejdet med mennesker med komplekse kommunikationsbehov.
- mestrer inddragelse af kommunikationsteknologier, der understøtter udviklende dialoger og sprogforståelse hos målgruppen.

Pædagogisk diplomuddannelse

19.17 SYNSPÆDAGOGIK OG SYNS(RE)HABILITERING

Formål

Uddannelsesretningens formål er, at den studerende i tæt samspil med praksis og på baggrund af aktuel viden og teoretisk indsigt, kan udrede komplekse problemstillinger og specialpædagogiske behov samt udvikle og tilrettelægge synspædagogiske, specialiserede indsatser for børn, unge, voksne og ældre borgere med synsnedsættelse eller blindhed. Den studerende skal kunne bidrage til virkningsfulde og sammenhængende forløb for denne målgruppe i et tværprofessionelt, koordineret samarbejde med det formål at udvikle synspædagogisk praksis og syns(re)habilitering.

Mål for læringsudbytte

Kompetencemål

Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår kompetencer til at

<ul style="list-style-type: none"> • varetage specialiserede, synspædagogiske funktioner på baggrund af indsigt i synsfunktion, personlige og omgivelsesmæssige faktorer, kompensationsbehov og lovgivningsmæssige rammer • indgå i helhedsorienteret og tværprofessionelt samarbejde med relevante aktører, pårørende og andre netværk for at fremme inklusion og deltagelse i hverdagsliv, skole, uddannelse, arbejde og fritid • udrede og analysere synspædagogiske behov samt planlægge, gennemføre og evaluere synspædagogiske indsatser for at fremme aktivitet, kommunikation, leg, læring og udvikling • påtage sig ansvar for at facilitere undervisnings- og (re)habiliteringsforløb for borgere med synsnedsættelse eller blindhed på baggrund af didaktiske og metodiske overvejelser 	
For at opnå disse kompetencer skal den studerende	
<p>Viden</p> <ul style="list-style-type: none"> • have indsigt i og kunne reflektere over synspædagogik som en del af det specialpædagogiske og pædagogiske fagområde • kunne reflektere over egen praksis med udgangspunkt i handicap- og (re)habiliteringsforståelser samt deltagelses- og inklusionsbegreber • have viden om perceptuelle, kognitive og neurologiske processer • have viden om og kunne reflektere over udviklings- og socialpsykologiske aspekter 	<p>Færdigheder</p> <ul style="list-style-type: none"> • kunne tolke og vurdere resultater fra oftalmologiske, optiske, psykologiske og synspædagogiske udredninger • kunne gennemføre synspædagogiske udredninger og indsatser i undervisnings- og (re)habiliteringsforløb • kunne håndtere og analysere komplekse problemstillinger i praksis, herunder psykologiske, sociale og holdningsmæssige faktorer • kunne arbejde selvstændigt og tværprofessionelt inden for syns(re)habilitering og synspædagogisk vejledning og rådgivning

Moduler

Modul 1: Synsnedsættelse eller blindhed – udredning

Modul 2: Synsnedsættelse eller blindhed – læring, rehabilitering og udvikling

Modul 3: ADL – Almindelig Daglig Levevis. At kunne klare sig i hverdagslivet med synsnedsættelse eller blindhed

Modul 4: O&M – Orientering og Mobility. At kunne færdes i det fysiske miljø med synsnedsættelse eller blindhed

Modul 5: Erhvervet hjerneskade og synsnedsættelse, unge og voksne

Forkundskaber

Det anbefales, at den studerende har kompetencer, viden og færdigheder inden for udredning af, tilrettelæggelse af synspædagogiske forløb og (re)habiliteringsforløb for borgere med nedsat syn eller blindhed (svarende til modul 1 og 2) inden påbegyndelse af modul 3,4 og 5.

Modul Rs 19.17.1: Synsnedsættelse eller blindhed - udredning

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan tage ansvar for et tværprofessionelt samarbejde om udredning af specialpædagogiske behov for personer med synsnedsættelse eller blindhed.
- kan reflektere over sammenhæng mellem synsfunktion og kontekstuelle faktorer herunder kompensationsbehov.
- har viden om kognitive og neurologiske processer som grundlag for visuel perception.
- har viden om øjets anatomi, synsfunktion, synsnedsættelse og om kompensationsmuligheder i hverdagslivet for grupper og/eller enkeltpersoner med synsnedsættelse eller blindhed.
- har viden om metoder og tests der anvendes i et tværprofessionelt samarbejde i arbejdet med udredninger af synsnedsættelse eller blindhed.
- kan med afsæt i handicap- og (re) habiliteringsforståelse inddrage relevante begreber og metoder i udredningen af individuelle og kontekstuelle faktorer, der har betydning for målgruppens deltagelse i relevante netværk.

Modul Rs 19.17.2: Synsnedsættelse eller blindhed - læring, rehabilitering og udvikling

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan påtage sig ansvar for at iværksætte en specialpædagogisk indsats for mennesker med synsnedsættelse eller blindhed.
- kan tilrettelægge og vurdere lærings og udviklingsfremmende miljøer med afsæt i lærings- og udviklingsteori samt viden om syns- og specialpædagogik.
- kan samarbejde med borgeren, netværk, tværprofessionelle og/eller tværsektorielle parter om synspædagogiske handleplaner med udgangspunkt i funktionsnedsættelse, personlige og omgivelsesmæssige faktorer som understøtter deltagelse og jobmuligheder
- har viden om synsnedsættelse eller blindhed i relation til mennesker som lever med denne funktionsnedsættelse i dagligdagen.
- har viden om og kan reflektere over kompensationsindsatser, herunder teknologiske hjælpemidler i et hverdags, uddannelse og arbejdsliv i forhold til målgruppen.
- kan gennemføre synspædagogiske indsatser i et (re-) habiliteringsprocesser for grupper og/eller enkeltpersoner under hensyntagen til relevant lovgivning.

Modul Rs 19.17.3: ADL - Almindelig Daglig Levevis. At kunne klare sig i hverdagslivet med synsnedsættelse eller blindhed

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan udrede, analysere og vurdere aktivitetsbehov i hverdagslivet for grupper og/eller personer med synsnedsættelse eller blindhed med udgangspunkt i synsfunktion, personlige og omgivelsesmæssige faktorer og mulighed for deltagelse i samfundet

- kan indgå i et samarbejde med borgere som udfordres af synsnedsettelse eller blindhed om behov for aktiviteter inden for almindelig daglig levevis (ADL)
- har viden om læringsteori og specialpædagogiske metoder, teknikker samt kompenserende hjælpemidler i ADL for personer med synsnedsettelse eller blindhed.
- har viden om perception og sansernes indvirkning på evnen til at klare aktiviteter i hverdagslivet, når mennesker lever med synsnedsettelse eller blindhed.
- kan reflektere over perceptuelle og socialpsykologiske aspekter herunder erkendelse, begrebsdannelse, hukommelse, motivation, autonomi og mestring.
- kan med viden om læringsteori vurdere, reflektere over og begrunde metode og didaktik i synspædagogiske undervisningsforløb indenfor ADL, herunder (re)habiliteringsprocesser for grupper og/eller enkeltpersoner med synsnedsettelse eller blindhed.

Modul Rs 19.17.4: O&M - Orientering og Mobility. At kunne færdes i det fysiske miljø med synsnedsettelse eller blindhed

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan forstå rådgivning og vejledning af personer med synsnedsettelse eller blindhed, deres netværk og tværprofessionelle samarbejdspartnere i spørgsmål om O&M, herunder tilgængelighed og indretning af det fysiske miljø.
- kan udrede, analysere og vurdere mulighed for at kunne færdes med synsnedsettelse eller blindhed med udgangspunkt i synsfunktion, individuelle og kontekstuelle faktorer, herunder kompensationsbehov
- har viden om teori og specialpædagogiske metoder, teknikker og strategier samt kompenserende hjælpemidler.
- har viden om perception og sansernes indvirkning på evnen til at færdes i det fysiske miljø med synsnedsettelse eller blindhed.
- kan håndtere og analysere komplekse problemstillinger i O&M herunder psykologiske, sociale og holdningsmæssige faktorer.
- kan vurdere, reflektere over og begrunde metode og didaktik i syns- og specialpædagogiske undervisningsforløb i O&M med kobling til (re)habiliteringsprocesser og mulighed for deltagelse i samfundslivet i henhold til relevant lovgivning.

Modul Rs 19.17.5: Erhvervet hjerneskade og synsnedsettelse, unge og voksne

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan bidrage til og deltage i en højt specialiseret, tværfaglig og tværsektoriel rehabiliteringsindsats
- kan observere, identificere og reflektere over hjerneskaderelaterede syns- og funktionsnedsettelse, og på baggrund af dette vurdere den videre relevante udredning
- har viden om hjernens udvikling, opbygning og funktion samt kognitive dysfunktioner med fokus på synsvanskeligheder
- har viden om forskellige undervisningsmetoder, materialer og hjælpemidler inden for flere fagområder (fx IKT, ADL-Almindelig Daglig Levevis, O&M-Orientering og Mobility, læsning)

- har viden om relevante undersøgelsesmetoder og tests inden for erhvervet hjerneskade og synsnedsættelse
- har viden om relevant lovgivning inden for området
- kan foretage specialiserede og differentierede udredninger af borgere med erhvervet hjerneskade og synsnedsættelse inden for eget praksisfelt.

INDHOLDSOMRÅDE: FAG OG LÆRING

Indholdsområdet består af følgende pædagogiske uddannelsesretninger:

- 19.18 Dansk som andetsprog
- 19.19 Undervisning i læsning og / eller matematik for voksne
- 19.20 Billedkunst og æstetik
- 19.21 Anvendt scenekunst
- 19.22 Idræt, krop og bevægelse
- 19.23 Håndværk, design og innovation
- 19.24 Musik
- 19.25 Innovation i undervisning

Pædagogisk diplomuddannelse

19.18 DANSK SOM ANDETSPROG

Formål

Uddannelsesretningens formål er at kvalificere den studerende til at varetage sprogpedagogiske, samt formidlings- og rådgivningsmæssige opgaver i forbindelse med sprogstimulering og/eller undervisning i dansk som andetsprog, sproglig evaluering og sprogplanlægning i institutioner og virksomheder.

Mål for læringsudbytte

<p>Kompetencemål Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår kompetencer til at</p> <ul style="list-style-type: none"> • planlægge, gennemføre og evaluere andetsprogs-pædagogisk praksis samt træffe og begrunde fagligt relaterede beslutninger i arbejdet med flersprogede børn, unge og voksne • støtte flersprogede børn, unge og voksnes andetsprogsudvikling • indgå i samarbejde med kolleger, ledelse, forældre og andre relevante parter om udvikling og implementering af sprogstimulering/undervisning af flersprogede børn, unge og voksne 	
<p>For at opnå disse kompetencer skal den studerende</p>	
<p>Viden</p> <ul style="list-style-type: none"> • have viden om centrale teorier inden for forskning i flersprogethed, og andetsprogstegnelse 	<p>Færdigheder</p> <ul style="list-style-type: none"> • kunne planlægge, gennemføre og evaluere egen praksis på baggrund af didaktiske og metodiske valg

<ul style="list-style-type: none"> • have viden om andetsprogsdidaktik og andetsprogs-pædagogiske metoder • have viden om andetsprogsudvikling og evaluering af sprog 	<ul style="list-style-type: none"> • kunne formidle praksisnære og faglige problemstillinger vedrørende andetsprogudvikling og andetsprogs-pædagogik til kolleger og ledelse • kunne følge, støtte og vurdere flersprogede børn, unge og voksne andetsprogsudvikling
---	--

Moduler

Modul 1: Flersprogethed og andetsprogstilegnelse

Modul 2: Andetsprogs-pædagogik

Modul 3: Intersprogsanalyse og sproglig evaluering

Modul 4: Dansk som andetsprogsvejledning

Modul 5: Modtagedidaktik – sprogudviklende basisundervisning af nye learnere med dansk som andetsprog

Modul Rs 19.18.1: Flersprogethed og andetsprogstilegnelse

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan afdække flersproglige resurser og anvende viden om flersprogethed som læringsvilkår til støtte for andetsprogstilegnelsen
- kan træffe, begrunde og vurdere pædagogiske valg på baggrund af indsigt i teorier og nyere forskning om flersprogethed og andetsprogstilegnelse med henblik på at udvikle egen praksis
- kan følge og støtte flersprogede børn, unge og voksne tilegnelsesproces
- kan planlægge, gennemføre og evaluere læringsaktiviteter, der har afsæt i flersprogede børn, unge og voksne samlede sproglige repertoire og ressourcer
- kan reflektere over sprogsyn og tilegnelsessyn i egen praksis.

Modul Rs 19.18.2: Andetsprogs-pædagogik

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan reflektere over, træffe, og begrunde pædagogiske valg på baggrund af viden om andetsprogsdidaktik og -pædagogik
- kan planlægge, gennemføre og evaluere læringsaktiviteter på baggrund af indsigt i andetsprogsdidaktiske og -pædagogiske tilgange og metoder
- kan varetage sprogstimulering og/ eller sprogudviklende undervisning i andetsprogs-pædagogiske sammenhænge
- kan understøtte udvikling af børns, unges og voksne kommunikative færdigheder: lytte, tale, læse og skrive på baggrund af viden om andetsprogsdidaktiske og -pædagogiske tilgange og metoder

- kan inddrage børns, unges og voksnes samlede sproglige repertoire og ressourcer i planlægning og gennemførelse af læringsaktiviteter
- kan varetage dansk som andetsprog som et selvstændigt fagområde og som en integreret del af emner og fag.

Modul Rs 19.18.3: Intersprogsanalyse og sproglig evaluering

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan anvende viden om det danske sprogs struktur og funktion til at evaluere og vurdere flersprogedes andetsprogsudvikling
- kan forholde sig analytisk og reflekterende til konkrete sproglige evalueringsredskaber
- kan analysere intersprog i sammenhæng med sproglige målsætninger og sprogdidaktiske forløb både i forhold til hverdagsprog og skolesprog, og fx inden for et specifikt emne.
- kan træffe og begrunde fagligt relaterede beslutninger om didaktisk planlægning og sprogpædagogisk arbejde på baggrund af sprogvurdering og intersprogsanalyse
- kan følge, støtte og vejlede flersprogede børn, unge og voksne i deres andetsprogsudvikling på baggrund af mundtlig og skriftlig evaluering, herunder intersprogsanalyse

Modul Rs 19.18.4: Dansk som andetsprogsvejledning

10 ECTS-point, intern prøve

Særlige forudsætninger

Modulet er rettet mod lærere og pædagoger, der har taget 2 moduler inden for uddannelsesretningen, har linjefag i dansk som andetsprog, har afsluttet 1. del af den 2-årige grunduddannelse i undervisning af tosprogede elever eller har tilsvarende forudsætninger.

Læringsmål

Den studerende

- kan vejlede kollegaer, ledelse, forældre og eksterne samarbejdspartnere i forbindelse med udvikling, implementering og kvalitetssikring af sprogstimulering/undervisning i dansk som andetsprog.
- kan observere undervisningspraksis og elevdeltagelse som baggrund for vejledning
- kan formidle praksisnære og faglige problemstillinger om dansk som andetsprog i forhold til både forældre, kollegaer og ledelse med henblik på praksisudvikling
- kan reflektere over egen vejledningspraksis på baggrund af viden om vejledningsteori og metode og grundlæggende principper for vejledning

Modul Rs 19.18.5: Modtagedidaktik – sprogudviklende basisundervisning af nye learnere med dansk som andetsprog

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan planlægge, gennemføre og evaluere sprogudviklende basisundervisning med afsæt i viden om flersprogethed, andetsprogstilegnelse og andetsprogspædagogik
- kan afdække flersprogede børn, unge og voksnes faglige og sproglige kompetencer med henblik på at stilladsere læreprocesser
- kan inddrage flersprogethed som ressource i læringen og inddrage hjemmet som støtte for skolegang og læring
- kan reflektere over egen praksis på baggrund af faglig viden om flersprogethed, andetsprogstilegnelse og andetsprogspædagogik, med henblik på udvikling af modtagedidaktik og -pædagogik
- kan samarbejde med kolleger, ledelse og andre relevante partnere i forhold til sammenhæng mellem basisundervisning og fagundervisning og overgang mellem modtagelsestilbud og almenundervisningen og/eller videre uddannelsesforløb
- kan tilrettelægge en struktureret og tryk skolehverdag på baggrund af indsigt i særlige læringsbetingelser for nyankomne, herunder traumatisering.

Pædagogisk diplomuddannelse

19.19 UNDERVISNING I LÆSNING OG/ELLER MATEMATIK FOR VOKSNE

Formål

Undervisning i læsning og/eller matematik for voksne kvalificerer den studerende til selvstændigt at identificere, vurdere, vejlede og handle på baggrund af læse- og/eller matematikfaglige problemstillinger og behov i relation til unge og voksne inden for rammerne af voksenuddannelse (FVU og OBU) og/eller ungdomsuddannelse.

Uddannelsesretningen styrker og udfordrer den studerendes professionsudviklingskompetence og fagdidaktiske undervisningskompetence gennem inddragelse af opdateret, forskningsbaseret viden om undervisning i læsning og/eller matematik samt viden om og refleksion over erfaringer og problemstillinger fra praksis, herunder samfundsmæssige kompleksitetsforhold med relevans for den professionelle udfoldelse.

Mål for læringsudbytte

Kompetencemål

Det er målet, at den studerende gennem praksiserfaring og udviklingsorientering opnår kompetencer til at

- påtage sig professionelt ansvar for selvstændigt og i samarbejde med andre fagpersoner at planlægge, gennemføre og evaluere differentieret læse- og/eller matematikundervisning for unge og voksne,
- tage initiativ til samt deltage reflekterende i kollegial vejledning og sparring om læse- og/eller matematikrelaterede problemstillinger og i den forbindelse også bredere uddannelses- og erhvervsmæssige muligheder og barrierer,
- vejlede uddannelsesinstitutioner, virksomheder, offentlige instanser og andre aktører i berøring med unge og voksne om læse- og/eller matematikrelaterede problemstillinger
- identificere behov for og indgå i samarbejde om at udvikle professionens rammer, indhold og metoder.

For at opnå disse kompetencer skal den studerende	
<p>Viden</p> <ul style="list-style-type: none"> • have relevant viden om dansk tale- og skriftsprog og/eller matematiske grundområder • have forskningsbaseret viden om relevante sproglige, skriftsproglige og/eller matematiske forudsætninger og færdigheder samt udviklingen af sådanne • have viden om unge og voksnes tekniske og funktionelle skriftsprogs- og/eller matematikfærdigheder, -forudsætninger og -undervisningsbehov • have viden om skriftsproglige og matematiske vanskeligheder hos unge og voksne, herunder om deres årsager og om relevante undervisningstiltag • have indsigt i betydningen af at have tilstrækkelige funktionelle skriftsproglige og/ eller matematiske færdigheder i et globalt videnssamfund og hvad fravær af sådanne færdigheder kan betyde for det enkelte individ såvel som for den omgivende kontekst • have viden om relevante vejledningsprocesser og –former i forhold til fagkolleger, ledelse og andre samarbejdspartnere. 	<p>Færdigheder</p> <ul style="list-style-type: none"> • kunne analysere og vurdere skriftsprog og/eller matematiske data og medier med anvendelse af relevant fagterminologi • kunne anvende faglig og fagdidaktisk viden inden for læsning og/ eller matematik til at udvikle, planlægge, gennemføre og evaluere undervisning af unge og voksne i praksis • kunne afdække, vurdere og formidle voksnes forskellige forudsætninger og behov for læse- og/ eller matematikundervisning, herunder ved analyse af testgenererede og undervisningsnære data • kunne begrunde, formidle og vejlede samarbejdspartnere om valg af afdækningsprocedurer og -materialer samt læremidler og -processer • kunne analysere, vurdere og udvikle skriftsproglige og matematikfaglige undervisningsindsatser over for unge og voksne i et helhedsperspektiv, herunder med forståelse for samspillet mellem individ og kontekst • kunne læse, vurdere og anvende faglitteratur inden for læsning og/eller matematik.

Moduler

Modul 1: Funktionelle matematikfærdigheder og -forståelser hos voksne

Modul 2: Matematikvanskeligheder hos voksne

Modul 3: Afdækning af skriftsprogsvanskeligheder på baggrund af viden om læsning og skrivning

Modul 4: Skriftsprogsundervisning for voksne – FVU

Modul 5: Ordblindeundervisning for voksne

Modul 6: Læsevejledning i ungdomsuddannelserne

Modul 7: Læse- og skriveteknologi

Målgruppen er undervisere og andre, der ønsker at arbejde med udvikling af voksnes funktionelle færdigheder inden for områderne læsning, stavning og skriftlig fremstilling samt/eller matematikfærdigheder og -forståelser.

Modulerne kvalificerer til de nævnte funktioner:

Modul 1 og 2: FVU-matematiklærer

Modul 3 og 4: FVU-læselærer

Modul 3 og 5: Ordblindelærer

Modul 3 og 6: Læsevejleder for ungdomsuddannelserne

Modul 7: Suppleringsmodul til de tre læsefunktioner

Modul Rs 19.19.1: Funktionelle matematikfærdigheder og -forståelser hos voksne
10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan udføre egne undersøgelser af voksnes funktionelle matematikfærdigheder og -forståelser på arbejdspladser og i hverdagssammenhænge
- kan tilrettelægge, gennemføre og evaluere undervisningsaktiviteter, der understøtter udviklingen af matematiske kompetencer i arbejdet med stofområderne: Størrelser og tal, Form og dimension, Mønstre og relationer samt Data og chance
- kan indgå i samarbejde med andre fagpersoner om tilrettelæggelse af matematikundervisning i forskellige kontekster og om udvikling af praksis inden for FVU i matematik
- kan diskutere og formidle begrundelser for forberedende voksenuddannelse (FVU) i matematik
- har indsigt i forskellige matematikforståelser og tilgange til matematikundervisning
- har viden om relevante, gældende bestemmelser og rammer for voksenundervisning med matematik
- kan reflektere didaktisk over samspillet mellem læringsforudsætninger, rammesætning af undervisningen, valg af indhold og læreprocesser samt forskellige evalueringsmåder
- kan vurdere kvaliteten og relevansen af læremidler til brug i voksenundervisning i matematik, herunder med et perspektiv på forskellige målgrupper og læringsforudsætninger
- kan anvende it og regnetekniske hjælpeværktøjer i arbejdet med grundlæggende matematiske begreber, færdigheder og forståelser

Modul Rs 19.19.2: Matematikvanskeligheder hos voksne
10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan planlægge, gennemføre og evaluere differentieret matematikundervisning til voksne med matematikvanskeligheder inden for stofområderne Størrelser og tal, Form og dimension, Mønstre og relationer samt Data og chance
- kan med basis i teori og viden om matematikvanskeligheder iværksætte undervisningsaktiviteter, der tilgodeser forskellige læringsudfordringer og -strategier i matematik, herunder med inddragelse af kompenserende it-værktøjer og digitale læremidler.
- kan udvikle undervisningsaktiviteter med brug af relevante data, medier og aktiviteter inden for matematikkens hovedområder
- kan indgå i samarbejde med andre fagpersoner om tilrettelæggelse af matematikundervisning for voksne med matematikvanskeligheder og om udvikling af matematikundervisningspraksis

- har viden om karakteren af forskellige former for matematikvanskeligheder
- kan inddrage viden om voksnes forskellige tankegange og strategianvendelser i løsning af matematiske problemstillinger
- kan inddrage relevante sproglige og kommunikative dimensioners betydning for matematiklæring.
- kan kortlægge matematikvanskeligheder hos voksne med inddragelse af relevante afdækningsmetoder og evalueringsformer.

Modul Rs 19.19.3: Afdækning af skriftsprogsvanskeligheder på baggrund af viden om læsning og skrivning

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan afdække, herunder analysere og vurdere, relevante skriftsproglige forudsætninger og færdigheder hos unge og voksne
- kan vurdere materialer og vejledning til afdækning af skriftsprogsvanskeligheder i praksis på baggrund af forskellige formål og kvalitetskriterier
- kan formidle afdækningsresultater og -konklusioner til unge og voksne samt til relevante samarbejdspartnere eller nøglepersoner
- har relevant viden om dansk tale- og skriftsprog, herunder områderne fonetik og fonologi, morfologi, ortografi, syntaks, semantik, pragmatik samt tekstopbygning og –sammenhæng
- har opdateret forskningsbaseret viden om delfærdigheder i læsning, stavning og skrivning, samt om læse-, stave- og skriveudvikling
- har opdateret forskningsbaseret viden om skriftsprogsvanskeligheder, herunder om årsager og forskellige fremtrædelsesformer
- har viden om lovgrundlaget for eksisterende tilbud om afdækning, undervisning og vejledning af unge og voksne med utilstrækkelige færdigheder i læsning, stavning og skrivning.

Modul Rs 19.19.4: Skriftsprogundervisning for voksne – FVU

(Det anbefales at tage modul 3 først)

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan trinplacere, planlægge, gennemføre og evaluere FVU læsning (Forberedende Voksenundervisning) for den enkelte deltager og/eller kursistgruppe på baggrund af afdækning af skriftsproglige forudsætninger og færdigheder samt identificerede undervisningsbehov
- kan reflektere didaktisk over samspillet mellem deltagerforudsætninger, rammefaktorer, valg af læreprocesser og undervisningsindhold samt forskellige evalueringsmåder i FVU læsning
- kan differentiere undervisningstilrettelæggelse, -gennemførelse og evaluering ud fra kursist- og holdspecifikke deltagerforudsætninger, herunder i et dansk-som-andetsprog-perspektiv
- kan inddrage opdateret forskningsbaseret viden om skriftsprogundervisning i planlægningen og gennemførelsen af FVU-forløb i læsning
- kan analysere, vurdere, tilpasse og udvikle læremidler og tekster til en specifik FVU-kontekst
- kan begrunde og inddrage it-læremidler og/eller læse- og skriveteknologi

- kan udvikle FVU-praksis, herunder indgå i kollegialt og institutionelt udviklings samarbejde med relevante fagpersoner i og omkring FVU-praksis
- har indsigt i lov- og vejledningsgrundlaget FVU, herunder om visitationsrammen og forskellige tilrettelæggelsesformer.

Modul Rs 19.19.5: Ordblindeundervisning for voksne

(Det anbefales at tage modul 3 først)

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan planlægge, gennemføre og evaluere individuel OBU (ordblindeundervisning for voksne) på baggrund af afdækning af skriftsproglige forudsætninger og færdigheder samt identificerede undervisningsbehov
- kan reflektere didaktisk over samspillet mellem deltagerforudsætninger, rammefaktorer, læreprocesser, læringsindhold/læremidler og evaluering i OBU
- kan analysere, vurdere, tilpasse og udvikle læremidler og tekster til en specifik OBU-kontekst
- kan begrunde og inddrage it-læremidler og/eller læse- og skriveteknologi
- kan differentiere undervisningstilrettelæggelse, -gennemførelse og evaluering ud fra individuelle deltagerforudsætninger, herunder andetsprogsproblematikker
- kan udvikle OBU-praksis samt indgå i samarbejde med relevante fagpersoner
- har indsigt i opdaterede forskningsbaserede teorier om ordblindhed, herunder definition, årsagsforhold og afledte vanskeligheder
- har indsigt i lovgrundlag for OBU og specialpædagogiske og andre støtte- og vejledningsmuligheder for voksne med ordblindhed.

Modul Rs 19.19.6: Læsevejledning i ungdomsuddannelserne

(Det anbefales at tage modul 3 først)

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan udvikle skriftsprogspraksis i ungdomsuddannelserne ud fra opdateret forskningsbaseret viden om didaktik og metoder i skriftsprogsundervisning og faglig læsning og skrivning
- kan planlægge, koordinere, udvikle og evaluere uddannelsesstedets læseindsats i samarbejde med relevante aktører, herunder fagkolleger og ledelse, på et systematisk grundlag
- kan analysere, vurdere og reflektere over testgenererede og undervisningsnære data og på baggrund heraf vejlede og undervise elever og kolleger
- kan vejlede elever og kolleger om læse- og skriveteknologi, specialpædagogisk støtte samt andre støtte- og dispensationsmuligheder
- kan reflekterende og kommunikativt indgå i relevant netværksarbejde
- kan vurdere teksters tilgængelighed og fagteksters struktur og funktion og på baggrund heraf vejlede faglærere om fagintegreret læse- og skriveundervisning
- har indsigt i opdaterede forskningsbaserede teorier om skriftsprogsvanskeligheder og relevante undervisningstiltag

- har viden om relevante vejledningsmetoder og -strategier samt forskellige elev- og lærerkulturer.

Modul Rs 19.19.7: Læse- og skriveteknologi

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan på grundlag af opdateret forskningsbaseret viden om skriftsprogsvanskeligheder og læse- og skriveteknologi reflektere didaktisk over brugen af it-baserede læremidler og læse- og skriveteknologi i læse-, stave- og skriveundervisningsforløb samt i anden fagundervisning
- kan identificere og analysere børn, unge eller voksnes behov for teknologiunderstøttelse af læse-, stave- og skriveprocesser i undervisning, uddannelse, beskæftigelse eller privatliv
- kan planlægge, gennemføre og evaluere læringsforløb i læsning, stavning og skrivning med velbegrunnet inddragelse af læse- og skriveteknologi
- kan vejlede børn, unge eller voksne samt relevante aktører om inkluderende læringsmiljøer i relation til udvælgelse, anskaffelse og implementering af læse- og skriveteknologi i undervisningen samt muligheder og behov for dispensationer eller særlig undervisningstilrettelæggelse
- kan analysere og vurdere organisatoriske forhold med betydning for implementering og udvikling af undervisnings- og støttetiltag i inkluderende læringsmiljøer

Pædagogisk diplomuddannelse

19.20 BILLEDKUNST OG ÆSTETIK

Formål

Formålet er at den studerende opnår personlige og faglige kompetencer inden for det pædagogiske og didaktiske arbejde med billedkunst og visuel formidling. Den studerende skal opnå erfaringer med og viden om billedsprog og æstetik som kommunikation og læreproces.

Mål for læringsudbytte

Kompetencemål

Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår kompetencer til at

- varetage undervisnings- og formidlingsopgaver for forskellige målgrupper vedrørende billedkunst, æstetik og visuel kultur
- påtage sig ansvar for at medvirke til udvikling af pædagogisk praksis inden for billedkunst, æstetik og visuel kultur
- initiere og lede udviklingsprojekter inden for det billedpædagogiske felt
- varetage særlige pædagogiske funktioner som fx konsulent- og formidlingsvirksomhed samt tværfagligt samarbejde med særlig henblik på æstetisk virksomhed

For at opnå disse kompetencer skal den studerende

<p>Viden</p> <ul style="list-style-type: none"> • have viden om kunstteori, kunsthistorie, æstetisk teori og læringsteori med særlig fokus på forholdet mellem billedkunst, æstetik og læring • have indsigt i teorier om børn unge, og voksnes interaktion med samfundets visuelle kultur • kunne reflektere over billeders og andre visuelle begivenheders betydning for det moderne menneskes identitetsdannelse 	<p>Færdigheder</p> <ul style="list-style-type: none"> • kunne tilrettelægge, gennemføre og evaluere formidling og undervisning indenfor billedkunst, æstetik og visuel kultur • kunne forholde sig fortolkende til den samfundsmæssige virkelighed gennem æstetiske perspektiver og formsprog • kunne fremstille, fortolke og vurdere billeder i relation til historiske og nutidige billedformer og dannelsesforestillinger • kunne vurdere forholdet mellem billedfremstilling og æstetiske og pædagogiske teorier
---	---

Moduler

Modul 1: Eksperimenterende billedfremstilling

Modul 2: Billedpædagogik, didaktik og formidling

Modul 3: Børn og unges digitale mediebrug

Modul Rs 19.20.1: Eksperimenterende billedfremstilling

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan forholde sig undersøgende, reflekterende og vurderende til formsproglige problemstillinger gennem en eksperimentel billedfremstillende praksis.
- kan kommunikere billedsproglige problemstillinger med relevante fagsprog til forskellige målgrupper
- har viden om faglige teorier om billedkunst og visuelle udtryk i et historisk og nutidigt perspektiv
- har indsigt i væsentlige kunsthistoriske perioder og strømninger
- har færdigheder i praktisk eksperimenterende billedfremstilling inden for flere visuelle formsprog.
- kan anvende forskellige billedanalysemetoder og vurderingsstrategier med fokus på indhold, form, genre og funktion.

Modul Rs 19.20.2: Billedpædagogik, didaktik og formidling

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan udvikle billedkunstundervisning og formidling på et reflekteret pædagogisk og didaktisk grundlag, rettet mod forskellige målgrupper
- kan tilrettelægge, planlægge, gennemføre og evaluere undervisning i billedkunst og visuel kultur
- kan indgå i samarbejde med relevante aktører om løsning af billedpædagogiske opgaver
- har indsigt i teorier om didaktik, læreprocesser og æstetik i et alment og et billedpædagogisk perspektiv
- kan reflektere over historiske og aktuelle billedpædagogiske problemstillinger og strømninger
- har viden om, og produktive færdigheder i visuelle formidlingsformer
- har færdighed i at løse billedpædagogiske og formidlingsmæssige problemstillinger i et samfundsmæssigt perspektiv

Modul Rs 19.20.3: Børn og unges digitale mediebrug

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan varetage digitalt medicarbejde i billedpædagogisk praksis med børn og unge
- kan udvikle billedpædagogiske aktiviteter rettet mod børn og unge, der involverer digitale medier
- har indsigt i teorier om børn og unges digitale mediebrug
- har viden om forskellige digitale visuelle medieformer
- kan analysere og vurdere multimodale digitale produktioner i et æstetisk og digitalt dannelsesperspektiv
- har produktive færdigheder i digitale visuelle medieformer

Pædagogisk diplomuddannelse

19.21 ANVENDT SCENEKUNST

Formål

Uddannelsesretningens formål er at bibringe den studerende personlige og faglige kompetencer i arbejdet med scenekunst indenfor det pædagogiske område.

Mål for læringsudbytte

Kompetencemål

Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår kompetencer til at

- planlægge, gennemføre og evaluere forløb, hvor børn, unge, voksne og ældre aktivt bruger scenekunst til at bearbejde deres samtid og udtrykke erfaringer og oplevelser
- udvikle og tilpasse dramapædagogiske og scenekunsthedaglige læreprocesser i forhold til forskellige formål, målgrupper og deltagerforudsætninger

For at opnå disse kompetencer skal den studerende	
<p>Viden</p> <ul style="list-style-type: none"> • have indsigt i teorier om scenekunst og dramapædagogik • have kendskab til sammenhænge mellem kulturformer, scenekunst og pædagogik 	<p>Færdigheder</p> <ul style="list-style-type: none"> • kunne anvende metoder og redskaber til at styrke den æstetiske, den ekspressive og den sociale kompetence • kunne mestre arbejdet med scenekunst i en pædagogisk og social kontekst

Moduler

Modul 1: Teori, dramaturgi og scenekunstens praksis

Modul 2: Dramapædagogik

Modul 3: Scenekunst med børn og unge

Modul 4: Scenekunst med voksne og ældre

Modul Rs 19.21.1: Teori, dramaturgi og scenekunstens praksis

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan anvende skuespilværktøjer såsom improvisation, tekstarbejde og figuropbygning i egen praksis
- kan foretage dramaturgisk analyse og forestillingsanalyse af udvalgte hovedværker
- kan udvikle og iscenesætte kortere sceniske forløb
- har viden om teorier, der beskæftiger sig med scenekunst
- har kendskab til teatrets historisk-kulturelle udvikling
- har indsigt i dramaturgisk analyse og forestillingsanalyse
- behersker udvalgte skuespilteknikker
- kan iscenesætte udvalgte scener, fx. gennem arrangement og koreografi

Modul Rs 19.21.2: Dramapædagogik

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan planlægge, gennemføre og evaluere dramapædagogiske og scenekunst- pædagogiske forløb
- kan argumentere for dramapædagogiske tiltag på et dramapædagogisk videns- og værdigrundlag
- kan reflektere over egen position i forholdet mellem scenekunst og dramapædagogik
- har indsigt i dramapædagogikkens idégrundlag, teori og historie
- har viden om æstetiske læreprocesser
- har indsigt i dramapædagogikkens særlige områder og læringspotentialer
- kan anvende forskellige forskellige dramapædagogiske metoder

Modul Rs 19.21.3: Scenekunst med børn og unge

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan udvikle, gennemføre og evaluere scenekunstneriske forløb for eller med børn og unge
- kan varetage samskabende processer, fx. devising
- har kendskab til dansk scenekunst for børn og unge
- kan reflektere over scenekunstens betydning for børn og unges kulturelle identitetsdannelse
- har indsigt i scenekunstens muligheder i skole og institutioner
- kan mestre scenekunstproduktion med børn og unge
- kan håndtere arbejdet med scenografi, lyd og lys, herunder virtuel scenografi
- kan udvælge og begrunde forholdet til publikum, fx. interaktivitet eller den fjerde væg

Modul Rs 19.21.4: Scenekunst med voksne og ældre

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan udvikle, gennemføre og evaluere scenekunstneriske forløb for eller med voksne og ældre
- kan varetage samskabende processer, fx. devising
- har kendskab til dansk og/eller udenlandsk scenekunst.
- kan reflektere over scenekunstens betydning for voksnes og ældres kulturelle identitetsdannelse
- har indsigt i scenekunstens anvendelsesmuligheder i ikke-kunstneriske sammenhænge
- kan mestre scenekunstproduktion med voksne og ældre
- kan håndtere arbejdet med scenografi, lyd og lys, herunder virtuel scenografi
- kan udvælge og begrunde forholdet til publikum, fx. interaktivitet eller den fjerde væg

Pædagogisk diplomuddannelse**19.22 IDRÆT, KROP OG BEVÆGELSE****Formål**

Med afsæt i human-, natur- og samfundsvidenskabelige perspektiver skal den studerende have indsigt i hvordan idræt og bevægelse fremtræder og har betydning inden for sundhed, kultur, uddannelse og pædagogisk arbejde.

I professionel praksis sigter retningen mod at den studerende, med inddragelse af viden og erfaring, skal kunne begrunde, udvikle, tilrettelægge, varetage og evaluere tiltag med bevægelse og idræt. Den studerende skal således kunne kvalificere tiltag på idræts- og bevægelsesområdet der tager sigte mod at styrke deltagernes dannelse, læring og udvikling i en professionsrelevant kontekst.

Mål for læringsudbytte**Kompetencemål**

<p>Det er målet at den studerende med udgangspunkt i praksiserfaringer og udviklingsorientering opnår kompetencer til at</p> <ul style="list-style-type: none"> • planlægge, gennemføre og evaluere målstyrede tiltag vedrørende idræt, krop og bevægelse, der sigter mod at styrke og tilgodese målgruppers dannelse, udvikling og læring • samarbejde om varetagelse af undervisnings- og funktionsopgaver på forskellige områder: Institutionssektoren (dag- og døgninstitutioner m.m.), uddannelsessektoren, social- og sundhedssektoren, børns, unges og voksnes fritid, det private arbejdsmarked, arbejdet med kultur og samfundsudvikling • bidrage til udvikling af egen pædagogisk praksis inden for det faglige område • integrere erkendelses og kundskabs dimensionerne med handlings- og oplevelsesorienterede dimensioner i arbejdet med idræt og bevægelse 	
<p>For at opnå disse kompetencer skal den studerende</p>	
<p>Viden</p> <ul style="list-style-type: none"> • have viden om læringsmålorienteret didaktik og om læringsmålstyret undervisning vedrørende idræt, krop og bevægelse • have indsigt i idræt og bevægelse som et samfundsmæssigt og kulturelt fænomen • kunne forholde sig reflekteret og kritisk til forskellige idræts- og bevægelsesfaglige temaer og tiltag, på baggrund af de relaterede fagvidenskaber • have viden om kroppens betydning for identitetsdannelse, selvopfattelse og socialisering 	<p>Færdigheder</p> <ul style="list-style-type: none"> • kunne planlægge, gennemføre, evaluere og justere relevante og målrettede idræts- og bevægelsesaktiviteter med konkrete målgrupper • kunne skabe sammenhæng mellem teori og praksis i det idræts- og bevægelsespædagogiske arbejde • kunne formidle relevante didaktiske tankegange og overvejelser til kolleger og andre samarbejdsparter

Moduler

Modul 1: Motorisk udvikling og kropslig læring

Modul 2: Sundhed, krop og bevægelse

Modul 3: Friluftsliv og udemotion

Modul 4: Krop, bevægelse og kommunikation

Modul Rs 19.22.1: Motorisk udvikling og kropslig læring

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan begrunde, planlægge, gennemføre og evaluere målrettet arbejde med at stimulere motorik og kropslig læring med en professionsrelevant målgruppe

- kan omsætte teoretisk viden til praktiske handleforslag med en relevant målgruppe i en konkret kontekst
- har viden om motorisk udvikling
- har kendskab til centralnervesystemets udvikling samt sammenhænge mellem centralnervesystemet og kropslig bevægelsesudvikling
- har viden om sammenhænge mellem motorik, vækst og udvikling herunder betydning af motorisk udvikling for børn set i et personligt og socialt perspektiv
- kan reflektere over begreber, metoder, teori og empiri i relation til egen praksis.
- har kendskab til teori om test og screening og kan vurdere/forholde sig til måleredskabers anvendelighed og fejlkilder

Modul Rs 19.22.2: Sundhed, krop og bevægelse

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan bidrage til at udvikle, begrunde og implementere sundhedspolitikker og -strategier i relation til bevægelse i lokal professionsrelevant sammenhæng
- kan bidrage til at udvikle, begrunde, planlægge og evaluere sundhedsfremmende tiltag og aktiviteter til relevant målgruppe i konkret kontekst
- har kendskab til forskellige sundhedsopfattelser og sundhedsbegreber
- har kendskab til forskellige strategier for sundhedsfremme og forebyggelse
- har viden om og forståelse for forhold mellem krop, bevægelse, sundhed og sygdomsforebyggelse herunder humanbiologisk teori i relation til idræt og bevægelse
- har kendskab til forskellige praksisformer med idræt og bevægelse, der kan bidrage til at styrke målgruppens sundhed
- har kendskab til forskellige måle- og vurderingsredskaber med relevans til bevægelse og sundhed
- kan reflektere over begreber, metoder, teori og empiri i relation til egen faglig og pædagogisk erfaring

Modul Rs 19.22.3: Friluftsliv og udemotion

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan udvikle, anvende og begrunde aktiviteter inden for friluftsliv og udemotion med forskellige målgrupper med udgangspunkt i teorier om kropslig læring, træning, udvikling, og identitet i forskellige udendørs rum og miljøer
- kan planlægge målrettede undervisningsforløb og organisere arrangementer inden for friluftsliv og udemotion
- har viden om uderummets muligheder for oplevelser, læring og træning
- har viden om didaktik og pædagogik i uderummet
- har kendskab til natursyn, naturforvaltning og politikker med relation i friluftsliv og udemotion

- kan reflektere over betydningen af bevægelse, leg og idræt i forhold til udvikling, fysiske ressourcer, identitet og socialisering hos forskellige målgrupper, når temaet er friluftsliv og udemotion

Modul Rs 19.22.4: Krop, bevægelse og kommunikation

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan udvikle egen praksis i relation til professionsrelevante temaer inden for krop, bevægelse og kommunikation
- kan arbejde målorienteret med den relationelle og kommunikative dimension i aktiviteter med idræt og bevægelse
- har indsigt i at arbejde med personlighedsudvikling og identitetsdannelse gennem kropslig interaktion
- har viden om kroppen i social interaktion, kontakt, gruppedynamik, kropslig ekspressivitet og sprog.
- har viden om bevægelsespsykologi og implikationerne for bevægelsespædagogikken
- har viden om kreative og æstetiske læreprocesser i forhold til krop og bevægelse
- kan reflektere over, kroppens sprog, kommunikation og kultur i relation til det moderne samfund.
- kan arbejde målrettet med kreative og æstetiske læreprocesser i professionsrelevant praksis
- kan omsætte og anvende viden om forhold mellem krop bevægelse og kommunikation til en professionsrelevant og didaktisk reflekteret praksis

Pædagogisk diplomuddannelse

19.23 HÅNDVÆRK, DESIGN OG INNOVATION

Formål

Uddannelsesretningens formål er at bibringe den studerende kompetencer til at kunne kvalificere og udvikle undervisning og formidling af håndværk, design og innovation inden for skole, fritidsområdet og øvrige pædagogiske arbejdsområder.

Mål for læringsudbytte

Kompetencemål

Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår kompetencer til at

- kunne medvirke til udvikling af innovative faglige og tværfaglige opgaver inden for formidling af håndværk, design og innovation.
- varetage funktioner i forbindelse med udviklingsarbejde for at kvalificere pædagogisk arbejde i forbindelse med håndværk, design og innovation

For at opnå disse kompetencer skal den studerende

Viden	Færdigheder
<ul style="list-style-type: none"> • have viden om læringsmålorienteret didaktisk undervisning vedrørende håndværk, design og innovation • have indsigt i formidling af og kommunikation gennem håndværk og design • have viden om pædagogisk faglig praksis og teori indenfor håndværk, design og innovation 	<ul style="list-style-type: none"> • kunne planlægge, beskrive, evaluere og rådgive om læringsmålbaseret undervisning i et udviklingsperspektiv vedrørende håndværk, design og innovation • kunne foretage begrundede valg på grundlag af faglig indsigt og forståelse for håndværk og design- og innovationsbegrebets karakter • kunne mestre arbejdet med håndværk, design og innovation i en pædagogisk eller anden formidlingsmæssig kontekst

Moduler

Modul 1: Design og håndværk

Modul 2: Kreative, innovative og entreprenante læreprocesser i håndværk og design

Modul 3: Produkt og kultur

Modul Rs 19.23.1: Design og håndværk

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan håndtere og vurdere samspillet mellem håndværk og design i læringsammenhænge
- har indsigt i håndens arbejde i skolehistorisk kontekst
- har indsigt i forskellige teorier om håndværk
- har indsigt i forskellige teorier om designprocesser
- kan analysere komplekse designprocesser
- kan analysere og vurdere samspillet mellem produktets fremstillingsteknik, materiale, formsprog, betydning og funktion i forskellige kulturer
- kan reflektere over og tage stilling til samspillet mellem håndværk og design i læringsammenhænge
- har færdigheder i forhold til eksperimentel brug af forskelligartede metoder, teknikker og materialer
- har færdigheder i at kommunikere visuelt og rumligt via produkter med funktion

Modul Rs 19.23.2: Kreative, innovative og entreprenante læreprocesser i håndværk og design

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan planlægge, gennemføre og evaluere undervisning, hvori der indgår kreative og innovative læringsprocesser

- kan formulere, analysere, formidle og diskutere problemstillinger i forbindelse med kreative og innovative processer
- har viden om forskellige teorier vedrørende kreativitet og innovation
- har viden om underviserens betydning for kreative og innovative læreprocesser
- kan arbejde praktisk og eksperimenterende med egne kreative, innovative og entreprenante kompetencer i relation til håndværk og design
- kan reflektere over og diskutere læringsteori vedrørende kreativitet og innovation
- kan vurdere faglige teorier og metoder i forhold til kreativ - og innovativ virksomhed og egen håndværksmæssig og didaktisk praksis

Modul Rs 19.23.3: Produkt og kultur

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan frembringe produkter, der kan tolkes og vurderes i en kulturel kontekst
- kan anvende teorier om kulturanalyse, kulturbegreber og kulturformidling og hverdagsæstetik, og vurdere menneskets rolle som kulturskaber
- har viden om praktisk og eksperimenterende arbejde som arbejds-, analyse- og erkendelsesform
- har viden om nyere teknologiske fremstillingsmetoder og deres anvendelsesmuligheder i pædagogisk sammenhæng
- kan analysere og vurdere kulturprodukter i aktuelle, nære, globale og historiske kontekster
- kan reflektere over brugen af nyere teknologiske fremstillingsmetoder i pædagogisk kontekst
- kan analysere forholdet mellem håndværk, husflid, kunsthåndværk og industriel produktion

Pædagogisk diplomuddannelse

19.24 MUSIK

Formål

Retningens formål er at bibringe den studerende kompetencer til at kunne begrunde, udvikle, tilrettelægge, varetage og evaluere undervisning i og tiltag med musik inden for skole og øvrige pædagogiske arbejdsområder.

Mål for læringsudbytte

Kompetencemål

Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår kompetencer til at

- planlægge, gennemføre og evaluere undervisning i og formidling af musik
- udvikle musikalske tilbud og oplevelser for børn og unge
- bidrage til udvikling af musikpædagogisk praksis

For at opnå disse kompetencer skal den studerende

Viden	Færdigheder
<ul style="list-style-type: none"> • have viden om undervisning i musik, herunder læringsmålsorienteret musikdidaktik • have forståelse af musik som æstetisk og kulturelt fænomen • have indsigt i teorier om musik og pædagogik • kunne reflektere over egen og andres musikpædagogiske praksisser 	<ul style="list-style-type: none"> • kunne planlægge, gennemføre, evaluere og justere relevante og målrettede musikaktiviteter med konkrete målgrupper • kunne udarbejde og udøve musik i forskellige traditioner med henblik på at kunne igangsætte og lede forskelligartede musikpædagogiske forløb • mestre musikalsk instruktion, ledelse og vejledning i et bredt udvalg af musikpædagogiske sammenhænge

Moduler

Modul 1: Musikdidaktik og musikalsk ledelse

Modul 2: Musikpædagogik

Modul 3: Musik og kultur

Modul Rs 19.24.1: Musikdidaktik og musikalsk ledelse

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan igangsætte, forestå, vurdere og videreudvikle forskelligartede musikpædagogiske forløb med forskellige målgrupper på en kvalificeret, inspirerende og varieret måde
- kan observere, vurdere og analysere musikalske aktiviteter og på den baggrund justere sin musikpædagogiske praksis på kort og lang sigt
- har kendskab til metodik i musikundervisning, fx kormetodik, sammenspilsmetodik, progression, differentiering
- har viden om musikteori og arrangement for forskellige målgrupper
- har indsigt i skabende musikalske processer og æstetiske læreprocesser, herunder inddragelse af it og anden teknologi
- kan indstudere, lede og forme musik med overblik og engagement, samt facilitere selvstyrede musikalske sammenhænge
- kan forestå en bred vifte af musikaktiviteter i forskellige stilarter og genrer, herunder for eksempel sang, sammenspil, lydformning, sangskrivning, lytning, musikdramatik, musik og bevægelse, dans og lege
- mestrer sang og spil på klaver og andre instrumenter i forskellige stilarter og genrer som redskaber i musikundervisning og anden musikpædagogisk praksis.

Modul Rs 19.24.2: Musikpædagogik

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan planlægge, forestå og evaluere komplekse og uforudsigelige æstetiske læreprocesser med fokus på blandt andet musikalsk skaben, selvværd og samarbejde

- kan udvikle, tilrettelægge og varetage musikpædagogiske forløb under hensyntagen til børns musikalske udvikling i et musikdidaktisk perspektiv
- har refleksions-, analyse- og handlekompetencer i musikpædagogiske teorier og metoder
- kan medvirke til fortsat faglig-pædagogisk udvikling af musikundervisning og musikaktiviteter, teoretisk og praktisk
- har viden om børns musikalske udvikling og læring samt progression og undervisningsdifferentiering
- har kendskab til musikdidaktiske grundbegreber, begrundelser for musikfaget, musikfagets formål og indhold, læremidler i musikfaget, formelle og uformelle læreprocesser
- har kendskab til musikpædagogisk forskning og forskningsmetoder
- kan observere, analysere og evaluere egen og andres musikpædagogiske praksis med forskellige metoder og i forskellige musik-teoretiske, -pædagogiske og -didaktiske perspektiver.

Modul Rs 19.24.3: Musik og kultur

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan udvikle musikalske tilbud og facilitere musikoplevelser for børn og unge
- har analyse-, fortolknings- og formidlingskompetencer i musikalske udtryksformer og musikopfattelser i forskellige kulturer og historiske perioder,
- har viden om musik som æstetisk, psykologisk, historisk, kulturelt, socialt og økonomisk fænomen
- har kendskab til musikalsk børne- og ungdomskultur, herunder musik i medier og børns og unges musikkulturelle udtryksformer,
- har egne oplevelser med og indsigt i forskelligartede musikkulturer
- kan analysere og fortolke musik og musikanvendelse
- kan formidle musikoplevelse og musikforståelse.

Pædagogisk diplomuddannelse

19.25 DIDAKTISK UDVIKLING I SKOLEN

Formål

Uddannelsesretningen retter sig mod lærere, pædagoger og ledere, der ønsker at videreudvikle deres didaktiske kernefaglighed, ved at udvikle kompetencer og forudsætninger for at analysere, begrunde, kvalificere og udvikle undervisning, der understøtter skolens aktuelle og fremtidige opgave.

Med afsæt i videnskabelige, pædagogiske og didaktiske perspektiver skal den studerende udbygge sit professionelle virke med håndtering af specifikke komplekse problemstillinger, der angår undervisning, læring, dannelse og trivsel i relation til individ, gruppe og organisation. Den studerende skal kunne planlægge, gennemføre og evaluere undervisning og facilitere læring på et avanceret niveau i forhold til aktuelle pædagogisk og didaktisk problemstillinger.

Mål for læringsudbytte

Kompetencemål

<p>Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår kompetencer til at</p> <ul style="list-style-type: none"> • anvende nye perspektiver til at udvikle, gennemføre og evaluere undervisning i forhold til pædagogiske og didaktiske problemstillinger i en professionel undervisningspraksis • håndtere og indgå i kvalificerede drøftelser omkring undervisning og læring i praksis, på et begrundet og reflekteret pædagogisk didaktisk og teoretisk grundlag (fx som lærer, pædagog, pædagogisk leder, konsulent, faglig vejleder, ressourceperson, teamkoordinator, projektleder eller mellemlider i pædagogiske organisationer) • indgå i samarbejde om om håndtering af komplekse didaktiske problemstillinger, der angår undervisning, dannelse, læring og trivsel i relation til individ, gruppe eller organisation • igangsætte samarbejde om undervisnings- og udviklingsprocesser på baggrund af indsigt i pædagogisk og didaktisk viden og metode. 	
<p>For at opnå disse kompetencer skal den studerende</p>	
<p>Viden</p> <ul style="list-style-type: none"> • have viden om pædagogisk og didaktisk teori og metode i pædagogisk sammenhæng • have indsigt i anvendelsen af nyere pædagogisk og didaktisk viden i en professionel praksis i relation til læring, udvikling og trivsel • have viden om udvikling af undervisningsmetoder 	<p>Færdigheder</p> <ul style="list-style-type: none"> • kunne reflektere over og anvende pædagogisk og didaktisk viden og metoder i undervisningssammenhænge og læringsfællesskaber • udvikle og mestre undervisningsmetoder som grundlag for at styrke dannelses-, trivsels- og læreprocesser • anvende og udvikle didaktiske undervisningsdesigns i undervisningspraksis

Moduler

Modul 1: Eksperimenterende didaktik og designtænkning

Modul 2: Fællesskabende didaktik – didaktisk ledelse af klassefællesskaber

Modul 3: Vurdering og feedback med data – systematisk blik på elevens læring

Modul 4: Fagdidaktik og klasseledelse

Modul 5: Fagdidaktik og evaluering

Modul 6: Danskfagets didaktik

Modul 7: Matematikkens didaktik

Modul 8: Naturfagsdidaktik med medier

Modul 9: Udvikling af undervisning af særligt dygtige elever

Modul 10: Læringsmålstyret undervisning

Modul 11: Understøttende undervisning

Modul Rs 19.25.1: Eksperimenterende didaktik og designtænkning

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan håndtere og facilitere komplekse sociale læreprocesser med henblik på at skabe nye og eksperimenterende læringsrum og undervisningsformer
- kan udvikle innovative forløb og læringsdesigns, der gennem de anvendte læremidler, rum, aktiviteter og organisering, skaber undersøgelsesbaserede og eksperimenterende læringsmuligheder for den enkelte elev (deltageren),
- kan reflektere over de dannelsesmæssige konsekvenser af en innovativ og eksperimenterende tilgang til undervisning
- kan begrunde valg af didaktiske design ud fra læringsteori, kompetence- og læringsbehov, samt indsigt i hvilke læringsmuligheder disse valg giver for eleverne
- har viden om didaktisk design og det at anvende designtænkning i forberedelse, gennemførelse og evaluering af undervisning
- har viden om innovationsprocesser, og hvordan disse kan omsættes i konkrete læringsforløb
- har viden om nyere perspektiver på dannelse, læring og kompetencer, herunder kommunikation, kreativitet, kollaboration og kritisk tænkning
- kan indgå i samarbejder om pædagogik og didaktik med fokus på at skabe og afprøve nye underviserroller, didaktiske tilgange og virkemidler, herunder arbejdet med problem- og projektbaseret læring

Modul Rs 19.25.2: Fællesskabende didaktik – didaktisk ledelse af klassefællesskaber

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan gennem didaktiske valg understøtte elev-elev relationer, der styrker elevernes læreprocesser
- kan udvikle didaktisk design til at skabe læringsfællesskaber med øgede deltagelsesmuligheder
- har viden om sammenhænge mellem elevens læreprocesser og det sociale liv i elevgruppen
- har viden om faglige, sociale og kulturelle fællesskabsdynamikker i skolen
- har viden om sammenhænge mellem relationer, kommunikation og læring
- kan anvende og fagligt begrunde didaktisk design, der understøtter kollaborative læreprocesser
- kan anvende og fagligt begrunde dialogiske undervisningsformer, der understøtter læringsfremmende relationer og fælles konstruktion af viden
- kan analysere og didaktisk rammesætte elevsamarbejde, faglige elev-elev samtaler, samt respons- og feedbackformer

Modul Rs 19.25.3: Vurdering og feedback med data – systematisk blik på elevens læring

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan vurdere og omsætte data til feedback og facilitering af læreprocesser
- kan identificere potentielle handlinger på baggrund af systematisk vurdering og feedback i undervisningssammenhænge
- kan mestre at indgå i didaktiske samtaler og være medskabere af en reflektiv læringskultur
- har viden om og forståelse for et mangfoldigt databegreb i pædagogisk praksis

- har viden om evalueringsteorier og -metoder i et lærings- og progressionsperspektiv
- har viden om indsamling, analyse, vurdering og brug af data i egen undervisningspraksis
- kan vurdere relevans og anvendelighed af forskellige dataindsamlingsmetoder og evalueringsdesign
- kan indgå i kollegialt samarbejde om udvikling af didaktisk design med afsæt i data

Modul Rs 19.25.4: Fagdidaktik og klasseledelse

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan gennemføre, vurdere og udvikle en pædagogisk praksis, der er kendetegnet ved synlig strukturering, indholdsmæssig klarhed og tydelig klasseledelse
- kan samarbejde og sparre med kolleger om fagdidaktik og klasseledelse
- kan håndtere og indgå i kvalificerede diskussioner om uddannelse, undervisning og læring i praksis på et begrundet og reflekteret grundlag
- har indsigt i faktorer, der konstituerer undervisning og klasseledelse
- har indsigt i forskellige principper for klasseledelse og erfaringer med implementering af dem
- har indsigt i samspillet mellem roller, positioneringer, kommunikationsformer, fysiske rammer, læremidler og organisationsformer inden for og omkring klassen
- kan mestre en undervisningstilrettelæggelse, der tager hensyn til forskellige principper for klasseledelse og didaktiske faktorer, der konstituerer undervisningen
- kan etablere og begrunde anvendelse af kommunikationsformer i klasserummet, som understøtter opstillede undervisningsmål
- kan anvende fagdidaktiske begreber til analyse af forskning og handling i pædagogisk praksis med særligt fokus på klasseledelse

Modul Rs 19.25.5: Fagdidaktik og evaluering

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan samarbejde om evalueringspraksis inden for fag og fagområder
- kan indgå i udviklingsarbejde til udvikling af undervisning, evaluering og evaluingskultur
- kan træffe begrundede beslutninger om evaluering inden for fag og fagområder
- kan indgå i kvalificerede diskussioner om uddannelse, undervisning og læring i praksis på et begrundet og reflekteret grundlag
- har reflekteret viden om faglig evaluering, evalueringsformer, evalueringsparadigmer og fagdidaktik
- kan anvende forskellige evaluering-metoder i fagområderne og fagene
- kan dokumentere, analysere og vurdere evalueringens forskellige praksisformer
- kan anvende analytiske og kritiske tilgange til pædagogiske data samt forsknings- og udviklingsarbejder, med det formål at udvikle egen undervisning og evalueringspraksis

Modul Rs 19.25.6: Danskfagets didaktik

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan planlægge, beskrive, gennemføre og evaluere læringsmålstyret undervisning i dansk
- har viden om læringsmålsorienteret didaktik og om læringsmålstyret undervisning
- kan benytte relevante teorier og anvende metoder til at kunne identificere, analysere, vurdere og behandle danskdidaktiske problemstillinger med baggrund i danskfaget
- kan anvende analytiske og kritiske tilgange til danskdidaktisk forskning og professionsviden
- kan identificere relevante praksisnære problemstillinger gennem at beskrive, formulere og formidle handlemuligheder inden for en danskfaglig undervisning

Modul Rs 19.25.7: Matematikkens didaktik

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan planlægge, beskrive, gennemføre og evaluere læringsmålstyret undervisning i matematik
- har viden om læringsmålsorienteret didaktik og om læringsmålstyret undervisning
- kan benytte relevante teorier og anvende metoder til at kunne identificere, analysere, vurdere og behandle matematikdidaktiske problemstillinger
- kan anvende analytiske og kritiske tilgange til matematikdidaktisk forskning og professionsviden
- kan identificere relevante praksisnære problemstillinger gennem at beskrive, formulere og formidle handlemuligheder inden for en matematikfaglig undervisning

Modul Rs 19.25.8: Naturfagsdidaktik med medier

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan planlægge, beskrive, gennemføre og evaluere læringsmålstyret undervisning i naturfag
- kan indgå i naturfagligt samarbejde om at etablere og evaluere udviklingsmiljøer med anvendelse af it og medier
- har viden om læringsmålsorienteret didaktik og om læringsmålstyret undervisning
- har viden om 'digital literacy' og didaktisk design som forståelsesramme for udvikling af undervisning og læring med it og medier i naturfag
- har indsigt i den naturfaglige betydning af kommunikationskritisk kompetence, multimodal formidling og web-etik
- kan forestå naturfaglig planlægning, gennemførelse og evaluering af læreprocesser med det brugergenererede web
- kan i naturfagene designe forløb med anvendelse af it-støttet læring i både fysiske rum uden for skolen og i virtuelle rum
- kan designe naturfaglige forløb med anvendelse af kollaborative arbejdsformer gennem it
- kan anvende og vurdere naturfaglige forsknings- og udviklingsarbejder om it og læring

Modul Rs 19.25.9: Udvikling af undervisning af særligt dygtige elever

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan medvirke til at koordinere indsatser på organisatorisk plan med henblik på tilrettelæggelse og gennemførelse af undervisning af elever med særlige forudsætninger
- kan indgå i dialog med kolleger om udvikling af undervisning, der tilgodeser denne elevgruppe
- kan planlægge, beskrive, gennemføre og evaluere læringsmålstyret undervisning
- har viden om læringsmålsorienteret didaktik og om læringsmålstyret undervisning
- har indsigt i tilgange til identifikation af målgruppen, særligt dygtige og talentfulde elever herunder begrebsafklare og reflektere over definition af målgruppen, samt formidle viden herom
- kan anvende viden om undervisningsdifferentiering og træffe begrundede valg i forhold til at målsætte, planlægge, udvikle og evaluere en undervisning, der tilgodeser særligt dygtige og talentfulde elever

Modul Rs 19.25.10: Læringsmålstyret undervisning

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan udvikle og beskrive læringsmålstyret undervisning, hvor børn og unges udvikling af læringskompetence tilgodeses
- kan planlægge, gennemføre og evaluere læringsmålstyret undervisning der tilgodeser børn og unges udvikling af læringskompetence
- har viden om læringsmålsorienteret didaktik og læringsmålstyret undervisning, der tilgodeser børn og unges udvikling af læringskompetence
- har viden om forskellige didaktiske perspektiver på læringsmålstyret undervisning
- kan reflektere over didaktiske problemstillinger, der knytter sig til læringsmålstyret undervisning

Modul Rs 19.25.11: Understøttende undervisning

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan udvikle, lede og vurdere innovative, læringsunderstøttende processer, som styrker elevernes læring og alsidige udvikling
- kan udvikle og planlægge understøttende undervisningsforløb, hvor elevernes trivsel, sociale kompetencer og læringsstrategier styrkes
- kan initiere, tilrettelægge, styre og evaluere varierende og eksperimenterende læringsformer og forandringsprocesser, der understøtter elevernes kreativitet, opfindsomhed og lyst til læring

- kan anvende viden til at beskrive, analysere, udvikle og implementere understøttende undervisning og begrundede, læringsunderstøttende tiltag i skolen
- kan anvende viden om kreativitet, entrepreneurship og innovation, som grundlag for varieret undervisning og læring i tværprofessionelle samspil
- har viden om inklusion, trivsel og motivationsfremmede processer, der understøtter eleveres faglige læring
- mestrer udvikling og ledelse af fleksible og understøttende læringsmiljøer
- kan analysere, udvikle, beskrive og implementere læringsunderstøttende didaktik
- kan anvende tværprofessionelle samarbejdsmodeller
- kan implementere metoder og egne undervisningserfaringer, der understøtter børn og unges læring, motivation og sociale kompetencer på innovative måder

INDHOLDSOMRÅDE: ORGANISATIONSUDVIKLING

Indholdsområdet består af følgende pædagogiske uddannelsesretninger:

19.26 Projektledelse og organisationsudvikling

19.27 Vejledning og supervision

19.28 Lærerfaglighed og skoleudvikling

Pædagogisk diplomuddannelse

19.26 PROJEKTLEDELSE OG ORGANISATIONSUDVIKLING

Formål

Med afsæt i forsknings-, teori-, og erfaringsbaseret viden indenfor ledelse af projekter og udvikling af organisationer skal den studerende i sit professionelle virke kunne håndtere komplekse problemstillinger, der angår det at analysere, planlægge, gennemføre og evaluere projekter, samt udviklingsarbejder i egen praksis.

Den studerende skal kunne se og forstå en given problemstilling ud fra flere perspektiver og skal kunne arbejde konsultativt med udviklingsprojekter.

Mål for læringsudbytte

Kompetencemål

Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår kompetencer til at

- håndtere komplekse situationer
- deltage i fagligt og tværfagligt samarbejde
- påtage sig ansvar inden for rammerne af en professionel etik
- udvikle egen praksis i forhold til organisationsudvikling, projektledelse og projektkonsultation i samspil med teori- og forskningsbaseret viden

For at opnå disse kompetencer skal den studerende

<p>Viden</p> <ul style="list-style-type: none"> • have indsigt i teorier og metoder • kunne forstå og reflektere over erkendelsesmæssige baggrunde for anvendelsen af teorier og metoder i relation til praksis 	<p>Færdigheder</p> <ul style="list-style-type: none"> • kunne vurdere og begrunde beslutning om valg af handlinger og løsninger på et professionelt etisk afsæt • kunne kommunikere problemstillinger og løsninger sammen med samarbejdspartnere, brugere og aftagere • kunne anvende metoder og redskaber til indsamling og analyse af data • kunne mestre organisationsudvikling, projektledelse og projektkonsultation
--	--

Moduler

Modul 1: Den udviklende organisation

Modul 2: Projektledelse

Modul 3: Ledelse af forandringsprocesser

Modul 4: Den professionelle konsulents forankring

Modul 5: Konsulentarbejdets metoder

Modul Rs 19.26.1: Den udviklende organisation

10 ECTS-point, ekstern prøve

Den studerende

- kan håndtere komplekse problemstillinger i udviklende organisationer herunder påtage sig ansvar for at identificere og vurdere væsentlige faktorer for udvikling på et professionelt etisk grundlag
- kan indgå i samarbejde om at udvikle organisationer og organiseringer med henblik på at kvalificere arbejdet med kerneopgaven
- har viden om forskellige teorier og perspektiver som grundlag for beskrivelse, forståelse og vurdering af organisationers funktioner og betydninger som rammer for virksomheden.
- har indsigt i hvorledes forskellige interesser og magtformer kan indvirke på udvikling og forandring og deres betydning for den udviklende organisation.
- kan reflektere over samspillet mellem organisationen med sin kultur, sin struktur og sine processer, og de krav den komplekse omverden stiller til organisationens i forhold til opgaveløsning.
- kan anvende forskellige metoder, redskaber og erkendelsesmæssige tilgange til beskrivelse, undersøgelse, analyse og vurdering af organisationens forudsætninger for udvikling og forandring
- kan træffe og begrunde fagligt relaterede beslutninger om udvikling og forandring i forskellige organisationsformer og i egen praksis.

Modul Rs 19.26.2: Projektledelse

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan indgå i samarbejde om at håndtere komplekse problemstillinger inden for projektledelse i relation til både et konkret projekt som i et organisatorisk perspektiv og sammenhænge herimellem
- kan påtage sig et medansvar for en faglig begrundet håndtering og udvikling af projektledelse på et professionelt etisk grundlag
- har viden om forskellige teorier om og perspektiver på organisationers struktur, processer og kultur og deres betydning for projektvirksomhed.
- har viden om de relevante projektværktøjer, der kan anvendes for at lede et projekt inden for de fastlagte rammer og dynamikker i en samskabende og fremadskridende proces.
- har indsigt i og praktisk forståelse for projekters funktion og organisering i organisationers kultur, dynamik og stabilitet, herunder samspillet mellem organisationen og projekter, der etableres som enheder i organisationen i udviklings- og forandringsøjemed.
- kan reflektere over projekters betydning og funktioner for organisatorisk læring i forbindelse med udvikling, forandringer og systematisk kompetenceudvikling.
- kan beskrive og formidle kompetenceudvikling.
- kan udarbejde projektansøgning og projektgrundlag herunder beskrivelse af projektets faser, arbejde med mål, indhold og plan, projektanalyser, projektorganisering, ressourceallokering, kvalitet, indhold og evaluering og implementering og forankring af ny viden og erfaringer.
- kan analysere, planlægge og gennemføre projekter i en organisation.

Modul Rs 19.26.3: Ledelse af forandringsprocesser

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan påtage sig ledelsesopgaver og ledelsesrolle ift at tilrettelægge, håndtere, udvikle og evaluere forandringsprocesser i organisationer på et professionelt etisk grundlag
- kan facilitere og udvikle reflektivt og systematisk samarbejde om forandringsprocesser i organisationer med organisatorisk læring som omdrejningspunkt
- har viden om forskellige perspektiver og teorier om ledelse og om ledelse af forandringsprocesser – med afsæt i arbejde med modsætninger og udviklingspotentialer i organisationen.
- har forståelse af ledelse, magt og etik imellem samfundsinteresser, brugerinteresser og institutionsinteresser.
- kan reflektere over ledelsesvirksomhed i samspil med interne og eksterne interessenter og partnere i og uden for organisationen.
- har indsigt i ledelse af udviklingsarbejde som en kompleks proces
- kan beskrive og kommunikere forskellige samarbejds- og ledelsesformer i organisationer
- kan deltage i og lede forandringsprocesser i projekter og udviklingsarbejde.
- kan påtage sig lederopgave og lederrolle i forhold til konsultative processer i egen praksis.

Modul Rs 19.26.4: Den professionelle konsulents forankring

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan indgå i samarbejde om at håndtere konsultative processer i såvel en lokal kontekst, som i et større organisatorisk perspektiv
- kan påtage sig et medansvar for en faglig begrundet håndtering og udvikling af konsultative processer på et professionelt etisk grundlag
- har viden om, hvordan valg af forskellige konsultative perspektiver og positioner får betydning for konsulentens personlige og professionelle tilgang og arbejdet med relationer
- har forståelse for konflikter og dilemmaer mellem konsulentens og forskellige projektaktørers syn på projektet.
- kan reflektere over forskellige konsulentopgavers præmisser, baggrund og kontekst.
- kan understøtte afdækning af problemdefinition og udviklingsønsker
- kan anvende og begrunde teorier i relation til egen udvikling som konsulent
- kan begrunde egne handlemuligheder i forhold til konsulentens konsultative perspektiver i sammenhængen mellem roller, positioner, etik og dilemmaer
- kan identificere, beskrive og analysere konsulentens konsultative problemstillinger i praksis

Modul Rs 19.26.5: Konsulentarbejdets metoder

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan facilitere refleksivt og systematisk samarbejde om kommunikations- og læreprocesser i forskellige kontekster i organisationer med afsæt i udviklingsstøttende dialoger
- kan påtage sig ansvar for at tilrettelægge, gennemføre og evaluere intervention i organisationer med på et professionelt etisk grundlag
- har viden om teorier og metoder, der belyser konsulentens opgaver og funktioner i praksis; herunder forskellige kommunikative teorier og metoder, der retter sig mod organisationens potentielle udvikling
- har indsigt i brug af samtale og sparring som udviklingsstøtte – med afsæt i konsultationens processer, forløb og faser samt kontraktforhandling som en professionel konsultativ position
- kan reflektere over udviklingsprocesser ved at se problemafgrænsning som proces og herunder forståelsespørgsmålets faciliterende virkning
- kan anvende og begrunde teorier og metoder til at identificere, beskrive og analysere problemstillinger i konsulentens arbejde
- kan begrunde og beskrive potentialer for kommunikations- og læreprocesser i forskellige kontekster – herunder anvende feedback og feedforward processer
- kan identificere, beskrive og analysere konsulentens hensigtsmæssige interventionsformer

Pædagogisk diplomuddannelse

19.27 VEJLEDNING OG SUPERVISION

Formål

Det er formålet, at den studerende opnår kompetence til i professionelle samtaler at vejlede og rammesætte lære- og forandringsprocesser. Disse samtaler kan strække sig fra faglig ekspertrådgivning og formidling til dialogisk intervention som fx supervision, konsultation, coaching og mentoring.

Mål for læringsudbytte

<p>Kompetencemål Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår kompetencer til at</p> <ul style="list-style-type: none"> • kunne påtage sig ansvar for at lede og facilitere vejlednings-, lære- og forandringsprocesser • håndtere tilrettelæggelse, procesanalyse og ledelse af vejledningsforløb samt indgå i samarbejde med andre herom • udvikle egen vejledningspraksis 	
<p>For at opnå disse kompetencer skal den studerende</p>	
<p>Viden</p> <ul style="list-style-type: none"> • have viden om læreprocesteori, vejledningsteori og –metode samt procesledelse i et forandringsperspektiv • have indsigt i de videnskabsteoretiske og metodiske positioner, der ligger til grund for valgte/givne vejledningsteorier • have indsigt i samfundsmæssig diskurs relateret til magt, interesse og etik • kunne reflektere over etiske dilemmaer i vejledningspraksis 	<p>Færdigheder</p> <ul style="list-style-type: none"> • kunne mestre kommunikative færdigheder som formidler i vejledning og leder af vejledningsprocesser • kunne begrunde valg af relevante interventionsformer • kunne analysere og facilitere refleksioner over magtrelationer og positioneringer i vejledningsprocesser

Moduler

Modul 1: Vejledningsteori og forandringsprocesser

Modul 2: Vejledningsmetoder og -processer

Modul 3: Kollegial vejledning

Modul Rs 19.27.1: Vejledningsteori og forandringsprocesser

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan kontekstafklare og identificere mål for vejledning

- kan begrunde og reflektere over de lære- og forandringsprocesser, der iværksættes i praksis med afsæt i viden om vejlednings- og kommunikationsteori
- kan påtage sig ansvaret for at facilitere etiske overvejelser i en vejledningskontekst
- kan analysere vejlednings- og interventionsforløb
- har viden om kommunikationsteori, vejledningsteori og –metode set i et samfundsudviklingsperspektiv
- kan reflektere over og håndtere etiske dilemmaer, der udspringer af forholdet mellem individ, gruppe og samfund
- har indsigt i kommunikationsteori og læreprocessteori
- kan identificere de videnskabsteoretiske og metodiske positioner, der ligger til grund for valgte/givne vejlednings- og kommunikationsteorier samt lære – og forandringsprocesser
- mestrer analyse af magtforhold, egne og deltagernes positioneringer i vejlednings- og interventionsforløb
- kan anvende kommunikative færdigheder som facilitator og leder af kompetenceudvikling og forandringsprocessor

Modul Rs 19.27.2: Vejledningsmetoder og -processer

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan tilrettelægge, lede og evaluere vejledningsforløb
- kan analysere, evaluere og udvikle procesledelse af vejledningsforløb
- kan reflektere over og håndtere interaktionsprocesser, positioneringer og magtrelationer i samarbejde med fagfæller og fokuspersoner
- har viden om vejledningsteori, -metode og –processer
- har indsigt i interventionsmetoder på individ- og gruppeniveau
- kan identificere de videnskabsteoretiske og metodiske positioner, der ligger til grund for valgte/givne vejledningsteorier og –metoder
- kan vurdere, vælge og begrunde interventionsmetoder i vejlednings- og procesledelse
- kan anvende vejledningsmetodiske færdigheder i en læringsorienteret kontekst
- kan facilitere et anerkendende og udfordrende læringsmiljø med opmærksomhed på etiske problemstillinger.

Modul Rs 19.27.3: Kollegial vejledning

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan tilrettelægge, analysere, lede og aktivt deltage læringsorienteret i kollegiale vejledningsforløb
- kan gennem vejledningsprocesser indgå i samarbejder om udvikling af en lærings- og udviklingsorienteret, reflektiv fagkultur
- kan reflektere over og håndtere etiske dilemmaer i kollegiale vejledningsforløb
- har indsigt i læring i praksis samt organisations- og fagkulturens betydning for læreprocesser

- kan reflektere over muligheder for gennem vejledning at forandre faglig praksis og fagpersonlige forholdemåder
- kan anvende vejledningsteorier og -metoder relateret til kollegial vejledning
- kan identificere de videnskabsteoretiske og metodiske positioner, der ligger til grund for valgte/givne vejledningsteorier og –metoder
- kan analysere og evaluere socialpsykologiske positioner og gruppedynamiske processer i relation til vejledning

Pædagogisk diplomuddannelse

19.28 LÆRERFAGLIGHED OG SKOLEUDVIKLING

Formål

Det er formålet, at den studerende kvalificerer sig til at designe, lede og evaluere lære-, udviklings- og forandringsprocesser i skolen på en reflekteret måde og til at kunne formidle processens resultater for skolens interessenter.

Mål for læringsudbytte

<p>Kompetencemål</p> <p>Det er målet, at den studerende gennem integration af praksiserfaring og udviklingsorientering opnår kompetencer til at</p> <ul style="list-style-type: none"> • kunne initiere, designe og lede store og små lære-, udviklings- og forandringsprocesser i skolen • kunne gennemføre evalueringer og formidle resultater af lære-, udviklings- og forandringsprocesser i skolen • Kunne forholde sig til fordele og ulemper, set i forhold til forskellige aktørgrupper 	
<p>For at opnå disse kompetencer skal den studerende</p>	
<p>Viden</p> <ul style="list-style-type: none"> • have viden om lære-, udviklings- og forandringsprocesser i skolen • have viden om procesledelse og kommunikation i relation til lære-, udviklings- og forandringsprocesser • have viden om evaluering og evalueringsmetoder i et udviklings- og læringsperspektiv • have viden om forskellige typer af læringsteori 	<p>Færdigheder</p> <ul style="list-style-type: none"> • kunne identificere, begrunde og beskrive problemstillinger i forbindelse med lære-, udviklings- og forandringsprocesser i skolen • kunne udvælge, vurdere og anvende udviklings- og forandringsmodeller i forhold til en skolekontekst • kunne begrunde, designe og gennemføre evalueringer af lære-, udviklings- og forandringsprocesser i skolen og formidle resultater

Moduler:

Modul 1: Procesledelse af lære- og udviklingsprocesser

Modul 2: Udviklings- og forandringsprocesser i organisationen

Modul 3: Evaluering og evalueringskompetence

Modul Rs 19.28.1: Procesledelse af lære- og udviklingsprocesser

10 ECTS-point, ekstern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan designe, begrunde og medvirke til at gennemføre interventionsprocesser i skolen
- kan rammesætte, lede og evaluere konkrete lærings- og udviklingsprocesser
- har viden om teorier og metoder til procesledelse af lære- og udviklingsprocesser i skolens forskellige kontekster
- har forståelse af betydningen af proceslederens position, rolle og interventionstilgang
- har indsigt i kommunikative teorier i forhold til at rammesætte og facilitere kommunikation og reflektive processer.
- kan identificere, beskrive og analysere problemstillinger relateret til lære- og udviklingsprocesser
- kan vurdere og begrunde potentialer for kommunikations- og læreprocesser i forskellige kontekster i skolen

Modul Rs 19.28.2: Udviklings- og forandringsprocesser i organisationen

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan begrunde, beskrive og medvirke til professionsudvikling gennem udviklings- og forandringsprocesser i lokale skolekontekster
- har viden om læreprocesser i organisations- og kulturforandring
- har indsigt i teorier om og metoder til at begrunde tiltag med henblik på innovation, kreativitet og entreprenørskab
- kender til forskellige teoretiske tilgange og analysemodeller til forståelsen af organisatorisk læring
- kan designe, initiere og kvalitetssikre projekt- og udviklingsarbejder i en skolekontekst

Modul Rs 19.28.3: Evaluering og evalueringskompetence

10 ECTS-point, intern prøve

Læringsmål

Den studerende

- kan analysere potentialer i evalueringsresultaterne i relation til systematisk anvendelse i praksis
- har viden om evalueringsteori og -metoder i et udviklings- og læringsperspektiv relateret til konkrete kontekster

- har indsigt i evalueringens anvendelsesaspekter og behandling af evalueringsresultater
- kan vurdere og begrunde evalueringsbehov og -formål
- kan begrunde og designe evalueringsforløb i relation til læreprocesser og udviklingsprojekter i skolen
- kan gennemføre evalueringer og analysere resultater
- kan formidle resultater af evalueringer i skolekontekster

20 Bilag 4 Prøveallonge

Eksamensbestemmelser for diplomuddannelserne på det pædagogiske område:

Prøveformer, bedømmelsesformer og bedømmelsesgrundlag til gældende studieordninger:

- Diplomuddannelsen i Pædagogik,
- Diplomuddannelsen i Erhvervspædagogik,
- Diplomuddannelsen i Formidling af kunst og kultur for børn og unge.

I henhold til gældende prøvebekendtgørelse, bekendtgørelse om diplomuddannelser samt de tre studieordninger for diplomuddannelserne på det pædagogiske område har udbyderne af diplomuddannelserne fastsat nedenstående prøvebestemmelser.

1. GENERELLE BESTEMMELSER

- A) Uddannelsens prøver
- B) Bedømmelse
- C) Opfyldelse af deltagelsespligt samt aflevering af opgaver og projekter
- D) Tilmelding til prøver herunder syge- og omprøve

2. PRØVEFORMER

- E) Prøveformer, herunder formkrav til besvarelse

3. SÆRLIGE FORHOLD

- F) Anvendelse af hjælpemidler
- G) Det anvendte sprog ved prøven
- H) Særlige prøvevilkår
- I) Brug af egne og andres arbejder
- J) Disciplinære foranstaltninger ved eksamenssnyd og forstyrrende adfærd ved eksamen
- K) Bedømmelsen af den studerendes formulerings- og staveevne
- L) Klage og anke

Hjemmel for bestemmelserne findes i [prøvebekendtgørelsen](#)

GENERELLE BESTEMMELSER

A) Uddannelsens prøver

Prøveformen

Prøveformen kan være skriftlig prøve, mundtlig prøve eller kombinationsprøve. Den enkelte uddannelsesinstitution fastsætter i sin studievejledning, hvilken af de tre prøveformer der anvendes for det enkelte modul, med mindre modulets prøveform er anført i studieordningen.

Karakterskala

Alle prøver bedømmes med en karakter i henhold til 7-trins-skalaen.

Karakteren gives ved mundtlige prøver normalt umiddelbart efter eksaminationen; ved skriftlige prøver på et af uddannelsesinstitutionen fastsat og udmeldt tidspunkt.

Individuel prøve eller gruppeprøve

Den studerende kan vælge at gå til individuel prøve eller gruppeprøve, med mindre der er fastsat andet under modulet i studieordningen. Såfremt der ønskes gruppeprøve, skal de studerende meddele dette på et af institutionen fastlagt tidspunkt.

Individuel skriftlig prøve

En individuel skriftlig opgave udarbejdes alene af den studerende.

Skriftlig gruppeprøve

En skriftlig opgave til gruppeprøve kan udarbejdes af 2 eller 3 studerende.

Ved aflevering i gruppe er indledning, problemformulering og konklusion fælles for gruppen.

Ved den øvrige tekst angives det, hvem der har udarbejdet hvilke dele.

Individuel mundtlig prøve

Studerende, der går til mundtlig prøve individuelt, udarbejder alene oplæg og produkter til prøven.

Mundtlige prøver former sig som en samtale mellem eksaminand og eksaminator, hvori censor kan deltage. Normalt fordeles tid til fremlæggelse, eksamination og votering i forholdet 1:2:1.

Mundtlig gruppeprøve

Studerende, der går til mundtlig prøve i gruppe på 2 eller 3 studerende, udarbejder eventuelle oplæg til prøven og går til prøve sammen. Mundtlige prøver former sig som en samtale mellem eksaminander og eksaminator, hvori censor kan deltage. Normalt fordeles tid til fremlæggelse, eksamination og votering i forholdet 1:2:1.

Individuel bedømmelse

Bedømmelsen er altid individuel, uanset om der er tale om individuel prøve eller gruppeprøve. Det betyder, at den enkeltes præstation altid skal kunne identificeres i produkter, såfremt de indgår i bedømmelsen.

Formalia ved skriftlig fremstilling

Ved en side forstås formatet A4 med 2.400 typeenheder i gennemsnit pr. side, inklusiv mellemrum. Forside, indholdsfortegnelse, bilagsliste og litteraturlister ved skriftlige produkter indgår ikke i det maksimale sidetal. Bilag kan ikke forventes læst af bedømmerne.

Placering af prøverne i uddannelsesforløbet

Modulprøverne afslutter modulet.

B) Bedømmelse

Prøver bedømmes internt eller eksternt, jf. Studieordningen kapitel 9.

Det fremgår af studieordningen for det enkelte modul, om det bedømmes internt eller eksternt. Ved interne prøver foretages bedømmelsen af en eller flere undervisere udpeget af institutionen. Ved eksterne prøver foretages bedømmelsen af eksaminator og af en eller flere censorer, der er beskikket af Uddannelsesministeriet.

C) Opfyldelse af deltagelsespligt samt aflevering af opgaver/projekter

Der er ikke deltagelsespligt til undervisningen.

Det er den studerendes ansvar at opfylde de læringsmål, som er fastsat for modulet.

Bedømmelsen ved prøven vurderer graden af målopfyldelse.

D) Tilmelding til prøver herunder syge- og omprøve**Tilmelding til prøve**

Den studerende har samtidigt med sin tilmelding til uddannelsen indstillet sig til prøve.

Uddannelsesinstitutionen meddeler eksaminanden tid og sted for prøvens afholdelse.

Framelding til prøven er ikke mulig. Hvis den studerende undlader at aflevere opgave eller udebliver fra prøven, tæller det som en prøvegang.

Omprøve og sygeprøve

Består den studerende ikke prøven, tilbydes omprøve, som normalt ligger sammen med de næste ordinære prøver eller i umiddelbar forlængelse af semestret. Den studerende kan gå til omprøve 2 gange.

Ved forfald på grund af dokumenteret sygdom og barsel tilbydes den studerende sygeprøve eller omprøve, som normalt ligger sammen med de næste ordinære prøver eller i umiddelbar forlængelse af semestret.

PRØVEFORMER***E) Prøveformer, herunder formkrav til besvarelse*****Skriftlige prøver**

Ved skriftlige prøver bedømmes udelukkende det skriftlige produkt.

Skriftlig prøve kan være individuel eller i gruppe på op til 3 studerende.

Ved aflevering i gruppe er indledning, problemformulering og konklusion fælles for gruppen.

Ved den øvrige tekst angives det, hvem der har udarbejdet hvilke dele.

Opgavens omfang afhænger af, om modulet er på 10 ECTS eller 5 ECTS.

1. Skriftligt undersøgelsesdesign

Et undersøgelsesdesign kan karakteriseres ved systematisk og begrundet udvælgelse af undersøgelsesmetoder på grundlag af metodisk teori. Der skal indgå metodologiske

overvejelser og begrundelser. Designet skal tage udgangspunkt i et praksisfelt og peger frem mod afgangsproje ktet eller et selvstændigt udviklingsproje kt.
Bedømmelsen er individuel.

5 ECTS Omfang af undersøgelsesdesign

max 6 sider for 1 studerende
max 8 sider for 2 studerende
max 10 sider for 3 studerende

10 ECTS Omfang af undersøgelsesdesign

max 12 sider for 1 studerende
max 16 sider for 2 studerende
max 20 sider for 3 studerende

2. Skriftlig opgave

En skriftlig opgave er en sammenhængende tekst, der udarbejdes på grundlag af en selvvalgt problemformulering. Opgaven skal vise den studerendes evner til anvendelse af begreber og teorier med henblik på ny viden, færdigheder og kompetencer. Analyse af centrale og eksemplariske praksisrelaterede situationer, som kan belyse relevante teoretiske og metodiske overvejelser.

Bedømmelsen er individuel.

5 ECTS Omfang af skriftlig opgave

max 6 sider for 1 studerende
max 8 sider for 2 studerende
max 10 sider for 3 studerende

10 ECTS Omfang af skriftlig opgave

max 12 sider for 1 studerende
max 16 sider for 2 studerende
max 20 sider for 3 studerende

3. Skriftlig case

En case er en beskrivelse af et problem, som har særlig interesse eller opmærksomhed, og som afspejler en relevant situation fra praksis.

Centralt er beskrivelsen af problemet og den kontekst, som casen foregår i. Casen må gerne bygge på systematiske observationer og undersøgelser. Det er væsentligt, at emnet er fagligt og professionelt relevant.

Den studerende udarbejder i forhold til sin case en skriftlig opgave. I den skriftlige opgave danner casen afsæt for formuleringen af en problemstilling, som analyseres ved hjælp af relevante teorier og med inddragelse af aktuelle undersøgelser. Opgaven munder ud i mulige forslag til ændringer af praksis.

Bedømmelsen er individuel.

5 ECTS Omfang af skriftlig case

max 6 sider for 1 studerende
max 8 sider for 2 studerende
max 10 sider for 3 studerende

10 ECTS Omfang af skriftlig case

max 12 sider for 1 studerende
max 16 sider for 2 studerende
max 20 sider for 3 studerende

4. Portfolio

En portfolio er en systematisk og målrettet udvælgelse af skriftlige refleksioner over et eller flere udvalgte faglige temaer, som er blevet præsenteret i undervisningen, samt refleksioner over egen læreproces. I løbet af modulet udarbejder den studerende en port folio. Til prøven udarbejdes en sammenfatning af denne portfolio.

Bedømmelsen er individuel.

5 ECTS Omfang af sammenfatning

max 6 sider for 1 studerende
max 8 sider for 2 studerende

10 ECTS Omfang af sammenfatning

max 12 sider for 1 studerende
max 16 sider for 2 studerende

max 10 sider for 3 studerende

max 20 sider for 3 studerende

Mundtlige prøver

En mundtlig prøve er en prøve, hvor kun den mundtlige besvarelse bedømmes. Mundtlig prøve kan være individuel eller i gruppe på op til 3 studerende.

5. Mundtlig prøve på grundlag af synopsis

En synopsis er en begrundet disposition på max. 1 side, der ved hjælp af stikord indkredser det teoretiske grundlag.

Synopsis indgår ikke i bedømmelsen.

Prøvetid

1 studerende 30 min inkl. votering

2 studerende 45 min inkl. votering

3 studerende 60 min inkl. votering

Kombinationsprøver

En kombinationsprøve defineres som en mundtlig prøve kombineret med et produkt, som indgår i bedømmelsen. Produktet kan udarbejdes af en studerende eller af en gruppe på 2 eller 3 studerende. Bedømmelsen er individuel.

Individualiseringskrav

Ved skriftlige produkter, som tæller med i kombinationsprøvens bedømmelse, gælder at indledning, problemformulering og konklusion er fælles for gruppen. Ved den øvrige tekst angives det, hvem der har udarbejdet hvilke dele. Se nærmere under den enkelte kombinationsprøve neden for.

6. Mundtlig prøve kombineret med skriftligt oplæg

Et skriftligt oplæg er en sammenhængende tekst, der uddyber den valgte problemstilling og danner baggrund for den mundtlige prøve.

Den studerende udarbejder oplægget på grundlag af en selvvalgt problemformulering. Ved gruppefremstillet oplæg gælder at indledning, problemformulering og konklusion er fælles for gruppen. Ved den øvrige tekst angives det, hvem der har udarbejdet hvilke dele.

Oplæg og mundtlig præstation indgår samlet i bedømmelsen.

5 ECTS Omfang af skriftligt oplæg

max 3 sider for 1 studerende

max 4 sider for 2 studerende

max 5 sider for 3 studerende

10 ECTS Omfang af skriftligt oplæg

max 6 sider for 1 studerende

max 8 sider for 2 studerende

max 10 sider for 3 studerende

Prøvetid

1 studerende 30 min inkl. votering

2 studerende 45 min inkl. votering

3 studerende 60 min inkl. votering

7. Mundtlig prøve kombineret med kort skriftlig case

En case rummer dels en beskrivelse af et problem, som afspejler en relevant situation fra praksis, dels en analyse af problemet.

Central er beskrivelsen af problemet og den kontekst, som casen foregår i. Beskrivelsen kan bygge på systematiske observationer og undersøgelser. Det er væsentligt, at emnet er fagligt og professionelt relevant.

Casebeskrivelsen danner afsæt for formuleringen af en problemstilling, som den studerende belyser og analyserer ved at inddrage relevante teorier.

Ved den mundtlige prøve kommenterer og uddyber den studerende sin problemstilling og casebeskrivelsen og viser gennem anvendelse af relevante teorier og undersøgelser sin evne til at analysere praksis. Der perspektiveres i forhold til handlemuligheder i praksis.

Case og mundtlig præstation indgår samlet i bedømmelsen.

Ved gruppefremstillet case gælder at indledning, problemformulering og konklusion er fælles for gruppen. Ved den øvrige tekst angives det, hvem der har udarbejdet hvilke dele.

5 ECTS Omfang af case

max 3 sider for 1 studerende

max 4 sider for 2 studerende

max 5 sider for 3 studerende

10 ECTS Omfang af case

max 6 sider for 1 studerende

max 8 sider for 2 studerende

max 10 sider for 3 studerende

Prøvetid

1 studerende 30 min inkl. votering

2 studerende 45 min inkl. votering

3 studerende 60 min inkl. votering

8. Mundtlig prøve kombineret med praktisk produkt og synopsis

Et praktisk produkt defineres som fx en opførelse, en udstilling, en praktisk øvelse, et digitalt produkt, el. lign.

En synopsis er en begrundet disposition, der ved hjælp af stikord indkredser det teoretiske grundlag for det praktiske produkt (max 1 side), der afleveres sammen med en litteraturliste (max 1 side).

Den studerende udarbejder et praktisk produkt og en synopsis som grundlag for prøven.

Praktisk produkt og mundtlig præstation indgår samlet i bedømmelsen.

Synopsis indgår ikke i bedømmelsen.

Prøvetid

1 studerende 30 min inkl. votering

2 studerende 45 min inkl. votering

3 studerende 60 min inkl. votering

9. Mundtlig prøve kombineret med portfolio

En portfolio er en systematisk og målbevidst udvælgelse af skriftlige refleksioner over udvalgte faglige temaer, som er blevet præsenteret i undervisningen, samt refleksioner over egen læreproces. Sammenfatning af portfolio og mundtlig præstation indgår samlet i bedømmelsen.

5 ECTS Omfang af sammenfatning

max 3 sider for 1 studerende

max 4 sider for 2 studerende

max 5 sider for 3 studerende

10 ECTS Omfang af sammenfatning

max 6 sider for 1 studerende

max 8 sider for 2 studerende

max 10 sider for 3 studerende

Prøvetid

1 studerende 30 min inkl. votering

2 studerende 45 min inkl. votering

3 studerende 60 min inkl. Votering

10. Mundtlig prøve kombineret med praktisk produkt og portfolio

Et praktisk produkt defineres som fx en opførelse, film, en udstilling, en praktisk øvelse, uddrag af et undervisningsforløb, et digitalt produkt, el.lign.

En portfolio er en systematisk og målbevidst udvælgelse af skriftlige refleksioner over udvalgte faglige temaer, som er blevet præsenteret i undervisningen, samt refleksioner over egen læreproces.

Den studerende udarbejder et praktisk produkt og en portfolio som grundlag for prøven.

Praktisk produkt, sammenfatning af portfolio og mundtlig præstation indgår samlet i bedømmelsen.

5 ECTS Omfang af sammenfatning

max 3 sider for 1 studerende

max 4 sider for 2 studerende

max 5 sider for 3 studerende

10 ECTS Omfang af sammenfatning

max 6 sider for 1 studerende

max 8 sider for 2 studerende

max 10 sider for 3 studerende

Prøvetid

1 studerende 30 min inkl. votering

2 studerende 45 min inkl. votering

3 studerende 60 min inkl. Votering

11. Mundtlig prøve kombineret med skriftlig opgave

En skriftlig opgave er en sammenhængende tekst, der udarbejdes på grundlag af en selvvalgt problemformulering. Den studerende udarbejder en skriftlig opgave som grundlag for prøven. Ved gruppefremstillet opgave gælder at indledning, problemformulering og konklusion er fælles for gruppen. Ved den øvrige tekst angives det, hvem der har udarbejdet hvilke dele.

Skriftlig opgave og mundtlig præstation indgår samlet i bedømmelsen.

5 ECTS Omfang af skriftlig opgave

max 6 sider for 1 studerende

max 8 sider for 2 studerende

max 10 sider for 3 studerende

10 ECTS Omfang af skriftlig opgave

max 12 sider for 1 studerende

max 16 sider for 2 studerende

max 20 sider for 3 studerende

Prøvetid

1 studerende 30 min inkl. votering

2 studerende 45 min inkl. votering

3 studerende 60 min inkl. votering

12. Mundtlig prøve kombineret med skriftligt oplæg, præsenteret ved videosekvenser, PowerPoint-præsentation mv.

Den studerende udarbejder et skriftligt oplæg og et digitalt produkt (video, PowerPoint, blog eller lignende), der skal rumme centrale og eksemplariske situationer, som kan illustrere relevante, teoretiske og metodiske overvejelser.

Det skriftlige oplæg, der uddyber den valgte problemstilling, fremsendes til censor, mens det digitale produkt medbringes ved prøven og anvendes til fremlæggelse og analyse af stoffet ved den mundtlige prøve. Ved gruppefremstillet oplæg gælder at indledning, problemformulering og konklusion er fælles for gruppen. Ved den øvrige tekst angives det, hvem der har udarbejdet hvilke dele.

Skriftligt oplæg og mundtlig præstation indgår samlet i bedømmelsen.

Det digitale produkt indgår ikke i bedømmelsen.

5 ECTS Omfang af skriftligt oplæg

Max 3 sider for 1 studerende
max 4 sider for 2 studerende
max 5 sider for 3 studerende

10 ECTS Omfang af skriftligt oplæg

max 6 sider for 1 studerende
max 8 sider for 2 studerende
max 10 sider for 3 studerende

Prøvetid

1 studerende 30 min inkl. votering
2 studerende 45 min inkl. votering
3 studerende 60 min inkl. Votering

13. Afgangprojektet: Mundtlig prøve kombineret med stor skriftlig opgave

Afgangprojektet udarbejdes på grundlag af et selvvalgt og af institutionen godkendt emne. Se studieordningens kapitel 7.

I forbindelse med udfærdigelsen af afgangprojektet skal den studerende dokumentere at beherske disponering af stoffet, argumentation, opstilling af litteraturliste, håndtering af citater og – kildehenvisninger.

Den studerende skal kunne foretage empiriske undersøgelser af pædagogisk praksis i forhold til og afhængig af afgangprojektets problemstilling. Empirien kan være selvfremskaffet, den kan være indsamlet ud fra foreliggende data, som fx dokumenter, og den kan være empiri, der foreligger i tilgængelige empiriske undersøgelser.

Skriftligt afgangprojekt og mundtlig præstation indgår samlet i bedømmelsen. Bedømmelsen er individuel med ekstern bedømmelse.

Hvad enten den skriftlige del af projektet er udarbejdet i gruppe eller individuelt, kan den studerende vælge at gå til den mundtlige prøve individuelt.

15 ECTS Omfang af afgangprojektet

max 25 sider for 1 studerende
max 32 sider for 2 studerende
max 40 sider for 3 studerende

Prøvetid

1 studerende 45 min inkl. votering
2 studerende 70 min inkl. votering
3 studerende 90 min inkl. votering

SÆRLIGE FORHOLD

F) Anvendelse af hjælpemidler

Anvendelse af hjælpemidler, herunder elektroniske, er tilladte i forbindelse med udarbejdelse af bedømmelsesgrundlag og fremlæggelse til mundtlig prøve. Eksaminanden er selv ansvarlig for, at hjælpemidlerne er til stede, og at de virker. Institutionen kan af kapacitetsmæssige hensyn fastsætte begrænsning i adgangen til at anvende elektroniske hjælpemidler.

G) Det anvendte sprog ved prøven

Prøverne aflægges normalt på dansk, medmindre undervisningen på modulet har været meddelt på et fremmedsprog, eller at væsentlige formål giver grundlag for dispensation.

I uddannelser, der udbydes på dansk, aflægges prøverne på dansk, medmindre det er en del af den enkelte prøves formål at dokumentere færdigheder i fremmedsprog.

Prøverne kan aflægges på svensk eller norsk i stedet for dansk, medmindre prøvens formål er at dokumentere eksaminandens færdigheder i dansk.

I uddannelser, der udbydes på engelsk eller et andet fremmedsprog, aflægges prøverne på dette sprog, medmindre det er en del af den enkelte prøves formål at dokumentere eksaminandens færdigheder i et andet sprog.

Uddannelsesinstitutionen kan desuden, hvor forholdene gør det muligt, tillade en eksaminand, der ønsker det, at aflægge en prøve på et fremmedsprog, medmindre prøvens formål er at dokumentere eksaminandens færdigheder i dansk.

H) Særlige prøvevilkår

Uddannelsesinstitutionen tilbyder særlige prøvevilkår til eksaminander med fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, til eksaminander med tilsvarende vanskeligheder samt til eksaminander med et andet modersmål end dansk, når institutionen vurderer, at dette er nødvendigt for at ligestille disse eksaminander med andre i prøvesituationen. Det er en forudsætning, at der med tilbuddet ikke sker en ændring af prøvens niveau.

I) Brug af egne og andres arbejder

En eksaminand skal ved aflevering af en skriftlig besvarelse med sin underskrift bekræfte, at besvarelsen er udfærdiget uden uretmæssig hjælp.

En eksaminand bortvises fra prøven, hvis institutionen får bekræftet formodning om, at en eksaminand ikke overholder reglerne for retmæssig eksamensadfærd, herunder får eller giver uretmæssig hjælp, udgiver en andens arbejde for sit eget, anvender eget tidligere bedømt arbejde uden henvisning eller udviser forstyrrende adfærd. I mindre alvorlige tilfælde giver uddannelsesinstitutionen først en advarsel.

En bortvisning medfører, at en eventuel karakter for den pågældende prøve bortfalder, og at eksaminanden har brugt en prøvegang.

Uddannelsesinstitutionen kan under skærpede omstændigheder beslutte, at eksaminanden skal bortvises fra institutionen i en kortere eller længere periode. I sådanne tilfælde gives en skriftlig advarsel om, at gentagelse kan medføre varig bortvisning.

J) Disciplinære foranstaltninger i tilfælde af eksamenssnyd og forstyrrende adfærd ved eksamen

En prøve er begyndt, når uddelingen af opgaverne er begyndt, når forberedelsesmateriale eller opgavetitel er udleveret til eksaminanden, eller når eksaminanden er blevet bekendt med prøvespørgsmålet eller lignende.

En eksaminand, der kommer for sent til en skriftlig prøve, kan kun deltage i prøven, hvis institutionen anser det for udelukket, at den pågældende kan have modtaget nogen oplysninger om opgaven og finder, at forsinkelsen er rimeligt begrundet. Prøvetiden kan kun i usædvanlige tilfælde forlænges.

En eksaminand, der kommer for sent til en mundtlig prøve, kan få tilbud om at blive eksamineret på et senere tidspunkt, hvis institutionen finder, at forsinkelsen er rimeligt begrundet.

Bliver uddannelsesinstitutionen i forbindelse med en prøve opmærksom på fejl og mangler, der kan udbedres, træffer institutionen - eventuelt efter drøftelse med bedømmerne eller opgavestillerne - afgørelse om, hvordan udbedringen skal ske. Ved væsentlige fejl og mangler tilbyder uddannelsesinstitutionen ombedømmelse eller omprøve. Tilbuddet gælder for alle de eksaminander, hvis prøve lider af samme fejl og mangler. Ved fejl og mangler af særlig grov karakter kan uddannelsesinstitutionen træffe afgørelse om at annullere allerede afholdt prøve og foranstalte en omprøve.

K) Bedømmelse af den studerendes formulerings- og staveevne

Ved bedømmelsen af eksamenspræstationen i afgangsprøvet skal der lægges vægt på eksaminandens formulerings- og staveevne, hvis eksamenspræstationen er affattet på dansk.

Det kan påvirke karakterfastsættelsen med én karakter i såvel opad- som nedadgående retning. Institutionen kan dispensere herfra for eksaminander, der dokumenterer en relevant specifik funktionsnedsættelse.

L) Klage og anke

Klage

Klager over forhold ved prøver indgives individuelt af eksaminanden og stiles til uddannelsesinstitutionen. Klagen skal være skriftlig og begrundet. Klagen indgives senest 2 uger efter, at bedømmelsen af prøven er bekendtgjort på sædvanlig måde. Uddannelsesinstitutionen kan dispensere fra fristen, hvis usædvanlige forhold begrundet det.

Til brug for klagesagen skal eksaminanden efter anmodning have udleveret en kopi af den stillede opgave og ved prøver med skriftlig besvarelse tillige kopi af egen opgavebesvarelse.

Eksaminanden kan fortsætte uddannelsen under klagesagens behandling med mindre andet er fastsat i bekendtgørelse eller i henhold til bekendtgørelse.

Klagen kan vedrøre

- 1) eksaminationsgrundlaget, herunder prøvespørgsmål, opgaver og lignende, samt dets forhold til uddannelsens mål og krav
- 2) prøveforløbet
- 3) bedømmelsen

Uddannelsesinstitutionen forelægger straks klagen for bedømmerne, der har en frist på normalt 2 uger til at afgive en udtalelse. Bedømmerne skal udtale sig om de faglige spørgsmål i klagen. Klageren skal have mulighed for at kommentere udtalelserne inden for en frist af normalt en uge. Uddannelsesinstitutionen afgør klagen på grundlag af bedømmernes faglige udtalelser og klagerens kommentarer til udtalelserne.

Afgørelsen, der skal være skriftlig og begrundet, kan være:

- 1) tilbud om ny bedømmelse (ombedømmelse), dog ikke ved mundtlige prøver
- 2) tilbud om ny prøve (omprøve)
- 3) at klageren ikke får medhold i anken og klagen dermed afvises

Kun når bedømmerne er enige om det, kan uddannelsesinstitutionens afgørelse gå ud på, at klagen afvises.

Uddannelsesinstitutionen skal straks give klageren og bedømmerne meddelelse om afgørelsen. Går afgørelsen ud på tilbud om ombedømmelse eller omprøve, skal klageren informeres om, at ombedømmelse eller omprøve kan resultere i en lavere karakter.

Accept af tilbud om ombedømmelse eller omprøve skal ske senest 2 uger efter meddelelse om, at afgørelsen er afgivet. Ombedømmelse eller omprøve skal finde sted snarest muligt.

Er bevis udstedt, skal uddannelsesinstitutionen inddrage beviset, indtil ny bedømmelse foreligger og eventuelt udstede et nyt bevis.

Til ombedømmelse og omprøve udpeges nye bedømmere. Ved ombedømmelse skal bedømmerne have forelagt sagens akter: Opgaven, besvarelsen, klagen, de oprindelige bedømmeres udtalelser med klagers bemærkninger hertil samt institutionens afgørelse.

Bedømmerne meddeler uddannelsesinstitutionen resultatet af ombedømmelse vedlagt en skriftlig begrundelse.

Uddannelsesinstitutionen giver klageren meddelelse og begrundelsen for bedømmelsen.

Omprøve og ombedømmelse kan resultere i en lavere karakter.

Anke af afgørelse

Klageren kan indbringe uddannelsesinstitutionens afgørelse vedrørende faglige spørgsmål for et af institutionen nedsat ankenævn, der træffer afgørelse.

Klageren indgiver anken til uddannelsesinstitutionen. Anken skal være skriftlig og begrundet.

Anken skal indgives senest 2 uger efter, at klageren er gjort bekendt med uddannelsesinstitutionens afgørelse. Uddannelsesinstitutionen kan dispensere fra fristen, hvis usædvanlige forhold begrunder det.

Uddannelsesinstitutionen nedsætter i samarbejde med censorformandskabet et ankenævn hurtigst muligt efter indgivelse af en anke.

Der kan nedsættes permanente ankenævne. Nævnet består af to beskikkede censorer, en eksaminationsberettiget underviser og en studerende inden for fagområdet.

Ankenævnets virksomhed er omfattet af forvaltningsloven, herunder om inhabilitet og tavshedspligt. Ankenævnet træffer afgørelse på grundlag af det materiale, som lå til grund for institutionens afgørelse og eksaminandens begrundede anke.

Ankenævnets afgørelse, der skal være skriftlig og begrundet, kan være

- 1) tilbud om ombedømmelse ved nye bedømmere, dog ikke ved mundtlige prøver
- 2) tilbud om omprøve ved nye bedømmere
- 3) at klageren ikke får medhold i anken og klagen dermed afvises

Ankenævnets afgørelse meddeles uddannelsesinstitutionen snarest muligt; ved vintereksamen senest 2 måneder og ved sommereksamen senest 3 måneder efter, at anken er indgivet til institutionen.

Kan anken ikke behandles inden for denne frist, skal uddannelsesinstitutionen hurtigst muligt underrette klageren herom med angivelse af begrundelsen herfor og oplysning om, hvornår anken forventes færdigbehandlet.

Uddannelsesinstitutionen giver hurtigst muligt klageren meddelelse om og bedømmerne kopi af afgørelsen.

Går afgørelsen ud på tilbud om ombedømmelse eller omprøve, skal klageren informeres om, at ombedømmelse eller omprøve kan resultere i en lavere karakter.

Ankenævnets afgørelse kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.